ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἀριθ. 4. Ἀπρίλιος, 1868. Α' Ἔτος.

Η ΕΝ ΙΤΑΛΙΑ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Οἱ παρὰ τῇ αὐλῇ τῶν Μεδίκων Ἕλληνες μετανάστται.

Ὅστις ἐξ ἡμῶν ἀκούῃ περὶ παλιγγενεσίας (renaissance) τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, καὶ ἀγνοῇ τί τοῦτο σημαίνει· ὅστις ἐξ ἡμῶν ἀναγινώσκῃ εἰς τὰ βιβλία καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι ἡ Εὐρώ-

πη ἐφωτίσθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἰδέαν δὲν ἔχει πῶς τοῦτο, εἶναι ἀσύγγνωστος· δὲν πρέπει ν' ἀπαιτῇ παρ' οὐδενὸς τιμάς· πρέπει νὰ παύσῃ ἔχων ἀξιώσεις ὅτι ἀνήκει εἰς τάξιν ἀνωτέραν τῆς τῶν χυδαίων. Ἕως ἕνα καιρὸν, ὑπεφέρετο ἡ τοιαύτη ἄγνοια· εἶχε πρόφασιν ἕκαστος ὅτι οἱ γονεῖς του ὑπῆρξαν ἀμαθεῖς, καὶ ἀμαθῆ τὸν ἀφῆκαν· ἀλλ' ὁ νῦν καιρὸς δὲν εἶναι ὁ καιρὸς τῶν γονέων του· ὁ ἥλιος ἤρθη ἄνω τοῦ ὁρίζοντος, καὶ αἱ ἀκτῖνές του ἐκεῖ μόνον δὲν εἰσδύουσιν, ὅπου ἑκουσίως κλείει τις τὸ παράθυρόν του εἰς τὸ ζωογόνον αὐτῶν θάλπος.

Ὁ ΙΕ' αἰὼν ὑπῆρξεν ὁ αἰὼν τῆς πτώσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπορθήθη ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Δευτέρου ἐν ἔτει 1453. Μεταξὺ τῶν ἀπείρων καὶ φλογερῶν στεναγμῶν, οἵτινες τότε ἀνεδόθησαν πρὸς τὸν Ὕψιστον, — διότι ἢ ἀνέβησαν τότε μέχρι τοῦ προσώπου αὐτοῦ θερμοὶ ἔτι οἱ στεναγμοὶ, ἢ οὐδέποτε φθάνουσι στεναγμοὶ ἀνθρώπων μέχρι τοῦ Ἱλάστου, — διεπέρασε μέχρις ἡμῶν τὴν ἀχλὺν τῶν τεσσάρων αἰώνων ἡ φωνὴ τοῦ Λασκάρεως, ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ συγγενοῦς τῶν Παλαιολόγων, παρευρεθέντος εἰς τὴν καταπληκτικὴν ἐκείνην πτῶσιν. Οὗτος, διηγούμενος εἰς τοὺς Ἰταλοὺς, παρὰ τοῖς ὁποίοις κατέφυγε, τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου τῶν Κωνσταντίνων, προσέθηκε· « Καὶ ἐπὶ τούτου ἀπώλετο καὶ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐλευθερία, καὶ εὐγένεια, καὶ λόγος, καὶ πᾶν ἀγαθόν. »

Ἐκ τῆς δεινῆς φθορᾶς ταύτης παρήχθη τις γένεσις· ἐκ τῆς τέφρας ἐβλάστησε γονιμώτατον σπέρμα· διότι ὅσοι τραυματίαι καὶ ἀνάπηροι διεσώθησαν ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ναυαγίου, παρέλαβον δύο κειμήλια ἀναφαίρετα· τὴν χριστιανικὴν πίστιν, καὶ τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν. Ταῦτα καὶ αὐτοὺς καὶ ἄλλους ἔσωσαν. Ὁ Θεὸς δὲν ἔμεινεν ἐντελῶς κωφὸς εἰς τὸν κοπετὸν ὅλου ἔθνους καταποντιζομένου.

Ἡ δυτικὴ Εὐρώπη, μετὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα, ἤτοι μετὰ τὸν Δάντην, εἶχε περιέλθει ἀνεπαισθήτως εἰς βαρβαρότητα, παντάπασιν ἀμελήσασα τοὺς ἀρχαίους, καὶ αὐτὴν λησμονήσασα τὴν λατινικὴν γραφήν. Οἱ σχολαστικοὶ τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, οἱ μόνοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου λόγιοι, ἠγνόουν τὰς στοιχειωδεστάτας τῶν ἀρχῶν τῆς γραμματικῆς. Εἰς τὴν Τοσκάνην, τὴν ἀρχαίαν Τυῤῥηνίαν μόνον, ἐνῷ ἐσχηματίζετο ἡ τελειοτέρα τῶν νεολατινικῶν διαλέκτων, ὁσημέραι καθαρεύουσα, ἐκαλλιεργεῖτο κατά τι καὶ ἡ σπουδὴ τῶν διασωθέντων ἀπὸ τῆς καταῤῥοφῆς εὐαρίθμων βιβλίων τῆς λατινικῆς φιλολογίας. Μετεφράζοντο χωρία τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Τίτου Λιβίου καὶ τοῦ Σαλλουστίου. Γενοάτης τις μοναχὸς, ὁ Ἰωάννης Βάλβης, συνέταττε λεξικόν. Ἠὼς αὕτη νέας ἐποχῆς, ζωπυρωθείσης ἀληθῶς ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Πετράρχου καὶ τοῦ Βοκκακίου. Ἀμφότεροι παρώρμησαν τοὺς Ἰταλοὺς ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς λατινικῆς φιλολογίας, θυγατρὸς τῆς ἑλληνικῆς. Ἀνευρέθησαν συγγράμματα ἐκ τῶν καλλίστων καὶ διεδόθησαν. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ὅμως εἶχεν ἀπολεσθῆ ἐντελῶς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν, καίτοι διατελοῦσαν εἰς διηνεκεῖς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ματαίως ἐπειράθη ὁ Πετράρχης νὰ μάθῃ ἑλληνικὰ παρά τινος μοναχοῦ ἐκ Καλαβρίας, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ Καντακουζηνὸς εἶχε πέμψει ἀπεσταλμένον ἐν ἔτει 1342. Ὁ Βοκκάκιος εἶχε διδαχθῆ ὀλίγα μετά τινα ἔτη παρ' ἄλλου τινὸς Καλαβροῦ, τοῦ Λεοντίου Πιλάτου, καὶ κατώρθωσε ν' ἀναγνώσῃ ἐν πρωτοτύπῳ τὸν Ὅμηρον.

Ὕστερον εἶχεν ἔλθει ὁ Χρυσολωρᾶς, ἐξαιτούμενος παρὰ τῶν χριστιανῶν ἡγεμόνων ἐπικουρίαν κατὰ Τούρκων, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος παραδίδων δημοσίως τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Φλωρεντίας, ὅπου καὶ ἀπέκτησέ τινας μαθητάς. Σικελιώτης δέ τις, Ἰωάννης Αὐρίσπας, ἔφερεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ἔτει 1423, τὸ ἑλληνικὸν κείμενον τοῦ Πλάτωνος, τὰ τοῦ Πλωτίνου, Διοδώρου, Ἀρριανοῦ, Δίωνος Κασσίου, Στράβωνος, Πινδάρου, Καλλιμάχου καὶ Ἀππιανοῦ, καὶ ἐξήγησε τοὺς συγγραφεῖς τούτους ἐν Φλωρεντίᾳ τε καὶ ἐν Βονωνίᾳ.

Οὕτως ἤρξατο ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διαδιδομένη ἐν Ἰταλίᾳ μεταξὺ τῶν λογίων· πολλαπλασιασθέντων δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἐπειράθησαν καὶ νὰ μεταφράσωσι τοὺς ἕλληνας συγγραφεῖς λατινιστί. Ὁ πάπας Εὐγένιος ὁ Δ' ἐνεθάῤῥυνε τὴν νέαν ταύτην σπουδήν. Ὁ τῆς Νεαπόλεως βασιλεὺς Ἄλφονσος ἐμιμήθη αὐτὸν, ὡς καὶ ὁ τῆς Φερράρας ἡγεμονίσκος. Ἀλλὰ πάντων τούτων τὰς ἐνθαῤῥύνσεις ἐπεσκίασε μετ' ὀλίγον ἡ ἐλευθεριότης καὶ ὁ ἀπαράμιλλος ζῆλος φλωρεντινοῦ τινος ἐμπόρου, Κοσμᾶ τοῦ ἐκ Μεδίκων, περιθάλψαντος μετὰ βασιλικῆς τῳόντι γενναιότητος καὶ προστατεύσαντος τοὺς μετανάστας τῆς Ἑλλάδος καὶ Κωνσταντινουπόλεως.

Ὑπῆρχε βαθύπλουτος.

Καθόσον ὁ χείμαῤῥος τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς κατέκλυζεν, οἱ λόγιοι τῶν Ἑλλήνων κατέφευγον εἰς τὴν Φλωρεντίαν. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀναφέρονται ὁ Θεόδωρος Γαζῆς, ὁ Πλέθων, ὁ Βησσαρίων. Οὗτοι ἔμαθον τάχιστα τὴν λατινικὴν καὶ ἰταλικήν· ἤνοιξαν παραδόσεις δημοσίας· ἀπέκτησαν μαθητὰς, καὶ διὰ τῆς προστασίας τοῦ Κοσμᾶ, ἡ ἀληθὴς ἀρχαιότης, ἤτοι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ φιλολογία ἡ ἑλληνική, ἐκαλλιεργήθη ὅσον οὐδέποτε ἔκτοτε. Καὶ ὁ πάπας Νικόλαος Ε' ἀφ' ἑτέρου ἡμιλλᾶτο πρὸς τὸν ἔμπορον τῆς Φλωρεντίας. Οὗτος ἵδρυσε τὴν Οὐατικανὴν Βιβλιοθήκην, ἐν ᾗ συνήθροισε πεντακισχίλια χειρόγραφα, καὶ ἐφρόντισε νὰ μεταφρασθῶσι λατινιστὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, ἡ Κύρου παιδεία τοῦ Ξενοφῶντος, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Πολύβιος, ὁ Ἀππιανὸς, ὁ Στράβων, ὁ Θεόφραστος, οἱ Νόμοι τοῦ Πλάτωνος, τὰ Ἀστρονομικὰ τοῦ Πτολεμαίου, καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Παρασκευὴ τοῦ Εὐσεβίου.

Ἐν τούτοις ἦλθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἡ Κωνσταντινούπολις· νέος δὲ μετηνάστευσεν ἐξ αὐτῆς ἐσμὸς λογίων εἰς τὰς ἰταλικὰς ἀκτὰς, καὶ οὗτος ἐκράτυνε τότε τὸν πρὸς τὰς ἑλληνίδας μούσας ζῆλον τῶν λαῶν τῆς Αὐσονίας. Μέχρι τοῦδε, ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἕλληνες οἱ ἀφικνούμενοι εἰς Ἰταλίαν ἦσαν ἢ ἁπλοῖ γραμματικοὶ, ἢ θεολόγοι ζηλωταὶ τῆς ὀρθοδοξίας μᾶλλον ἢ τῶν μουσῶν. Αἱ ὑπὸ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου διερεθισθεῖσαι δογματικαὶ ἔριδες εἶχον ἀποναρκώσει τὸν ἀρτιφυῆ φιλελληνισμὸν τῶν Ἰταλῶν· ἀλλὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ πτῶσις καὶ ἡ εὐθὺς μετ' αὐτὴν παρουσία τοῦ Ἀργυροπούλου, τοῦ Χαλκοκονδύλη, τοῦ Ἀνδρονίκου Καλλίστου, καὶ τοῦ ἐπιφανεστάτου πάντων τούτων Λασκάρεως, ἀνεζωπύρησαν ἐν Ἰταλίᾳ τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμπάθειαν, καὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἡ σπουδὴ ἐπανελήφθη ἐνθέρμως. Ἦλθον δ' ἔπειτα καὶ

ἄλλοι· ὁ Γεμιστὸς, Ἱερώνυμος ὁ Σπαρτιάτης, Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος, Δημήτριος ὁ Ἀθηναῖος, Μιχαὴλ ὁ Ἀποστόλου, καὶ μετ' αὐτῶν πλῆθος ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ὅμως, φυγοῦσαι τὴν ῥομφαίαν τῆς κιδάρεως, περιέπεσον εἰς τὰς σαγήνας τῆς τιάρας, καὶ ἐπέπρωτο ἑπομένως ν' ἀπολέσωσι κατ' ὀλίγον καὶ θρήσκευμα, καὶ γλῶσσαν μετ' αὐτοῦ.

Παρεδόθησαν καὶ ἡρμηνεύθησαν αἱ συγγραφαὶ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος. Ἀμφότεροι οὗτοι οἱ συγγραφεῖς ἀπέκτησαν ὀπαδούς. Ὁ Κοσμᾶς καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ προστατευόμενοι ἦσαν Πλατωνικοί. Συνέστησεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ πλατωνικὴν ἀκαδημίαν. Οὗτος, ὁ Βέμβος, ὁ ζωγράφος Ἀλβέρτης, ὁ Καλδερῖνος, ὁ μετενεγκὼν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἠκροῶντο ἁπλήστως τοῦ Λασκάρεως, μεταδίδοντος αὐτοῖς τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν. Λαλῶν ὁ Λάσκαρις περὶ τοῦ δαιμονίου τοῦ Πλάτωνος, ἀνέπτυσσεν ἐκ τοῦ προχείρου τινὰς τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν, αἵτινες οἱονεὶ προανέκρουσαν τὴν ἐν Χριστῷ διδασκαλίαν. Καὶ διακοπτόμενος ἐνίοτε ἐταλανίζετο ὡς διαβουκολούμενος ὑπὸ τῶν ῥημάτων ἐκείνων· « Τὸ ἑλληνικὸν, ἔλεγε, κράτος ἀπώλετο· ἐγὼ δὲ πολίτης ἀδύνατος, περιφέρομαι διηγούμενος εἰς ἀλλότρια φῦλα τὰ πονήματα τῆς μεγαλοφυΐας τῶν πατέρων ἡμῶν, ὧν ἀνετράπησαν οἱ τάφοι, ὅμοιος πρὸς τοὺς δουλωθέντας ἐκείνους Ἀθηναίους, οἵτινες περιήρχοντο ἐν Σικελίᾳ ἄδοντες τοὺς στίχους τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἀπώλεσαν μόνον τὴν ἐλευθερίαν· διότι ἡ πατρὶς αὐτῶν ἐσώζετο ἔτι καὶ ἠλέει τὴν δουλείαν των· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος ὤν, ἔμεινα εἰς τὸν κόσμον μόνος. Σύγγνωτε, ὅτι ἐν τῇ ἀναμνήσει τῶν τεχνῶν ἡμῶν ἀναζητῶ εἰκόνα τινὰ τῆς Ἑλλάδος παροῦσαν. Οὐκέτι ἔχω πατρίδα. »

Οἱ λόγοι οὗτοι συνεκίνουν· τοῦτο κυρίως καὶ προσεπάθουν ὁ Λάσκαρις καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. Εἶχε μελετηθῆ ὑπὸ τοῦ Πάπα σταυροφορία τις κατὰ Τούρκων, καὶ συνεκλήθησαν μάλισα πρὸς τοῦτο πολλοὶ τῶν τότε ἰσχυρῶν τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' οἱ ἰσχυροὶ οὗτοι, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις αὐτῶν, ἤκουσαν μᾶλλον τὴν φωνὴν τῆς ἰδίας αὐτῶν φιλοδοξίας καὶ τῶν ἰδίων ἀντιζηλιῶν. Ἐγένετο οὐδέν. Οἱ Ἕλληνες ὅμως ἐξηκολούθησαν φωτίζοντες διὰ τῆς αὐτῶν ἐπιστήμης τοὺς λαοὺς οἵτινες τοὺς ἐγκατέλειπον [1].

Ὁ Κοσμᾶς, καιρὸν μὴ ἔχων ἐπαρκῆ ἵνα ἐκδίδηται εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, παρεκάλεσε νέον τινὰ ἐπιμελέστατον, τὸν Μάρσιλον Φικίνην, νὰ μεταφράσῃ τὰ ἅπαντα τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ Πλάτωνος, ὅπως ἀναγινώσκων μελετήσῃ αὐτὰ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν προφορικῶν παραδόσεων. Συνέστησε δὲ καὶ τυπογραφίαν ἑλληνικὴν, ἄρτι ἐπινοηθείσης ἐν Γερμανίᾳ τῆς τυπογραφικῆς τέχνης.

Ἀπέθανε δὲ ὁ Κοσμᾶς ἐν ἔτει 1464, πέντε καὶ ἑβδομηκοντούτης, ἐπονομασθεὶς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων Πατὴρ πατρίδος, καὶ Ἀρχαῖος. Ὁ Κοσμᾶς ἀπεβίωσεν, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν παιδίαν ἐκληρονόμησεν ὁ ἐγγονος αὐτοῦ, Λαυρέντιος ὁ ἐκ Μεδίκων, ἀνὴρ καὶ οὗτος περιώνυμος ἔπειτα, ἐπονομασθεὶς ὁ Μέγας, καὶ ὁ Πατὴρ τῶν γραμμάτων. Οὗτος ἵδρυσε τὸ πανεπιστήμιον τῆς Πίσης, καὶ μεγάλως ἐτίμησε τοὺς λογίους. Ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Μαρσίλου Φικίνου, τοῦ Πολιτιανοῦ, καὶ τοῦ Ἀνδρονίκου. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Λαυρεντίου παρῆγεν ἤδη καρποὺς ἀγλαοὺς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ καλλιέργεια τῆς ἑλληνίδος φωνῆς, καὶ ἡ ἐποχὴ αὕτη προοιμίασε τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα. Τοῦ Λαυρεντίου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ πάπας Λέων Δέκατος, ὁ λαμπρύνας τὴν αὐτοῦ ἐποχὴν ἐν Ἰταλίᾳ.

Βραδύτερον, οἱ Μέδικοι ἦλθον εἰς συγγενείας μετὰ τῶν ἐτεμμένων τῆς Εὐρώπης κεφαλῶν. Λέγεται ὅτι ἡ οἰκογένεια αὕτη κατήγετο ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὅτι τὸ ἐπώνυμον αὐτῆς εἶναι ἡ μετάφρασις τοῦ γνωστοῦ πελοποννησιακοῦ ἐπωνύμου τῶν Ἰατράκων.

ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ.

Οὐδεμία τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων ἐξέπληξεν ὅσον ἡ τῶν ἀεροπόρων ἢ ἀεροστάτων, ὧν τὸ πρῶτον πείραμα εἶχε γίνει ἐν ἔτει 1783· ἀλλὰ καὶ οὐδεμία, δυστυχῶς, ἀπέβη ὡς αὕτη ἀνωφελὴς μέχρι σήμερον, ἐφαρμοζομένη πρὸς τέρψιν ἁπλῆν τῶν ὀμμάτων εἰς τὰς δημοσίας πανηγύρεις καὶ ἑορτάς· ἐνῷ πλεῖσται ἄλλαι, εἰς μόνον τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον γνωσταὶ, ἀπέβησαν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς χρησιμώταται, αἱ μὲν εἰς τὰς τέχνας, αἱ δὲ εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ μεγάλως ἐβελτίωσαν τῶν ἀνθρώπων τὴν κατάστασιν.

Καὶ οὕτως ὅμως, οἱ ἀναγνῶσται τῶν Μυρίων Ὅσων πρέπει νὰ ἔχωσιν ἰδέαν τινὰ τῆς ἱστορίας τῶν ἀεροστάτων, καὶ τῶν ἀρχῶν ἐφ' ἧς βασίζεται ἡ ἀεροπορία.

Κατὰ τὸν πασίγνωστον φυσικὸν νόμον, πᾶν σῶμα βυθιζόμενον ἐντὸς ῥευστοῦ βαρυτέρου αὐτοῦ ἐπιπλέει. Ὁ φελλὸς πλέει ἐπὶ τοῦ ὕδατος, σφαῖρα δὲ σιδηρᾶ πυροβόλου πλέει ἐπὶ τοῦ ὑδραργύρου. Κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον καὶ τὰ νέφη ἐπιπολάζουσιν ἐπὶ τοῦ ἀέρος· ἀλλὰ τὰ νέφη, ἀντὶ νὰ αἰωρῶνται εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐπιφάνειαν τοῦ περικαλύπτοντος τὴν γῆν ἀερίου στρώματος, προχωροῦσι μέχρι τινὸς ὕψους, ὅπου ὁ ἀὴρ ἔχει βαρύτητα ὅσην καὶ αὐτά. Παρέκει ὅμως δὲν προχωροῦσιν, ἐπειδὴ εὑρίσκουσι τὸν ἀέρα βαθμηδὸν ἀραιότερον, ἤτοι ἐλαφρότερον αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ πῶς.

Τὰ χαμηλότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας διαφέρουσι τῶν ῥευστῶν καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐπιδέχονται πίεσιν περισσοτέραν. Τὰ χαμηλότερα λοιπὸν τῆς ἀτμοσφαίρας στρώματα, ὑποφέροντα ὅλον τὸ βάρος τῶν ὑψηλοτέρων, εἶναι πολὺ πυκνότερα ἐκείνων. Παραδείγματος χάριν, ἐὰν λάβῃς ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀέρα ἑνὸς μέτρου κυβικοῦ, καὶ τὸν ζυγίσῃς, ἔπειτα δὲ λάβῃς ἀπό τινος ὕψους ἀπὸ τῆς γῆς πάλιν ἑνὸς κυβικοῦ μέτρου ἀέρα, καὶ ζυγίσῃς καὶ τοῦτον, θὰ ἴδῃς ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀὴρ εἶναι πολὺ ἐλαφρότερος τοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βάρους ἀὴρ κατέχει πρὸς τὰ ὕψη πολὺ πλείονα ἔκτασιν.

Καὶ ἄρα ὁποιονδήποτε σῶμα, ἐὰν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἦναι ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος, θ' ἀνυψωθῇ· ἀλλ' ἐπειδὴ καθόσον ἀνυψοῦται θ' ἁπαντᾷ ἐλαφρότερα ἀέρος στρώματα, ἐπὶ τέλους θὰ σταθῇ μετέωρον εἰς τὸ στρῶμα τοῦ ὁποίου τὸ βάρος θὰ ἦναι, κατ' ἴσα ποσὰ, ἴσον πρὸς τὸ βάρος του.

Ἅπασα ἡ θεωρία τῶν ἀεροστάτων βασίζεται ἐπὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς, ἣν πρῶτοι ἐφήρμοσαν οἱ ἀδελφοὶ

(1) Ἴδε LASCARIS, ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Villemain, ἔκδοσιν Didier, σελ. 108.

Μογγολφιέροι, Γάλλοι ὑφάνται ἐκ τῆς πόλεως Annonay. Οὗτοι κατεσκεύασαν ἐξ ὑφάσματος σφαῖράν τινα ἔχουσαν διάμετρον 35 ποδῶν, ἤτοι 100 ποδῶν περιφέρειαν, καὶ περιεκτικὴν 22,000 κυβικῶν ποδῶν. Ἔνδοθεν ἐκόλλησαν καὶ χαρτίον ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος· εἶχε δὲ βάρος ἡ σφαῖρα 500 λιτρῶν. Εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς σφαίρας ἀφῆκαν πλατεῖαν ὀπήν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀνῆψαν ἄχυρα· τούτων δὲ τὸ πῦρ εἰσήξεν εἰς τὴν σφαῖραν 22,000 κυβικῶν ποδῶν ἀέρα θερμόν, τουτέστιν ἀέρα ἐλαφρότερον τοῦ περιπολοῦντος, — ἐπειδὴ ἡ θερμότης ἔχει καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐκτείνειν τὰ σώματα ἐντὸς τῶν ὁποίων εἰσχωρεῖ, καὶ τοῦ καθιστᾶν αὐτὰ ὀγκωδέστερα ἢ ὅσον ἦσαν ψυχρά. Οὕτω δὲ, ὁ ὄγκος ἀέρος θερμανθέντος μέχρι τῆς θερμοκρασίας ὕδατος ζέοντος, εἶναι 37 τοῖς 100 μεγαλήτερος, ἢ ὅταν ἔχῃ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ μηδενικοῦ· καθίσταται δὲ διπλάσιος σχεδὸν ὁ ὄγκος αὐτοῦ, ὅταν θερμανθῇ μέχρι 250 βαθμῶν ἄνω τοῦ 0. Ἀραιωθεὶς λοιπὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἐν τῇ σφαίρᾳ ἀὴρ, ἔτεινε πρὸς τὸ ὕψος, καὶ μόνην ἀπήντα ἀντίστασιν τὸ βάρος τοῦ περὶ αὐτὸν ὑφάσματος. Ἀλλ' ἔπειτα, ἀραιωθεὶς ἔτι μᾶλλον, κατέστη καὶ μετὰ τοῦ περικαλύμματός του ἐλαφρότερος τοῦ ἐξωτερικοῦ· ἡ δὲ σφαῖρα ἤρθη μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὸν οὐρανόν.

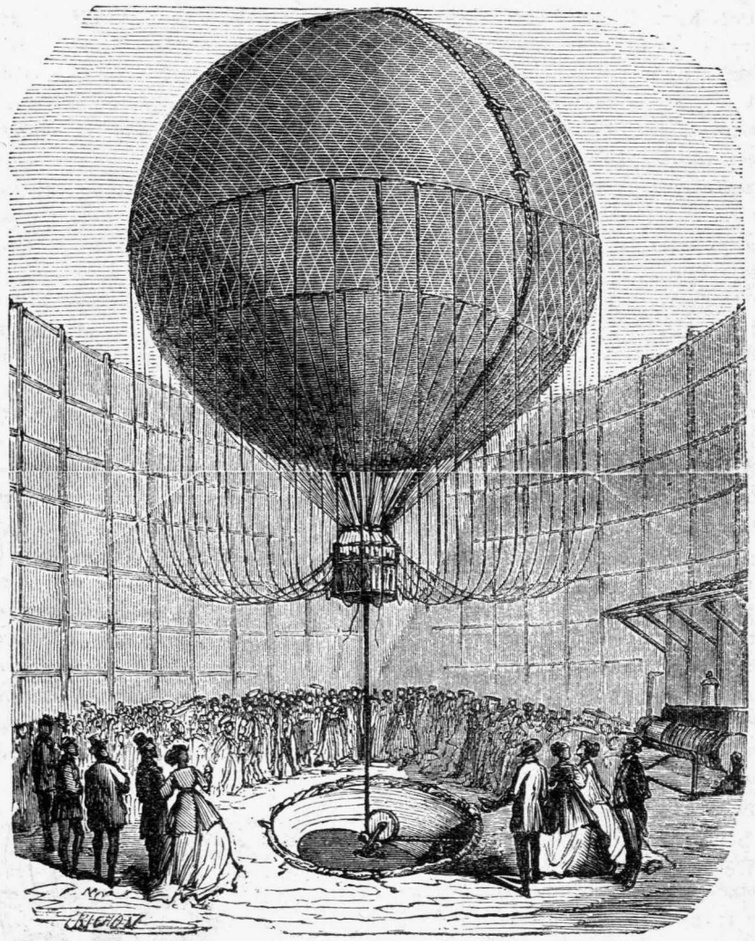

Ἡ δεσμῶτις ἀεροπόρος τῆς ἐν Παρισίοις Ἐκθέσεως τοῦ 1867.

Ἡ δοκιμὴ αὕτη ἐπανελήφθη πάραυτα πανταχόθεν, καὶ πανταχοῦ ἐπέτυχε. Τὸν ὀκτώβριο νδὲ τοῦ 1783, δύο ἕτεροι Γάλλοι, ἐπιβάντες ἀτρόμητοι εἰς σκαφίδιον ἐξηρτημένον ἀπὸ τῆς ἀεροπόρου σφαίρας, ὑψώθησαν ἐπανειλημμένως μέχρις ὕψους 300 ποδῶν· ἀλλ' ἡ ἀεροπόρος αὕτη συνεῖχετο μετὰ τῆς γῆς διὰ σχοινίων. Εὐδοκιμήσαντες οὕτως, ἐπεχείρησαν κινδυνωδεστέραν ἀνάβασιν· κατὰ νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἔτους, ἀνυψωθέντες μέχρι 500 ὀργυιῶν, κατέβησαν ἐντὸς 17 λεπτῶν εἰς ἀπόστασιν δύο λευγῶν ἀπὸ τοῦ τόπου ὅθεν ἀνέβησαν, ἤτοι διῆλθον ἐναέριοι ἅπασαν τὴν πόλιν τῶν Παρισίων.

Ἀλλ' ὅμως ὁ κίνδυνος τοῦ πράγματος ὑπῆρχε προφανὴς, καὶ μεθ' ὅλας τὰς πρώτας ταύτας κατευοδώσεις τῶν ἀεροναυτῶν. Ἐσκέφθησαν λοιπὸν πῶς ν' ἀποφύγωσι τὴν καύσιμον ὕλην, ἐξ ἧς ἡ μηχανή των ἐκινδύνευε νὰ πυροληθῇ εἰς τὸν ἀέρα καὶ νὰ πέσωσιν ὡς ἄλλοι Ἴκαροι· καθὼς καὶ συνέβη κατὰ ἰούνιον τοῦ 1785 εἰς τὸν ἕτερον τῶν προειρημένων δύο Γάλλων (τὸν Pilatre des Rosiers), καὶ εἰς ἄλλον τινὰ συναναβάτην αὐτοῦ (τὸν Romain), πειραθέντας νὰ μεταβῶσιν ἀπὸ Γαλλίας εἰς Ἀγγλίαν.

Κάρολός τις, εἰς ὃν ἡ φυσικὴ ὀφείλει πολλὰ καὶ ὡραῖα πειράματα, συνέλαβε πρῶτος τὴν ἐξαίρετον

ἰδέαν τοῦ περικλείειν ἐντὸς ἐλαφροῦ περικαλύμματος ἀτμίδα τινὰ, τὸ ὑδρογόνον, ὃν δεκαπεντάκις ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος. Τὸ πείραμα ηὐδοκίμησε κατὰ πάντα· ἔκτοτε δ' ἐξέλειπε σχεδὸν ἐντελῶς ὁ τῆς ἀεροπορίας κίνδυνος. Καὶ ἄλλο μέγιστον πλεονέκτημα εἶχεν ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Καρόλου, ὅτι ἕνεκα τῆς ἐλαφρότητος τῆς ἀτμίδος ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς ὁ μέγας ὄγκος τῶν σφαιρῶν τοῦ Μογγολφιέρου, πληρουμένων δι' ἀέρος θερμοῦ, ἔχοντος πάντοτε βάρος ἰσοδυναμοῦν τοὐλάχιστον πρὸς τὰ δύο τρίτα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος.

Οὕτω, κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1785, κατώρθωσαν νὰ μεταβῶσιν ἀπὸ Δούβρου εἰς Κάλαισον, ἀπὸ τῶν ἀγγλικῶν εἰς τὰς γαλλικὰς ἀκτὰς, οἱ ἀεροναῦται Blanchard καὶ Jefferies. Κατὰ δὲ ἰούνιον τοῦ 1786, ἄλλος τις ἀεροναύτης (ὁ Testu), ἀναχωρήσας ἐκ Παρισίων, ἔπεσεν ἀβλαβῶς εἰς Μομμορενσύ, ἐντὸς χωραφίου ἐσπαρμένου. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ, τρέξας μετά τινων ἄλλων χωρικῶν, συνέλαβε τὸ ἀερόστατον καὶ τὸ ἔσυρεν ἀφ' ἑνὸς τῶν ἐκκρεμῶν σχοινίων, θέλων ν' ἀναγκάσῃ τὸν ἀεροναύτην εἰς ἀποζημίωσιν. Ὁ ἀεροναύτης ἐν τούτοις δὲν εἶχε καταβῆ ἀπὸ τοῦ σκαφιδίου του, ἀλλ' ἀποβαλὼν μέρος τοῦ ἕρματος, καὶ ἐλαφρύνας αὐτὸ, ἔκοψεν ἔπειτα τὸ σχοινίον ἀπὸ τοῦ ὁποίου οἱ χωρικοὶ τὸν ἐκράτουν, καὶ οὕτως ἀνηρπάγη καὶ τοὺς ἀφῆκεν ἐκστατικούς.

Τῷ 1791, ἡ χρῆσις τοῦ ἀεροστάτου ἀπέβη κατὰ τὴν ἐν Φλώρῳ (Fleurus) μάχην ἐπωφελεστάτη εἰς τοὺς Γάλλους, ἀνακαλύψαντας δι' αὐτοῦ τὰς κινήσεις τῶν πολεμίων, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ μέγα μέρος νικήσαντας. Ἐφημίσθη δ' ἐξόχως καὶ ἡ ἀεροπορία τοῦ γάλλου Gay-Lussac, ἀρθέντος κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 1804 πρὸς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις μέχρις ὕψους 7,000 μέτρων· ὕψους, περαιτέρω τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους δεδομένον νὰ προχωρήσωσιν.

Ἔκτοτε μέχρι τῶν ἡμερῶν τούτων πλεῖσαι ἔγιναν καὶ γίνονται ἀπόπειραι πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἀεροπόρων κατὰ θέλησιν, καὶ πολλάκις ἐδελεάσθη τὸ δημόσιον ὑπὸ θεωριῶν, αἵτινες ἀπέβησαν κεναὶ ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς. Ἀναβαίνουσιν ὅμως καὶ καταβαίνουσι καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα, εἴς τε τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀεροπόρα μετ' ἐπιβατῶν, ὁσημέραι τολμηροτέρων. Κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις τελευταίαν Παγκόσμιον Ἔκθεσιν, Γιφφάρδος τις (M. Giffard), μηχανικὸς ἐπιτηδειότατος, κατέβαλεν 150 χιλιάδας φράγκων πρὸς κατασκευὴν μονίμου ἀεροναυτικοῦ καταστήματος ἔξωθεν τοῦ τῆς Ἐκθέσεως περιβόλου. Ἐκεῖ, περιφράξας εὐρύχωρον τόπον διὰ δοκῶν ὑψηλῶν καὶ ὑφάσματος χονδροῦ κανναβίνου, ἔστησε μεγάλην τινὰ ἀεροπόρον σφαῖραν, ἔχουσαν διάμετρον 21 μέτρων, καὶ πληρουμένην δι' ὑδρογόνου καθαροῦ. Ἐξαρτήσας δὲ ἀπὸ τῆς σφαίρας σκάφος πλεκτὸν ὡς οἱ κάλαθοι, ἀλλὰ στερεώτατον καὶ χωρητικὸν ὀκτὼ ἐπιβατῶν καὶ ἑκατὸν περίπου σάκκων ἕρματος, προσήρτησε τὸ ὅλον εἰς τὴν γῆν διὰ καμίλου, ἐχούσης μῆκος μὲν 300 μέτρων, βάρος δὲ 900 χιλιογράμμων.

Τότε ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ περιβόλου καὶ ἐδέχετο θεατὰς, τοὺς τυχόντας, ἀντὶ πληρωμῆς· ἐπειδὴ πῶς ἄλλως θὰ ἀπεζημιοῦτο διὰ τὴν τοσαύτην δαπάνην; Οἱ δὲ εἰσερχόμενοι ἰδοὺ τί ἔβλεπον·

Ἡ κάμιλος, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς ἀεροπόρου καταβαίνουσα, πρῶτον μὲν διήρχετο τὴν εἰς τὰ κάτω τῆς σφαίρας ὀπὴν, δεύτερον δὲ τὸ κέντρον τοῦ διὰ πλείστων καὶ δυνατῶν σχοινίων ἐξηρτημένου σκάφους, τρίτον δὲ μεγάλην τινὰ σιδηρᾶν τροχαλίαν (μακαρᾶν), προσδεδεμένην εἰς τὴν γῆν ἀσφαλέστατα, ἐντὸς λάκκου κειμένου εἰς τὸ κέντρον τοῦ περιβόλου· τέλος δὲ ἡ κάμιλος ἐκρύπτετο ὑπὸ γῆν, καὶ, προχωροῦσα ὑπ' αὐτὴν ὁριζοντείως, ἀνεφαίνετο τυλισσομένη εἰς κύλινδρον περιστρεφόμενον δι' ἀτμοκινήτου μηχανῆς 50 ἵππων δυνάμεως. Διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ τρόπου καὶ ἐξετυλίσσετο.

Τὸ βάρος τῆς σφαίρας, τῶν σχοινίων αὐτῆς, τῆς καμίλου ὅλης, τοῦ σκάφους, τοῦ ἐν αὐτῷ ἕρματος καὶ τῶν 8 ἐπιβατῶν, ἦτο βάρος μέγα· καὶ ὅμως ἡ σφαῖρα αὕτη εἶχεν ἱκανὴν δύναμιν ὥστε νὰ αἴρεται, μὴ παρεκκλίνουσα πολὺ ἀπὸ τῆς καθέτου· τόσον δὲ ταχέως ἐπροχώρει πρὸς τὸ ὕψος, ὥστε ὅλα τὰ 300 μέτρα τῆς καμίλου ἐξετυλίσσοντο ἐντὸς ἑνὸς σχεδὸν λεπτοῦ· ἀλλὰ καὶ πολὺ ταχύτερον θὰ ἀνυψοῦτο, ἐὰν ἡ ὁρμὴ τῆς ἄρσεως δὲν συνεῖχετο ὑπὸ τῆς ἀτμομηχανῆς, ἵνα μὴ συντριβῇ ἡ κάμιλος.

Δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ συντριβῇ ἡ κάμιλος, ἐπειδὴ ἐκτὸς τῶν ἀεροναυτῶν εὑρίσκοντο ἐν τῷ σκάφει καὶ ἄλλοι ἀναβάται, γινόμενοι δεκτοὶ ἐπὶ πληρωμῇ φράγκων εἴκοσι. Κατέβαινον οὗτοι, ἀφοῦ ἐπί τινα λεπτὰ καθίσταντο θεαταὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου τῶν θεαμάτων, ἐξ ὕψους διπλασίου τοῦ τῶν μεγάλων πυραμίδων, καὶ τότε τοὺς διεδέχοντο ἄλλοι. Ὁ κόσμος ἐλάμβανε θάρρος ἐκ τοῦ παραδείγματος, καὶ ἀναβάται παρουσιάζοντο πάντοτε πλείονες τῶν ὅσους ἐχώρει ὁ στενὸς τοῦ σκαφιδίου τόπος· ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ὑπὲρ τοὺς 150. Διηγοῦντο δὲ ἅπαντες οἱ ἀεροπορήσαντες τὸ τερπνὸν καὶ ἄνετον τῆς τοιαύτης ὁδοιπορίας, καὶ ηὔχοντο ὅπως μίαν ἡμέραν ἐπινοηθῇ ἡ ἐφετὴ διεύθυνσις τῶν ἀεροπόρων κατὰ θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου, εὑρόντες τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ μεταβαίνειν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ὡς ὄχι μόνον τὸν ταχύτατον, τὸν ἡσυχώτατον καὶ τερπνότατον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀσφαλέστατον πάντων. Οἱ δὲ γελοιογράφοι, οὐδὲν παραλείποντες ἀσχολίαστον ὑπὸ τὴν ἐποψιν αὐτῶν, πολλὰ ἐξέδωκαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀστεῖα, ἐν οἷς καὶ τὸν ἑπόμενον εὐφυᾶ διάλογον δύο ἀεροπορούντων·

— Μακρόθεν ἰδὲ πόσον μικροὶ καὶ μηδαμινοὶ φαίνονται οἱ ἄνθρωποι!

— Μακρόθεν λέγεις· πλησίοθεν δέ;

Ἡ μέθοδος καθ' ἣν ἡ σφαῖρα πληροῦται ὑδρογόνου εἶναι ἁπλουστάτη. Ἐμπήγονται κατὰ γῆς δύο ἱστοὶ ὑψηλοὶ, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἑνὸς περᾶται σχοινίον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἄλλου. Τὸ σφαιροειδὲς περικάλυμμα τοῦ ὀξυγόνου κρεμάζεται κενὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ σχοινίου· ἡ ὀπὴ αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω· φθάνει δὲ μέχρι τῶν ὤμων ἀνθρώπου ἱσταμένου πλησίον. Τὸ ὀξυγόνον ἐν τούτοις παρασκευάζεται. Καὶ αὕτη δὲ ἡ παρασκευὴ εἶναι ἁπλῆ. Σιδήρου ῥοκανίδια βάλλονται ἐντὸς κάδων· χύνεται δ' ἔπειτα εἰς τὸν σίδηρον θειικὸν ὀξὺ συγκεκρασμένον μετὰ ὕδατος, καὶ τότε κλείονται οἱ κάδοι στεγανῶς. Τὸ ὕδωρ ἐκεῖ ἀποσυντίθεται· καὶ τὸ μὲν ὀξυγόνον αὐτοῦ ἑνοῦται μετὰ τοῦ σιδήρου, τὸ δὲ ἀναδιδόμενον ὑδρογόνον μεταβαίνει διὰ σωλήνων ἐντὸς τῆς σφαίρας, ἥτις ἐξογκοῦται ὑπ' αὐτοῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

Καὶ εἶναι μὲν βαρύτεραι αἱ δαπάναι πρὸς πορισμὸν τοῦ ὀξυγόνου, ἀλλὰ, λογιζομένης τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀεροναυτῶν, ἀνταμείβονται.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ.

Οἱ Ἄγγλοι ἔχουσιν ἔθιμόν τι ἀξιόλογον. Ὁσάκις ἄνθρωπός τις φανῇ βάναυσος τοὺς λόγους ἢ τοὺς τρόπους, ἀφόρητος ἑνὶ λόγῳ εἰς τοὺς συναναστρεφομένους, τὸν στέλλουσιν εἰς Coventry (πόλιν 32 λεύγας ἀπέχουσαν τοῦ Λονδίνου), δηλαδὴ τὸν ὑποθέτουσιν ἀπόντα· καὶ τότε αὐτὸς εὑρίσκεται μεμονωμένος, καὶ οὐδεὶς κοινωνεῖ μετ' αὐτοῦ. Ἐρωτᾷ, καὶ οὐδεὶς ἀποκρίνεται, οὐδεὶς τὸν γίνεται χρήσιμος κατ' οὐδέν. Κάθηται μεταξὺ τῶν ἄλλων, τρώγει εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν τοῦ ξενοδοχείου· ὅλοι δύνανται νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτοῦ ἐλευθέρως ἐνώπιόν του, ὡς ἂν ἦτο ἀπὼν, καὶ νὰ διηγῶνται διὰ τίνα αἰτίαν ἐστάλη εἰς Coventry. Ἐάν τις σώζῃ πρὸς αὐτὸν συμπάθειάν τινα, εὔχεται ὅπως ἴδῃ πάλιν αὐτὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ· οὐδεὶς ὅμως προσέχει εἰς ὅ,τι ἂν ἐκεῖνος λέγῃ ἢ πράττῃ.

Ἐὰν ὀργισθῇ, ἐὰν προσβάλῃ τοὺς συνδιαλεγομένους, οὐδεὶς τὸν συνερίζεται· διότι ὑπάρχει κανὼν, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἂν κάμῃ, οὔτε φαίνεται, οὔτε ἀκούεται. Εἶναι ἀπών. Ἐκρήγνυται εἰς δριμεῖς λόγους, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο κινεῖ, ἢ οἶκτον ἢ γέλωτα. Ἕως οὗ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν, ζητεῖ συγγνώμην, στέργει εἰς πᾶσαν ἱκανοποίησιν, καὶ τότε οἱ πρῴην συγκοινωνοῦντες μετ' αὐτοῦ μεταδίδουσιν εἰς ἀλλήλους τὴν εἴδησιν, ὅτι ἐπέστρεψεν. Ὅλοι τότε τὸν συγχαίρουσι διὰ τὴν αἰσίαν του ἐπάνοδον, καὶ πάραυτα ἅπαντα τὰ διατρέξαντα ῥίπτονται εἰς λήθην.

Δὲν εἶναι τοῦτο ὡραῖον; Ἰδοὺ πρᾶγμα ἀξιομίμητον, οἰκοδομητικὸν τῆς κοινωνίας. Τὸ στέλλειν εἰς τὴν Ξηροκαμπίαν, παραδείγματος χάριν, δὲν θὰ ἦτο καλὸν ἂν διεδίδετο πανταχοῦ, ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ καὶ ἐν παντὶ κόσμῳ;

ΦΩΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΤΜΙΔΟΣ (gaz)

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

Ἤδη ὁ τρόπος τοῦ φωτίζειν διὰ τῆς ὑδρογόνου ἀτμίδος εἶναι πρᾶγμα πάγκοινον, ὀλίγοι ὅμως εἰσέτι γινώσκουσι καὶ πῶς αὕτη προπαρασκευάζεται· εἶναι δὲ πρέπον νὰ ἔχωμεν περὶ τούτου ἰδέαν τινά.

Φαντάσθητι κυρτόλαιμόν τι σιδηροῦν δοχεῖον (retorte), ὄψιν ἔχον κιβωτίου, μᾶλλον μακροῦ ἢ πλατέος, ἠνεωγμένου εἰς ἓν ἐκ τῶν ἄκρων αὐτοῦ, κλειομένου δὲ διὰ σιδηρᾶς πλακὸς, ἥτις προσηλοῦται ἐπ' αὐτοῦ διὰ πολλῶν ἑλίκων, καὶ τῆς ὁποίας οἱ ἁρμοὶ ὅλοι χρίονται δι' ἀργιλλώδους γῆς. Ἐντὸς τοῦ δοχείου τίθενται οἱ γαιάνθρακες ἐξ ὧν μέλλει νὰ ἐκπορευθῇ ἡ ἀτμίς. Ἔπειτα κλείεται τὸ δοχεῖον στεγανῶς.

Τὸ δοχεῖον τοῦτο κεῖται ἐντὸς κλιβάνου τινὸς (φούρνου) ἢ καμίνου, περικλειούσης αὐτὸ πανταχόθεν, ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς θύρας δι' ἧς εἰσάγονται οἱ γαιάνθρακες.

Εἰς τὴν κάμινον ταύτην ἀνάπτεται πῦρ, οὕτως ὥστε νὰ θερμανθῇ τὸ δοχεῖον πανταχόθεν ἐξ ἴσου, μέχρις οὗ γίνῃ ἐρυθρὸν ἐκ τοῦ πυρός.

Προκύπτει ἐκ τούτου ἀληθής τις διύλισις (ἀλαμβικάρισμα) τῶν γαιανθράκων, ὧν αἱ ἀτμώδεις ἀναθυμιάσεις, διερχόμεναι διὰ σιδηροῦ σωλῆνος, μεταβαίνουσιν εἰς ψυκτῆρά τινα, σιδηροῦν καὶ τοῦτον, ὅπου συμπήγνυται ἐκ τῶν αὐτῶν ἀναθυμιάσεων ζώπισσα (κατράμιον), ἔλαιον, καὶ ἄλλαι ὕλαι, ἐκρέουσαι ἐν ὑγρᾷ καταστάσει δι' ἰδιαιτέρου τινὸς σωλῆνος. Ἡ δὲ ἀτμὶς, ὡς ἐλαφρὰ, ἐξέρχεται δι' ἄλλου σωλῆνος πρὸς τὰ ἄνω κειμένου, καὶ μεταβαίνει εἰς δεύτερον ψυκτῆρα στεγανῶς κεκλεισμένον, καὶ πλήρη ὕδατος. Συναθροίζεται δὲ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δευτέρου τούτου ψυκτῆρος, καὶ καταθλίβουσα τὸ ὕδωρ, τὸ καταβιβάζει μέχρι γραμμῆς τινος μικρῶν ὀπῶν, ἠνεωγμένων εἰς τὰ κάτω τοῦ ψυκτῆρος. Ἀπὸ τῶν ὀπῶν λοιπὸν τούτων ἐκδιδράσκει ἡ ἀτμὶς εἰς πομφόλυγας, διερχομένας τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται βυθισμένον τὸ ἀτμιδόμετρον, καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τέλους συνάγεται.

Τὸ ἀτμιδόμετρον (gazomètre) εἶναι μεγίστη τις κιβωτὸς, συνήθως κυλινδρική, ἐκ σιδήρου ἢ ζίγκου, τὰ διάφορα τεμάχια τῆς ὁποίας εἶναι συνηρμοσμένα στεγανῶς, ὅπως μὴ διεκφεύγῃ ἡ ἀτμίς. Τὸ κάτω μέρος τῆς κιβωτοῦ ταύτης εἶναι ὅλον ἠνεωγμένον καὶ βυθισμένον ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Πρέπει δὲ ἡ κιβωτὸς ν' ἀνυψοῦται ἢ νὰ χαμηλοῦται κατὰ θέλησιν, ὥστε καὶ νὰ βυθίζηται ὅλη ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Ὅταν ἦναι οὕτω βυθισμένη, γέμει ὕδατος· καθόσον ὅμως εἰσδύει εἰς αὐτὴν ἡ ἀτμὶς, ἀποβάλλουσα αὕτη τὸ ὕδωρ, ἀνασηκόνει βαθμηδὸν τὸ ἀτμιδόμετρον, τὸ ὁποῖον κρέμαται ἀπὸ σχοινίων διερχομένων τροχαλίας (καρούλια), καὶ τανυομένων δι' ἀντισηκωμάτων ἀναλόγως βαρέων.

Τὸ ἀτμιδόμετρον χρησιμεύει εἰς τοῦτο, ὅτι κανονίζει τὴν διάδοσιν τῆς ἀτμίδος εἰς τοὺς φανούς· ἐπειδὴ, ἐνῷ οἱ γαιάνθρακες διυλίζονται, τὸ ἐν τῇ καμίνῳ δοχεῖον αὐτῶν χορηγεῖ ἄνισα ποσὰ ἀτμίδος. Ὁπόταν ἡ ἀτμὶς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ δοχείου ἐκείνου ἀφθόνως, τὸ ἀτμιδόμετρον ὑψοῦται καὶ δίδει τόπον εἰς αὐτήν· δίδει δὲ τόπον, ἐπειδὴ ἡ πίεσίς του ἐπὶ τῆς ἀτμίδος, ἀναγκάζουσα ταύτην ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τοὺς σωλῆνας διὰ τῶν ὁποίων θὰ διοχετευθῇ εἰς τοὺς φανούς, εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ, ὡς προερχομένη πάντοτε ἐκ τοῦ βάρους τοῦ ἀτμιδομέτρου, ὑπερβαίνοντος τὸ βάρος τῶν ἀντισηκωμάτων.

Ἡ ἀτμὶς, πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ ἀτμιδόμετρον, εἶναι χρεία νὰ διέλθῃ πολύν τινα ὄγκον ἀσβεστῴδους ὕδατος· τοῦτο δὲ τὸ ὕδωρ τῆς ἀφαιρεῖ τὴν θειώδη ἢ ἀσφαλτώδη ὀσμήν. Ἀλλὰ τὸ προφυλακτικὸν τοῦτο

μέτρον ἢ δὲν λαμβάνεται πανταχοῦ, ἢ ἐφαρμόζεται ἀτελῶς· διότι ὅταν ἡ ἀτμὶς ἀποδιδράσκῃ ἀπό τινος φανοῦ ἄφλεκτος, ἢ ἀπὸ τῶν σωλήνων οἵτινες τὴν διοχετεύουσιν εἰς τὴν πόλιν, ὄζει ἀφορήτως.

Τὰ ῥάμφη ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ ἀτμὶς ἀναδιδομένη φλέγεται, ἔχουσι παντοῖα σχήματα· ὁτὲ μὲν βλέπεις εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ῥάμφους ἁπλῆν τινα ὀπὴν στρογγύλην, καὶ τότε ἡ φλὸξ σχηματίζεται ἐπιμήκης καὶ λεπτή· ὁτὲ δὲ κοῖλον σφαιρίδιον κεχαραγμένον μηνοειδῶς, καὶ τότε ἡ φλὸξ λαμβάνει τὸ σχῆμα πετάλου ἢ ἄνθους· ἄλλοτε δακτυλίδιον κοῖλον, πολλαχοῦ διατρυπημένον λεπτῶς, καὶ ἡ φλὸξ σχηματίζει στέφανον. Τοῦτο τὸ τελευταῖον εἶναι λυσιτελέστερον, ἐπειδὴ ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται οὕτως ἐν τῷ κέντρῳ τῆς φλογὸς, ἐνῷ καὶ τὴν περικυκλοῖ πανταχόθεν, καὶ παρέχων εἰς αὐτὴν περισσότερον ὀξυγόνον, τὴν κάθιστᾷ λαμπροτέραν.

Ἀτμιδόμετρον ἔχον διάμετρον μὲν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου, ὕψος δὲ δύο μέτρων περίπου, δύναται νὰ περιλάβῃ ἀτμίδα τριῶν καὶ ἡμίσεος κυβικῶν μέτρων σχεδόν· τόση δὲ ἀτμὶς ἀρκεῖ ὅπως ἐπὶ 40 ὥρας δώσῃ φῶς ὅσον καὶ καλή τις λυχνία, ἢ νὰ θρέψῃ ἐπὶ 5 ὥρας ὀκτὼ ῥάμφη, ὧν τὸ φῶς θὰ εἶχε δύναμιν ὅσην 160 κοινὰ φανάρια. Τὸ δὲ ποσὸν τοῦτο τῆς ἀτμίδος δύνανται νὰ παρέξωσι 18 περίπου λίτρα καλῶν γαιανθράκων.

Ἡ ὕλη ἥτις μένει ἐν τῷ δοχείῳ τῆς καμίνου μετὰ τὴν διύλισιν τῶν γαιανθράκων χρησιμεύει ἐξαιρέτως πάλιν πρὸς θέρμανσιν· εἶναι τὸ λεγόμενον κὸκ, ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ὁποίου ἀμείβονται κατὰ μέγα μέρος τὰ πρὸς ἐξαγωγὴν τῆς ἀτμίδος δαπανώμενα.

Τὸ δ' ἔλαιον τὸ ὁποῖον ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν γαιανθράκων, διυλιζόμενον ὡσαύτως, παράγει ἀτμίδα τῆς ὁποίας ἡ φλὸξ εἶναι πολὺ λαμπροτέρα τῆς ἐκ τῆς ἀτμίδος τῶν γαιανθράκων.

Σήμερον, ὅλοι οἱ δρόμοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ὅλα τὰ θέατρα, τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ καταστήματα ἢ ἐργαστήρια, καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ αὐταὶ οἰκίαι, μεταχειρίζονται ἀφθόνως τὴν φωτιστικὴν ἀτμίδα, εἰσαχθεῖσαν ἔτι καὶ εἰς τοὺς κοιτῶνας. Ἀποσυρόμενος εἰς τὴν κλίνην, ἐλαττόνεις τὸ φῶς, ὥστε μόλις νὰ διακρίνεται κυανοῦν καὶ αὐχμηρὸν ἐπὶ τοῦ ῥάμφους τοῦ λύχνου σου, ἂν καὶ ἀκοίμητον· ἀλλὰ συμβαίνει νὰ θελήσῃς φῶς διὰ νυκτός· στρέφεις τὸ κλειδίον τοῦ λύχνου σου, καὶ ἐν ἀκαρεῖ φωτίζεται ὅλον τὸ δῶμα ὡς ἐν ἡμέρᾳ.

ΤΟ ΒΟΥΚΟΛΙΟΝ.

Τίς ὁ ποιήσας τὸ ποιμενικὸν ἐκεῖνο τῆς Ἑλλάδος ᾆσμα...

Οἱ Κλέφταις βγῆκαν 'ς τὰ βουνὰ,
Νὰ κλέψουν τὰ πρόβατα...;

ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, ἢ ποιητής τις ἐκ τῶν νεωτέρων; Εἶναι πρωτότυπον, ἢ εἶναι ἀπομίμησις; Ὁπωσδήποτε, σήμερον ἔχομεν νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ ἕνα ἀδελφόν· τὸ ᾆσμα τῶν βουκόλων τῆς Ἑλβετίας· τὸ Ranz-des-vaches λεγόμενον· αὐτὸ τὸ Ranz-des-vaches, τὸ καταθέλγον τοὺς περιηγητὰς τῶν ἑλβετικῶν ὀρέων, καὶ τὸ ὁποῖον εὐχερῶς, — ταὐτὸν εἰπεῖν εὐφροσύνως — μετετρέψαμεν εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ εἰς τὰ ἤθη τοῦ καθ' ἡμᾶς ποιμενικοῦ λαοῦ.

Ἡ συγγένεια τῶν ἰδεῶν μεταξὺ ἐκείνων καὶ τούτου εἶναι ἐκπληκτική. Μία ἀρά γε εἶναι ἡ οἰκογένεια τῶν ὀρεσιβίων ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν Πυρηναίων μέχρι τῶν Καρπαθίων καὶ μέχρι τοῦ Αἵμου; Τοῦτο ἀπορῶν ἀπαίδευτός τις λαός, ἐπιστήμης ἄμοιρος, ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ εἰς συμπέρασμά τι μυθῶδες, πρωτάκουστον· ὅτι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος ἔπεσεν ἐξ οὐρανοῦ ὡς βροχὴ, ἐπὶ τὰ ὄρη πρῶτον, ἔπειτα δὲ κατέβη εἰς τὰ μέρη τὰ πεδινὰ, ὅπου διηρέθη καὶ ἐσχηματίσε γλῶσσας καὶ φυλάς.

Εἴπομεν περὶ τῆς συγγενείας τῶν ἰδεῶν. Καὶ τοῦτο μὲν ἴσως ἐξηγεῖται ἐκ τῆς θεωρίας, ὅτι ἄνθρωποι τὴν αὐτὴν διαιτώμενοι δίαιταν, τὰς αὐτὰς ἐνασχολήσεις ἔχοντες καὶ τὰς αὐτὰς χρείας, σπανίως δὲ συγκοινωνοῦντες μετὰ πολιτῶν, καὶ ἀπαίδευτοι μένοντες, στρέφονται ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου γνώσεων, τῶν φυσικῶν ὡς εἰπεῖν. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ταὐτότητα καὶ τοῦ μουσικοῦ ῥυθμοῦ τῶν ὀρεινῶν τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Ἑλλάδος; Ὅσοι τῶν ἡμετέρων καλλιεργῶσιν ὄργανόν τι, θὰ μᾶς χρεωστήσωσι χάριν ἀφοῦ μουσουργήσωσιν ἢ μέλψωσι τὸ ἑπόμενον ᾆσμάτιον, διεγεῖραν εἰς ἡμᾶς μετὰ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων καὶ τέρψιν οὐ μικράν, διότι μεταφέρει τὴν φαντασίαν εἰς τὰ ὄρη ὅπου συνήθως ἀντηχεῖ ἀπὸ φάραγγος εἰς φάραγγα, καὶ οὕτω ζῇ τις πρὸς στιγμὴν τὸν λυσιμέριμνον βίον τῶν εὐδαιμόνων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες ποιμαίνουσιν ἢ βουκολοῦσιν ἀδούλωτοι.

Ἐπιφωνήσομεν εὖγε εἰς τὸν ὅστις, μέλψας τὸ ᾆσμα τοῦτο, κατώρθωσε νὰ τὸ καλλύνῃ διὰ τῶν ἀπαιτουμένων χρωματισμῶν, καταβαλὼν πρὸς τοῦτο, ὄχι μόνον τέχνην καθαρῶς μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιστήμην ἄνευ τῆς ὁποίας θὰ ἐφαίνετο παντάπασιν ἄχαρι.

Ὁ Ἰ. Ἰ. Ῥουσσὼ λέγει, ὅτι « οἱ Ἑλβετοὶ τοσοῦ-
» τον περιπαθῶς ἔχουσι πρὸς τὸν ἦχον τοῦτον, ὥστε
» ἀπηγορεύθη ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὸ νὰ μέλπωσιν αὐ-
» τὸν ἐν ὥρᾳ πολέμου, ἐπειδὴ ὅλοι ἐδάκρυον, ἐλειπο-
» τάκτουν, ἢ ἀπέθνησκον ὁσάκις τὸν ἤκουον. Τοιοῦτον
» ἔβαλλε νοσταλγίας πόθον εἰς τὰς φρένας αὐτῶν. »

Ὁ αὐτὸς Ῥουσσὼ ἔγραψε τὸν ἦχον τοῦτον κατὰ τρόπον ἴδιον· ἀλλ' ὡς ἡμεῖς τὸν ἀντιγράφομεν εἶναι ὁ γνήσιος. Ὁ μέλπων αὐτὸν δὲν πρέπει νὰ ἦναι δοῦλος τοῦ χρόνου, ἐπειδὴ θὰ παρεβίαζε τὴν ἁπλότητα τοῦ ἤχου· θὰ τὸν διέστρεφεν. Εἶναι ἁπλῆ μελῳδία, ἀβίαστος, ἀτεχνὴς, καὶ διὰ τοῦτο, ἐὰν ὡρίζετο ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς μουσικῆς, δὲν θὰ ἐπροξένει τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἐντύπωσιν. Ἄλλως τε, ἐπειδὴ αἱ φωναί της παρατείνονται ἐν τῇ ἀποστάσει, ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐξακριβωθῇ ὁ χρόνος, ὁ ἐπαρκὴς ὅπως φθάσωσιν ἀπὸ ὄρους εἰς ὄρος.

Ranz, ἐν τῇ χυδαίᾳ διαλέκτῳ τῆς ῥωμαϊζούσης Ἑλβετίας, σημαίνει ἀκολουθίαν πραγμάτων προχωρούντων κατὰ γραμμήν. Μετεφράσαμεν βουκόλιον, σημαῖνον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἀγέλην βοῶν, ἀφήσαντες ἐξυπακουομένην τὴν γραμμὴν καὶ τὴν κίνησιν. — Rank κελτιστὶ, reihen γερμανιστὶ, ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν· Ranz-des-vaches, σημαίνει λοιπὸν πορείαν δαμάλεων, καθὼς ἀγγλιστὶ, sailor's rant, σημαίνει πορείαν ναυτῶν. Γερμανιστὶ αὕτη καλεῖται kühreilhen.

Ὁ ἦχος, ἀρχαιότατος ὤν, ἐμουσουργεῖτο διὰ κέρατος χαλκοῦ. Αἱ λέξεις τοῦ πρωτοτύπου εἶναι νεώτεραι· διαφέρουσι μὲν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ἡ βάσις ὅμως εἶναι πανταχοῦ ἡ αὐτή.

Πρὸς πληρεστέραν ἀντίληψιν τοῦ πράγματος, προσθέτομεν εἰς τὴν πρώτην στροφὴν καὶ τὰς λέξεις τοῦ πρωτοτύπου.

Τὸ βουκόλιον.

ΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

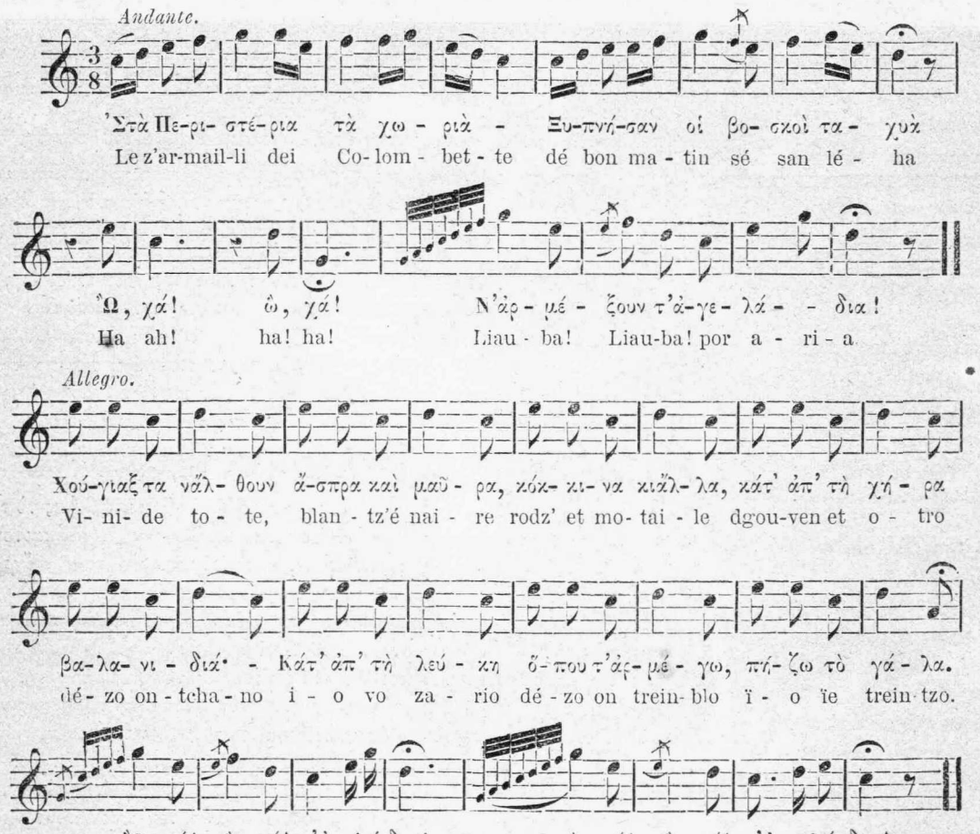

Ἀστὰ Περιστέρια τὰ χωριὰ
Ξυπνήσαν οἱ βοσκοὶ ταχυά·
Ὦ, χά! ὦ, χά!
Ν' ἀρμέξουν τ' ἀγελάδια.

Χούγιαξ' τα νἄλθουν,
Ασπρα καὶ μαῦρα,
Κόκκινα κι' ἄλλα,
Κάτ' ἀπ' τὴ χήρα
Βελανιδιά.

Κάτ' ἀπ' τὴ λεύκη,
Οπου τ' ἀρμέγω,
Πήζω τὸ γάλα.
Ὦ, χά! ὦ, χά!
Τ' ἀγελάδια!

Εἰς τὰ βαθυὰ νερὰ ν' ἀμποῦν,
Νὰ τὰ περάσουν δ' ἐμποροῦν [1].

— Βρὲ Πέτρο, βρὲ πτωχὸ παιδὶ,
Βρὲ, τώρα τί θὰ νὰ γενῇ;

Σύρε καὶ νἄβρῃς τὸν παπᾶ·
Βάρει τὴν θύρα δυνατά.

— Τί θὲς νὰ εἰπῶ τοῦ γέροντα,
Καὶ τοῦ καλοῦ μας τοῦ παπᾶ;

— Νὰ κάμῃ μιὰ παρακαλιὰ,
Νὰ λιγοστεύσουν τὰ νερά.

Παίρνει τὸν δρόμο τὸ παιδί·
Πάγει τὴν θύρα του βαρεῖ.

— Γέροντα, μιὰ παρακαλιὰ,
Ποῦ δὲν περνοῦμε τὰ νερά.

— Παιδί μου, λέγει τ' ὁ παπᾶς,
Παρακαλῶ καὶ τὰ περνᾶς·

Ἕνα μικρὸ μόνο τυρὶ
Μοῦ φέρεις ἀπὸ τὸ μανδρί.

Πλὴν μὴν τοῦ πάρῃς τὸν ἀνθό.
Σύρε, καὶ βάνω βλογητό,

Νὰ τὰ χιλιάσῃς τὰ τυριὰ,
Καὶ νἄρχεσαι 'ς ἐμὲ συχνά.

Γυρίζ' ὁ Πέτρος ς' τὸ νερὸ,
Περνοῦν εὐθὺς τὸν ποταμό.

Δὲν ἄρμεξαν κἂν τὰ μισὰ,
Καὶ στήσαν καὶ τὴν καζανιά.

(1) Ἡ ἐπῳδὸς « Ὦ, χά! ὦ, χά! » κτλ. ἐπαναλαμβάνεται μετὰ πᾶσαν δίστιχον στροφὴν, μετὰ μόνης τῆς μεταβολῆς τοῦ « ἀρμέξουν » εἰς « ἀρμέξω. »

Σημειωτέον ὅτι τὸν ἦχον τοῦ βουκολίου δὲν δύναται νὰ αἰσθανθῇ τις καλῶς, ὅταν ἀκούῃ αὐτὸν μεταξὺ τῶν τεσσάρων τοίχων αἰθούσης· ἀλλ' εἰς τοὺς τόπους ὅπου συνετέθη, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν Ἄλπεων, παρὰ τὴν θύραν καλύβης τινὸς εἰς τὰς Γρυγιέρας (Gruyères), ἢ παρὰ τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν τοῦ Λιόσου (Lioson) ἢ τῆς Βρετταίγης (Brettaye), ἐν τῷ μέσῳ ἀγέλης δαμάλεων ἐμψυχούσης αὐτὸν, ἀκολουθούσης αὐτὸν, πρὸς δὲ

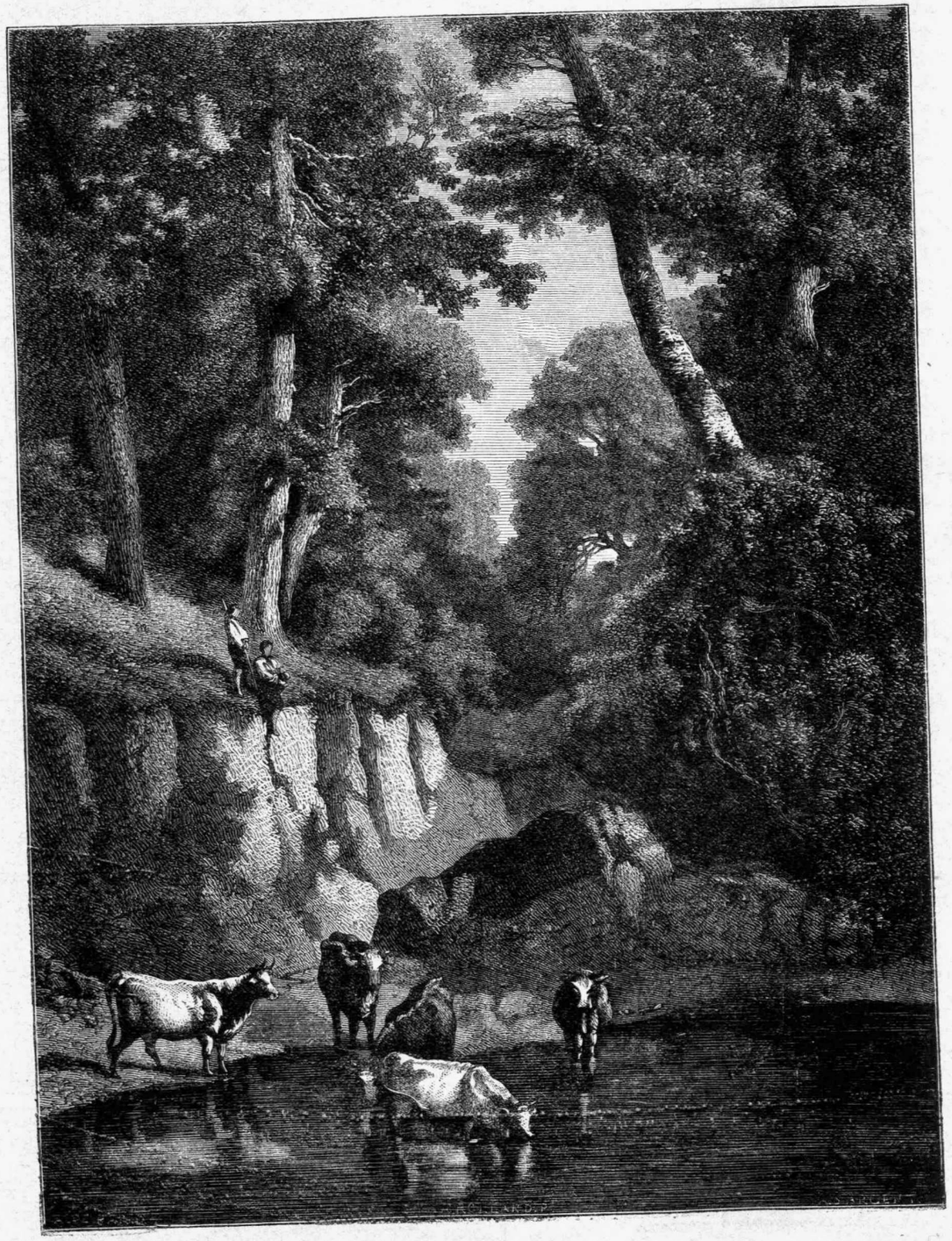

Δαμάλεις ἐπὶ ποταμοῦ.

καὶ μετὰ τῶν ἁρμονιῶν τῆς φύσεως, μετὰ τῶν ἐπιφωνήσεων τῶν βοῶν, μετὰ τοῦ κελαρυσμοῦ καταῤῥάκτου τινὸς, ἢ μετὰ τοῦ ψιθυρίσματος τῶν ἐλάτων. Ταῦτα τὸ ἴσον, ἡ νήτη χορδή· καὶ μετ' αὐτὰ ἡ ἠχὼ, ἡ ἐπιλέγουσα καὶ παρατείνουσα· ἡ ἐκστηθίζουσα καὶ ἐπικάμπτουσα. — Ἰδοὺ ἡ ἔκστασις.

Τὴν νύκτα μάλιστα, τὴν νύκτα τὸ μέλος τοῦτο ἔχει τι μυστικὸν, ἔχει τι πάνδημον, ὅταν ἀναδίδηται

ἐκ τῶν πλευρῶν τῆς Ἄλπεως τῆς ἀντιθέτου, ὅταν καὶ μελῳδοὶ καὶ ὄργανα ἦναι ἀόρατα· διακόπτεται δὲ διὰ μιᾶς ἡ τελεία τῆς ὥρας σιγὴ καὶ τοῦ τόπου ὑπὸ τῶν ὁπλοϊκῶν, ὑπὸ τῶν μελαγχολικῶν καὶ σχεδὸν ἀγρίων ἐκείνων μολπῶν. — — —

Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁ Πίνδος καὶ ὁ Ὄλυμπος·

Οἱ Κλέφταις βγῆκαν 'στὰ βουνά!

ΦΩΣ ΕΠΙ ΤΟ ΧΕΙΛΟΣ ΛΑΚΚΟΥ.

(Ἴδε σελίδα 17.)

Ἡ Κατερίνα, ἀφότου πλέον εἶχε νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν οἰκίαν της, μὲ ἄφησε νὰ φωτίζω τὸν λάκκον μόνη. Ἐν ἑσπέρας μοῦ εἶχε τύχει ἐργασία, καὶ ἤργησα νὰ ὑπάγω· ἦτο νύκτα πλέον ὅταν ἐπῆρα τὸ φανάρι καὶ ἀνεχώρησα. Ὁ Θεὸς τὸ ἔφερε καὶ, καθ' ἣν στιγμὴν ἐνεφανίσθη εἰς τὸν δρόμον τὸ φῶς του, ἐσταμάτησεν ἕνα ξένον ὁδοιπόρον, ὅστις ἀκόμη ὀλίγα βήματα ἂν ἐπροχώρει, θὰ ἔπιπτεν εἰς τοῦ Λύκου τὸ Πήδημα. Ἦτο δὲ καὶ φορτωμένος, καὶ θὰ ἐκτύπα πολὺ κακά. Ἐσήκονε κρεμαστὸν εἰς τοὺς ὤμους του ἓν μέγα κιβώτιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἓν ἀλεξίβροχον, καὶ αὐτὸ μέγα, ἐπειδὴ ἐξεῖχε καὶ ἀπὸ δύο μέρη· ἐκράτει δὲ καὶ εἰς τὴν μίαν του χεῖρα ἄλλην τινὰ θήκην τετράγωνον, ἀλλὰ μᾶλλον πλατεῖαν αὐτήν· καὶ τέλος ἐστηρίζετο ἐπὶ μακροῦ ῥαβδίου, ἔχοντος εἰς τὴν ἄκραν μυτηρόν τι σίδηρον, ὡσὰν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ ὁδοιπόροι ὅταν θὰ στήσουν σκηνήν.

— Εἰς καλὴν ὥραν ἔφθασα!... εἶπα πρὸς αὐτὸν, πεφοβισμένη διὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεξεν.

Ἐκεῖνος ὅμως δὲν εἶχε φοβηθῆ διὰ τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἔλαβα. Ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἡσύχασα, τότε μὲ εἶπε γελῶν·

— Ἦτον ἀδύνατον νὰ πάθω κακόν· ἦσο προωρισμένη νὰ τὸ προλάβῃς, ἀφοῦ, χωρὶς νὰ γνωρίζω τίποτε, κατηύθυνα τὰ βήματά μου ἴσα πρὸς τὸν κίνδυνον. Βλέπεις, παντοῦ ὑπάρχει μία πρόνοια διὰ τοὺς φίλους τῶν καλῶν τεχνῶν. Εἶμαι φίλος των. Ἐγὼ εἶμαι ζωγράφος· σὺ εἶσαι ἡ προνοιά μου, ὅλα ἐν τάξει λοιπόν.

Ναὶ, ἦτο ζωγράφος· εἶχεν ἔλθει διὰ ν' ἀντιγράψῃ τὰς τερπνὰς τοποθεσίας τοῦ χωρίου μας· καὶ ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι δὲν εἶχε ποῦ νὰ καταλύσῃ, τὸν ὡδήγησα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ μου. Ἦτο ν' ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπαύριον, ἀλλ' ἔμεινε πλησίον μας τρεῖς μῆνας, ἐπειδὴ ηὗρε πολλὰ εἰς τὰ περιξ τοῦ χωρίου ἄξια, καθὼς ἔλεγε, σπουδῆς.

Δὲν ἔχεις ἰδέαν τί εὔθυμος ἦτον ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος· νέος ἄλλως τε. Ὅλα τὰ εὕρισκε καλά· ηὐχαριστεῖτο ὅπως καὶ ἂν ἦσαν. Τότε εὑρίσκετο εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ σταδίου του, ἀκολούθως ὅμως ἀπέκτησεν, ὡς φαίνεται, μεγάλην φήμην· μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας. Ἔκτοτε τὸν ἐπανεῖδαμεν, ἀλλὰ σπανίως· αὐτὸς ὅμως πάντοτε μᾶς ἐνθυμεῖτο. Μίαν φορὰν, παρουσιάζεται ἔξαφνα, καὶ εἶχε μίαν κοκκίνην ταινίαν εἰς τὴν κομβιοδόχην τοῦ ἐνδύματός του· εἰς τὴν τελευταίαν ὅμως πρὸς ἐμὲ ἐπίσκεψιν, — ἔκτοτε εἶναι καιρὸς πολὺς, — ἔφερε τὸν σταυρὸν τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς ἐξηρτημένον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του, ἐν τῷ μέσῳ μεγαλοπρεποῦς τινος μεταξωτοῦ κοκκίνου, πίπτοντος εἰς γωνίαν ἐπάνω εἰς τὸ στῆθός του.

Σᾶς λέγω περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἐπειδὴ ἔμελλεν αὐτὸς εἰς τὸ ἑξῆς πολὺ ν' ἀποτελέσῃ εἰς τὸν βίον μου, ἂν καὶ ἀπ' ἐναντίας ἐγὼ εἰς τὸν βίον του ὑπῆρξα τίποτε σχεδόν.

Εἰς τοὺς τρεῖς μῆνας κατὰ τοὺς ὁποίους εὑρίσκετο πλησίον τοῦ γαμβροῦ μου, πολλάκις εἶχε γίνει λόγος, ὅταν ἐκαθήμεθα τὸ ἑσπέρας μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ συνωμιλοῦμεν, περὶ τῆς συναπαντήσεώς μας εἰς τοῦ Λύκου τὸ Πήδημα. Τότε ὅλοι πλέον ἐγνώριζαν ὅτι ἐπορευόμην καθεσπέρας εἰς τὸν λάκκον καὶ ἤναπτα τὸ φῶς· δὲν ἐγνώριζαν ὅμως καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ μυστικοῦ μου· τὸ τάγμα μου εἰς τὴν Παναγίαν. Ἄφησα τὴν Κατερίνα μας νὰ τὸ διηγῆται εἰς τὸν ὅστις ἤθελε νὰ τὴν ἀκούσῃ, καὶ ἡ Κατερίνα δὲν τὸ ἔκρυπτεν, ἐπιθυμοῦσα νὰ μὴ φρονῇ ὁ κόσμος ἄλλο ἀντ' ἄλλου, βλέπων νὰ πορεύωμαι καθεσπέρας εἰς τὸ δάσος ὁλομόναχη, καὶ νὰ κρύπτω τὴν ἀληθινὴν αἰτίαν. Εἰς τοὺς τόπους μας, ὅταν κανεὶς εἰπῇ διὰ κάποιον ὅστις διαβαίνει, — Ἔχει τάξιμον καὶ ὑπάγει δι' αὐτὸ, τὸν ἀφίνουν νὰ περάσῃ, καὶ ἄλλο δὲν ἐρωτοῦν. Ἀλλ' ὁ φίλος μας ὁ ζωγράφος δὲν ἦτο καθὼς οἱ ἁπλοῖ ἄνθρωποι τοῦ χωρίου μας· Παρισιανὸς αὐτὸς, ἤξευρε μόνος ὅσας ὅλη ὁμοῦ ἡ νεολαία τοῦ τόπου μας δὲν ἐγνώριζε πονηρίας. Πολλάκις ἔστρεφε τὴν ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐδίδετο ἡ ἐξήγησις, ποτὲ δὲν ἔλειπε τοῦ νὰ λέγῃ χαμογελῶν· — Ἀφοῦ τὸ λέγει ἡ Ἀμαρύλλη, πρέπει νὰ ἦναι καθὼς τὸ λέγει· ἴσως ὅμως δὲν λέγει τὸ ὅλον· τὸ κατ' ἐμὲ, πιστεύω ὅτι εἶναι ἀκόμη κατὰ βάθος καὶ ἄλλο τι.

Καὶ ὅταν ἔλεγεν αὐτὸ ἐμπρός μου, ἐπροσπάθουν κ' ἐγὼ νὰ γελάσω, καθὼς αὐτὸς, ἀλλ' ἐκοκκίνιζα· ἐκοκκίνιζα, καὶ ἐκ τούτου ἐκεῖνος ἐπείθετο περισσότερον ὅτι δὲν ἦτον ἠπατημένος, καὶ ἔτι μᾶλλον μ' ἐπείραζε μὲ ἀστεϊσμούς.

Μίαν ἡμέραν, κακὴν ἡμέραν, ἥτις, κατὰ δυστυχίαν οἰκογενειῶν τινων τῆς ἐπαρχίας μας, ἐπανήρχετο καθ' ἕκαστον χρόνον, καὶ τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἠδύναντο νὰ συνειθίσουν ποτὲ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καὶ πρᾶγμα νὰ τὸ συνειθίσῃ ὁ ἄνθρωπος· — μίαν ἡμέραν λοιπὸν ἦσαν ν' ἀναχωρήσουν πάλιν νεοσύλλεκτοι ἀπὸ τὸ χωρίον μας, καὶ ἐστεκόμην εἰς τὸ κατῶφλι τῆς θύρας μας, νὰ τοὺς ἰδῶ νὰ περάσουν. Ἐμπρὸς ἐν τύμπανον, καὶ αὐτοὶ κατόπιν, καὶ ἐτραγῴδουν μὲ φωνάς. Ἐγὼ τοὺς ἔβλεπα λυπημένη ἕνεκα τῆς ἀναμνήσεώς μου. Ὁ ζωγράφος, ὅστις ἦτον ὀπίσω μου χωρὶς νὰ ἔχω εἴδησιν, μὲ λέγει ἔξαφνα, — Ἐκεῖ ὅπου αὐτοὶ ὑπάγουν, θ' ἀπαντήσουν λάκκους, τοὺς ὁποίους θὰ χρειασθῇ νὰ περάσουν, πολὺ κινδυνωδεστέρους παρὰ τὸ Πήδημα τοῦ Λύκου σου.

Αὐτός του ὁ λόγος κακὸς δὲν ἦτο, μὰ τὴν ἀλήθειαν· καὶ οὔτε μὲ τὸν εἶπε μὲ κακὸν σκοπόν· ἀλλ' ὅταν κανεὶς κρατῇ ἤδη μετὰ κόπου τὰ δάκρυά του, ἐλάχιστον πρᾶγμα ἀρκεῖ διὰ νὰ τ' ἀναλύσῃ πύρινα. Ἐγύρισα καὶ τὸν εἶδα, καὶ ἀπὸ τὸ βλέμμα μου ἐκεῖνο πρέπει νὰ ἐκατάλαβε πόσον μοῦ ἔκαμε κακόν, ἐπειδὴ εἶδες τὸν ἄνθρωπον καὶ ἔμεινε καταλυπημένος ἐντὸς τῆς ἀπορίας του. Τὸν ἀφίνω εὐθὺς, ἐμβαίνω μέσα, καὶ — τὰ δάκρυα, Θεέ μου, ὅσα τότε ἔχυσα!...

Ὁ δυστυχὴς νέος ἦλθε κατόπιν μου, ἀπαρηγόρητος ὅτι μ' ἔβλεπε νὰ κλαίω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Δὲν ἤξευρε τί νὰ φαντασθῇ· τόσον ἐπροχώρει ὁ νοῦς του, ὥστε φοβουμένη μὴ προβῇ ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια, καὶ πέσω

ἀπὸ τὴν ὑπόληψίν του, ἠναγκάσθην νὰ ἐξηγηθῶ εἰς αὐτὸν, καθὼς ἄλλοτε εἰς τὴν ἀδελφήν μου, καὶ ἐκάθισα καὶ τὸν εἶπα χωρὶς νὰ κρύψω τίποτε, πῶς καὶ τίνι τρόπῳ ἐπεριποιήθην ἕνα τινὰ πτωχὸν ῥατιώτην νεοσύλλεκτον ὅστις, τυχὼν παροδίτης, εἶχε πέσει εἰς τοῦ Λύκου τὸ Πήδημα, καὶ εἶχε κτυπηθῆ.

Εἶδα τότε ὅτι, ἀπ' ἐναντίας τῆς Κατερίνας μας, ἥτις εἶχε προσέξει μόνον εἰς τὸ τάγμα μου, αὐτὸς ἔδοσεν ὅλην τὴν προσοχήν του εἰς τὴν συναπάντησίν μου μὲ τὸν πληγωμένον, καὶ εἰς τὴν ἐνθύμησιν τὴν ὁποίαν ἔκτοτε τοῦ ἐφύλαττα. Ἀλλὰ τόσον αὐτὸς, καθὼς καὶ ἡ ἀδελφή μου, ἂν καὶ ἐνόησαν τὸ πρᾶγμα διαφόρως, δὲν μὲ εἶχαν καταλάβει ἐντελῶς. Δι' ἐμὲ, τὸ τάγμα ἐκεῖνο καὶ ἡ ἐνθύμησις ἦσαν στενῶς συνδεδεμένα· ἦσαν ἀδιάσπαστα. Ἡ ἐνθύμησις μ' ἐφαίνετο καλὴ, διότι ἦτον ἀχώριστος ἀπὸ τὸ τάγμα· καὶ πάλιν τὸ τάγμα μ' ἐφαίνετο καλὸν, διότι ἦτον ἀχώριστον ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν. Μὲ παρεκάλεσεν ὁ ζωγράφος νὰ τοῦ ἐπαναλάβω τὴν διήγησίν μου, χωρὶς νὰ παραλείψω κἀμμίαν λεπτομέρειαν· καὶ τὸ ἔκαμα προθύμως, ἐπειδὴ εἶδα ὅτι, ἀντὶ τώρα νὰ γελᾷ, μὲ ἠκροᾶτο σπουδαίως, μάλιστα δὲ καὶ μὲ συγκίνησιν.

Ἀφοῦ ἐτελείωσα, ἐκάθισεν ἐμπρός μου, ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του ἕνα μεγάλον χαρτοφύλακα, ἔστρωσεν ἔπειτα ἐν εὔμορφον λευκὸν χαρτὶ, καὶ, « Ἐξακολούθει, Ἀμαρύλλη, νὰ λέγῃς », μὲ εἶπεν· « ἐγὼ σὲ ἀκούω. » Καὶ ἐνῷ ἐγὼ ὡμίλουν ἀκόμη, ἔτρεχε τὸ χέρι του μὲ τὸ μολυβδοκόνδυλον ἐπάνω εἰς τὸ χαρτὶ τόσον γρήγορα, ὥστε μετ' ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας μ' ἔδειξε τὸ χαρτὶ, καὶ μὲ εἶπε, κύτταξε. Βλέπω, καὶ τί νὰ ἰδῶ! Ἔβαλα φωνήν· ὅλα μου τὰ μέλη ἤρχισαν νὰ τρέμουν ἀπὸ τὴν χαράν μου. Εἶχε σχεδιάσει τοῦ Λύκου μας τὸ Πήδημα! Ἐκεῖ ἐκοίτετο ὁ νεοσύλλεκτος στρατιώτης, καὶ ἤμην κ' ἐγὼ· καὶ εἶχα τὸν πόδα του τὸν πληγωμένον ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά μου, καὶ αὐτὸς τὸν ἔδενε μὲ τὸ μικρὸν μανδύλι, τὸ ὁποῖον εἶχα ἀφαιρέσει ἀπὸ τὸν λαιμόν μου.

Αὐτὰ ἔγιναν δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ζωγράφου, ὅστις ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Παρίσια. Ἐγὼ ἡ τρελὴ ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου, ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ μοῦ ἀφήσῃ τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο σχεδιογράφημα δι' ἐνθύμησιν. Τόσον τὸ ἤλπισα, ὥστε ἑτοίμασα καὶ τόπον, διὰ νὰ τὸ καρφώσω εἰς τὸν τοῖχον τοῦ δωματίου μου· ἀλλὰ τὸ ἐπῆρε. Ἠρὶν ὅμως ἀναχωρήσῃ, βλέπων ὅτι μοῦ ἔκαμνε κόπον νὰ τὸ ἀποχωρισθῶ, μὲ εἶπεν ἐνῷ τὸ ἔχωνεν εἰς τὸν χαρτοφύλακά του· — Αὐτὸ, τὸ παίρνω, ἐπειδὴ θέλω νὰ ζωγραφήσω ἐξ αὐτοῦ μίαν εἰκόνα διὰ βαφῶν· ἀλλ' ὅμως σὲ ὑπόσχομαι, Ἀμαρύλλη, ἀφοῦ τελειώσω τὴν εἰκόνα, νὰ σὲ στείλω τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς μὲν εἰς τὴν γλῶσσάν μας τὴν τεχνικὴν λέγομεν προσχεδίασμα, διὰ σᾶς δὲ θὰ ἦναι τὸ πρότυπον τῆς εἰκόνος.

Καθὼς καὶ ἔκαμε· μάλιστα ἔκαμε καὶ πλέον παρ' ὅ,τι ὑπεσχέθη. Τοῦτο ὅμως ἀκολούθως, μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν, ὅταν ἦλθε καὶ μᾶς ἐπεσκέφθη μὲ τὴν κοκκίνην ταινίαν του.

Καθόλου ὑπερήφανον δὲν τὸν ἔκαμε τὸ παράσημόν του [1]. Πάλιν μᾶς ἦλθε περιχαρὴς, ἀσεῖος εἰς τὰς ὁμιλίας του, καλοπροαίρετος, καθὼς τὸν εἴχαμεν γνωρίσει. Τοῦτο μόνον, ὅτι ἐνίοτε ἤρχετο ἕως εἰς τὰ χείλη του νὰ εἴπῃ τι, καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸ εἴπῃ φανερὰ εἰς ὅλους· ἀλλὰ τὸν ἔβλεπα, καὶ ἐχαμογέλα πρὸς ἐμὲ, ὥστε μ' ἔδιδε νὰ ἐννοήσω ὅτι κάποιον μυστήριον εἶχε, καὶ ἤθελεν εἰς κάποιον νὰ τὸ φανερώσῃ, καὶ ἐπερίμενε τὴν ἁρμοδίαν στιγμήν.

Ἐκεῖ πρὸς τὸ βράδυ, λαμβάνει τὴν ἀδελφήν μου κ' ἐμὲ ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ μᾶς λέγει· — Εἶναι ἡ ὥρα ὅτε ἀνάπτετε τὸ φανάρι καὶ τὸ στήνετε. Ὑπάγωμεν εἰς τὸ δάσος νὰ τὸ στήσωμεν ὁμοῦ καὶ οἱ τρεῖς.

Ἓν προαίσθημα ἀμέσως μὲ ἦλθεν· ὅτι ἐκεῖ εἶχε σκοπὸν νὰ μᾶς φανερώσῃ ὅ,τι ἤρχετο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὰ χείλη του νὰ μᾶς εἰπῇ. Κινοῦμεν. Ἡ ἀδελφή μου ἦλθε προθύμως. Τὸ προαίσθημα δὲν μὲ ἠπάτησε. Ἀφοῦ καὶ οἱ τρεῖς ἐκαθίσαμεν εἰς τοῦ λάκκου τὸ χεῖλος, ὅπου ἀπέθεσα καὶ τὸ φανάρι, — Αἴ, Ἀμαρύλλη! μὲ λέγει· ἔχω νὰ σὲ δώσω εἰδήσεις του.

Οὐδ' ἠρώτησα εἰδήσεις τίνος· τὸν ἐμάντευσα. Ἤρχισα εὐθὺς νὰ τρέμω, καὶ ἐστηρίχθην ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς μου, φοβουμένη μήπως μοῦ λείψῃ ἡ ἀναπνοή.

Ὁ ξένος παρετήρησε τὴν συγκίνησίν μου, καὶ μετενόησεν ὅτι ἠνοίχθη οὕτω διὰ μιᾶς. Ὑπέθετεν ὅτι οἱ χρόνοι, ἡ ἡλικία, θὰ μὲ εἶχαν ψυχράνει ὁπωσδήποτε, καὶ ὅτι θὰ ἤκουα ἀπαθῶς ὅ,τι ἔμελλε νὰ μὲ διηγηθῇ. Ἀλλ' ὅταν εἶδε τὴν κατάστασίν μου ἐκείνην, τοῦ ἐκόπη τὸ θάρρος, καὶ ἐσιώπησε.

Μετ' ὀλίγην ὥραν, ἀφοῦ συνῆλθα κἄμποσον, καὶ ἡ ἀδελφή μου μὲ εἶπε, « Τί ἔπαθες; » σκεφθεῖσα ὅτι, ἂν εἶχεν ὁ ξένος κἀνὲν ἀπευκταῖον νὰ μὲ ἀναγγείλῃ, δὲν θὰ ἤρχιζε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀφήρεσα μὲν τὰς δύο μου χεῖρας ἀπὸ τὸν τράχηλον τῆς Κατερίνης, ἔμεινα δὲ μόνον μὲ τὴν κεφαλὴν στηριγμένην εἰς τὸν ὦμόν της· καὶ χωρὶς νὰ σηκώσω τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς ἐκεῖνον, — Λέγετε, τὸν εἶπα, κύριε Γεώργιε (διότι κύριον Γεώργιον μόνον τὸν ἠξεύραμεν)· τί ἠθέλετε νὰ μᾶς διηγηθῆτε.

Ἤρχισε τότε... ἐγὼ καθὼς τὰ ἔλεγεν εὔμορφα δὲν εἰξεύρω νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, ὅμως αὐτὸ ἦτον τὸ νόημα·

Ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ὡραῖα καὶ μεγάλα πράγματα, τὰ ὁποῖα κάμνουν τὰ Παρίσια νὰ ἦναι Παρίσια, τόπος δηλαδὴ τὸν ὁποῖον καθεὶς ἐπιθυμεῖ νὰ ἰδῇ καὶ νὰ γνωρίσῃ, εἶναι καὶ ἓν λαμπρὸν ἀνάκτορον, βασιλικὴ κατοικία, ὀνομαζομένη Λούβρον. Εἰς αὐτὸ τὸ Λούβρον, κάποιους μῆνας τοῦ ἔτους, οἱ ζωγράφοι ὅλοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ φέρουν τὰ ἔργα των, διὰ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ ὁ κόσμος ὅλος, καὶ νὰ κάμῃ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὴν κρίσιν του. Ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας, εἶναι τοῦ Λούβρου αἱ θύραι ἀνοικταὶ εἰς τὸν καθένα· ὥστε μικροὶ, μεγάλοι, πάσης τάξεως ἄνθρωποι, ἐμβαίνουν ἐκεῖ ἐλευθέρως· καὶ βλέπεις λοιπὸν πλῆθος ἀνθρώπων κατ' ἐκείνας τὰς ὥρας νὰ ἐμβαίνουν καὶ νὰ ἐκβαίνουν, καὶ ὁ καθεὶς νὰ λέγῃ φανερὰ τὴν κρίσιν του, χωρὶς νὰ τὸν μέλῃ ἂν ἦναι μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν διαβαινόντων καὶ ὁ τεχνίτης, καὶ ἂν ἀκούῃ τὸν ἔπαινόν του ἢ τὴν κατάκρισιν. Ὁ φίλος μας, ἀφοῦ ἀπετελείωσε τὴν εἰκόνα ἐκείνην τοῦ Λυκοπηδήματος, τὴν εἶχε σείλει καὶ αὐτὸς εἰς τὸ Λούβρον, καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐπορεύετο ν' ἀκούῃ τί ἐλέγετο περὶ αὐτῆς. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν, ἐνῷ εὑρίσκετο πλησίον τῆς εἰκόνος του, παρατηρεῖ τινα τῶν περιεργαζομένων, ὅτι, ἀφοῦ παροδικῶς ἔρριψεν εἰς αὐτὴν ἓν βλέμμα, ἐπέ-

(1) Ἐκ τούτου φαίνεται πόσον περὶ πολλοῦ ποιοῦνται εἴς τινας τόπους τῆς Εὐρώπης τὴν παρασημοφορίαν. Καὶ σημειωτέον ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ διηγήματος τούτου εἶναι ἀνὴρ σπουδαιότατος. — Σημ. τοῦ μεταφρ.

ςρεψε μετὰ μίαν ςιγμὴν διὰ νὰ τὴν περιεργασθῇ καλλίτερον· ἔπειτα πάλιν ἀνεχώρησεν, ἀλλὰ πάλιν ἐπέςρεψεν. Ἐπὶ τέλους ἔμεινεν ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα, καὶ οἱ ἄνθρωποι διέβαιναν, καὶ οἱ ἀγκῶνες τὸν ἔσπρωχναν, καὶ αὐτὸς ἔμενε προσηλωμένος εἰς τὴν εἰκόνα, ὡς νὰ ἦτο μόνος αὐτὸς εἰς τὸ Λοῦβρον, καὶ μόνη ἐκείνη ἡ εἰκὼν εἰς τὸ Λοῦβρον. Ἐνίοτε ὡμίλει μὲ τὸν ἑαυτόν του, καὶ ὁ ζωγράφος τὸν ἤκουσε νὰ λέγῃ, « Παράδοξον! αὐτὸ μετέχει θαύματος! »

Κατὰ φυσικὸν λόγον, ὁ φίλος μας ἐςράφη καὶ εἶδε μὲ προσοχὴν αὐτὸν τὸν ἐραςὴν τῆς τέχνης του. Ἦτον ἄνθρωπος ἀκόμη νέος καὶ καλοκαμωμένος· ὑψηλὸς, φαλακρὸς ὀλίγον· ἐν πρόσωπον τωόντι ἀνδρικὸν, ἐν βλέμμα ζωηρότατον, ἀλλ' ὁμοῦ καὶ γλυκύ. Πολιτικὰ φορέματα ἦτον ἐνδυμένος, ὅμως διεκρίνετο ἀπὸ τὸν τρόπον του ὅτι ἦτον στρατιωτικός. Εἶχε καὶ παράσημον. — Κύριε, ἐρωτᾷ τὸν ζωγράφον, ὅστις ἔστεκεν ἐκεῖ σιμά του καὶ τὸν ἔβλεπεν, εἰμπορεῖτε νὰ μὲ εἰπῆτε ποῖος ἐζωγράφησεν αὐτὴν τὴν εἰκόνα; ἐπειδὴ δὲν βλέπω πουθενὰ τὸ ὄνομά του σημειωμένον.

Ὁ κύριος Γεώργιος τὸν ἔδειξε τὸν κορμὸν ὅπου εἶχα στηρίξει τὰς πτέρνας μου, ὅταν ἐβοήθησα τὸν νεοσύλλεκτον νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν λάκκον. Ἐκεῖ, εἰς τὸν κορμὸν ἐκεῖνον, εἶχε τὸ ὄνομά του ὁ ζωγράφος σημειωμένον, ἀλλὰ μόλις διεκρίνετο.

Τότε ὁ ἄλλος ἀφήρεσε τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, καὶ εἶπεν· — Ἀξίζει νὰ τὸν προσκυνήσῃ τις· εἶναι τωόντι ἀριστοτέχνης.

Ἀριστοτέχνης, ἤγουν μέγας τεχνίτης· διδάσκαλος·

— Συγχωρήσετε, τὸν λέγει τότε ὁ κύριος Γεώργιος, ἀποκαλύψας καὶ αὐτὸς τὴν κεφαλήν του, συγχωρήσετε αὐτὸν τὸν ὁποῖον πολὺ ἐνωρὶς ἠθελήσετε νὰ ὀνομάσετε ἀριστοτέχνην, νὰ σᾶς ἀνταποδώσῃ τὴν προσκύνησιν.

Ὁ ἀγνώριςος ἔμεινε τότε νὰ βλέπῃ τὸν ζωγράφον, ὅλος εὐχαριστημένος. Ἔπειτα τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ τὸν εἶπε· — Νὰ τὸ ἐπαναλάβω, τώρα ὅτε σᾶς γνωρίζω, εἶναι περιττόν. Βέβαια θὰ μὲ ἠκούσετε πρὶν, ὅταν ἐθαύμαζα κατ' ἐμαυτὸν τὸ ἔργον τῶν χειρῶν σας. Εἶναι δὲ θαυμαστὴ καὶ ἡ ἀκρίβεια. Χαίρω, κύριέ μου, ἔτι περισσότερον διὰ τὴν συναπάντησίν μας, ἐπειδὴ μὲ ἀπαλλάττει καὶ ἀπὸ τὸν κόπον τοῦ νὰ σᾶς ζητῶ εἰς τὰ Παρίσια, καθὼς εἶχα σκοπὸν νὰ κάμω σήμερον, ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ νὰ συνομιλήσωμεν. Ἔρχεσθε ὀλίγον ἕως ἔξω; Ἐδῶ ὁ τόπος, ἕνεκα τοῦ πλήθους, δὲν εἶναι ἁρμόδιος.

Καὶ τότε καὶ οἱ δύο, κρατούμενοι χέρι, χέρι, μετέβησαν εἰς τὰς στοὰς, ὅπου εὑρίσκονται αἱ τῶν παλαιῶν ζωγράφων εἰκόνες. Ἐκεῖ οἱ θεαταὶ εἶναι, λέγει, σπάνιοι.

Ὁ ἀγνώριστος ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν φίλον μας πάλιν διὰ τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν εἶχε θαυμάσει. Ἓν μόνον εὕρισκε σφάλμα, ὅτι εἶχε φεγγάρι, καὶ μία ἀκτὶς τοῦ φεγγαρίου ἤρχετο καὶ ἐφώτιζε τὸ πρόσωπον τῆς νέας χωρικῆς.

— Ἡ ὑπόθεσις, τὸν εἶπε, δὲν εἶναι ἁπλῶς τῆς φαντασίας. Τὴν γνωρίζω καλά· ἀλλ' ἐκεῖνος ὅστις σᾶς τὴν διηγήθη, σᾶς ἠπάτησεν. Ὅλα εἶναι εἰς τὸν τόπον των· φεγγάρι ὅμως δὲν εἶχε. Τὸ γνωρίζω, ἐπειδὴ ἤμην ἐκεῖ· ἤμην παρών!

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔμαθεν ὁ φίλος μας κύριος Γεώργιος, ὅτι ὁ ξένος μὲ τὸν ὁποῖον συνωμίλει ἦτον αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ νεοσύλλεκτος.

— Ἀλλ' ὅμως δικαιόνω, ἐπρόσθεσε, τὸν ζωγράφον, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο ν' ἀφήσῃ εἰς τὸ σκότος καὶ τὰ δύο πρόσωπα τῆς εἰκόνος του· καὶ ἡ φυσιογνωμία τὴν ὁποίαν ἐδόσετε εἰς τὴν καλὴν ἐκείνην νέαν, ἥτις τότε μὲ εἶχε βοηθήσει διὰ νὰ προφθάσω εἰς τὸν σταθμόν μου τὸν τελευταῖον, εἶναι ἄριστα ἐπινοημένη.

— Ἐπινοημένη! εἶπεν ὁ κύριος Γεώργιος. Ἐγὼ, κύριέ μου, δὲν ἐπενόησα τίποτε εἰς αὐτὴν τὴν περίςασιν· εἶχα ἐμπρός μου καὶ ἔβλεπα τὴν Ἀμαρύλλην.

— Τὴν Ἀμαρύλλην εἴπετε! ἀνέκραξεν ὁ ἄλλος· Ἀμαρύλλη ὀνομάζεται λοιπόν; Τέλος πάντων μανθάνω τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον μὴ γνωρίζων ἐλυπούμην τόσον. Ἀναχωρῶν ἐκείνην τὴν νύκτα, δεκάκις ἄνωθεν τοῦ ὀχήματος τὸ ὁποῖον μὲ ἀπεμάκρυνε τὴν ἔκραξα διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ τὸ εἰπῇ.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκάθηντο καὶ οἱ δύο εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἐδώλια τῆς ςοᾶς, ἥτις ἦτο σχεδὸν ἔρημη. Σηκόνεται λοιπὸν εὐθὺς ὁ ξένος, καὶ λέγει εἰς τὸν ζωγράφον· — Σᾶς παρακαλῶ· ἀφοῦ ἡ μορφὴ τῆς κόρης ἐκείνης εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς Ἀμαρύλλης ἡ ἀληθινὴ, ἐπιθυμῶ τώρα νὰ τὴν περιεργασθῶ καλλίτερον· ὑπάγομεν ἐκνέου;

Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὸν ζωγράφον, ἔτρεξε πάλιν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο τὸ πλῆθος, καὶ τόσον ἐπροχώρησεν, ὥστε ὁ κύριος Γεώργιος τὸν ἔχασεν. Ὅταν πάλιν τὸν ηὗρε, τὸν εἶδεν ὡσὰν ἐκστατικὸν ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα· καὶ ἐνῷ κάτι ἠθέλησε νὰ τὸν εἰπῇ, ἀπόκρισιν δὲν ἔλαβε.

Βλέπων τοῦτο ὁ ζωγράφος, — Μὴν ἐνοχλεῖσθε, τὸν εἶπεν, ἐπειδὴ δὲν ἔχω κἀμμίαν βίαν· παρατηρήσετε μὲ τὴν ἡσυχίαν σας, καὶ ἐγὼ σᾶς περιμένω.

Ὁ ξένος ἐξηκολούθει νὰ βλέπῃ· καὶ μετὰ κάμποσην ἀκόμη ὥραν, — Τώρα, εἶπεν εἰς τὸν ζωγράφον, ὑπάγωμεν.

Καὶ κρατούμενοι πάλιν οἱ δύο ἀπὸ τοὺς βραχίονας, ἀνεχώρησαν τέλος πάντων ἀπὸ τὸ Λοῦβρον.

Ὀλίγον παρέκει τοῦ Λούβρου εἶναι ἓν ἄλλο ἀνάκτορον ὀνομαζόμενον τὸ Βασίλειον (Palais-Royal)· αὐτὸ ἔχει ἕνα μέγαν κῆπον διὰ νὰ περιπατῇ ὁ κόσμος, καὶ τριγύρω τοῦ κήπου ὡραίας στοὰς, ὅπου λαμπρὰ ἐργαστήρια, περίχρυσα καφενεῖα, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ξενοτροφεῖα, ὅπου ὑπάγουν καὶ τρώγουν ἀκριβὰ οἱ πλούσιοι· ἂν καὶ ἔχει καὶ δύο ἢ τρία εὐθηνά. Ἀπὸ τὸ Λοῦβρον λοιπὸν, ὁ φίλος μας ὁ ζωγράφος, καὶ ὁ ἰδικός μου, — τὸν λέγω δὰ καὶ ἰδικόν μου! εἶπεν ἡ Ἀμαρύλλη μειδιάσασα εἰρωνικῶς πως, — ἦσαν καθήμενοι εἰς μίαν τράπεζαν, κατάμονοι οἱ δύο εἰς ἓν δωμάτιον χωριστόν. Ἠθέλησαν νὰ ἦναι μόνοι, διὰ νὰ ὁμιλήσουν ἐλεύθερα.

Πόσον καλὰ ἔκαμα νὰ ἔχω πάντοτε εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου ἐκείνην τὴν περίςασιν τοῦ Λυκοπηδήματος! Ἔκαμα καλά, ἐπειδὴ οὐδ' ἐκεῖνος μὲ εἶχε ποτὲ λησμονήσει· καὶ, καθὼς ἐκατάλαβα ἀπὸ τὴν διήγησιν τοῦ κυρίου Γεωργίου, ὑπῆρξαν ἡμέραι ὅτε ὁ νοῦς μου καὶ ὁ νοῦς του ἦλθαν καὶ συναπαντήθησαν. Ὅταν, παραδείγματος χάριν, ἀντὶ νὰ βλάψω κανένα, καθὼς μὲ παρεκίνει τὸ κακόν μου φυσικὸν, ἐξ ἐναντίας κατέβαλλα τὰ δυνατά μου νὰ τὸν ὠφελήσω, καὶ πραγματικῶς τὸν ὠφέλουν, καὶ τὸν ἤκουα νὰ μ' εὐχαριςῇ, πάντοτε ἔλεγα εἰς τὸν ἑαυτόν μου, « Τώρα, αὐταὶ αἱ εὐχαριστίαι δὲν πρέπουν εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν νεοσύλλεκτον. » Ὁμοίως κ' ἐκεῖνος, ὁσάκις ἐβοήθει κανένα συστρατιώτην του πληγωμένον, ἢ ὁσάκις εἰς τὰς μάχας ἐφείδε-

το τῆς ζωῆς κανενὸς ἐχθροῦ ὅςις ἔπιπτεν, ἢ καὶ μετὰ τὴν νίκην, ὁσάκις ὑπερασπίζετο ἐκείνους τοὺς ὁποίους οἱ συστρατιῶταί του ἤθελαν νὰ θανατώσουν ἢ νὰ λαφυραγωγήσουν, τὸ ἔκαμνε μὲ τὴν ἐνθύμησιν τῆς συναπαντήσεώς μας· καὶ καθὼς ἐγὼ ἀπέδιδα εἰς ἐκεῖνον τὰς εὐχαριστίας τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους εὐηργέτουν, ὁμοίως κ' ἐκεῖνος ἔλεγεν εἰς ὅσους ἐβοήθει ἢ ἔσωζεν· — Εἰς ἐμὲ τίποτε δὲν χρεωςεῖτε, ἐπειδὴ ἐγὼ πληρόνω εἰς σᾶς ὅπως δύναμαι τὸ πρὸς κάποιον ἄλλον χρέος μου.

Ὅταν ὁ φίλος μας τὸν εἶπεν, ὅτι ἐξηκολούθουν ἀκόμη ἕως τότε ν' ἀνάπτω εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖνον τὸ φῶς, ἐπείσθη ὅτι ἡ ἐνθύμησίς του ποτὲ δὲν μοῦ ἔλειψε· καὶ τί ἐγύρισε καὶ ἀπεκρίθη; — Ὅταν ἰδῶ τὴν Ἀμαρύλλην, καὶ θὰ τὴν ἰδῶ γρήγορα, ἔχω κ' ἐγὼ νὰ τὴν ἀποδείξω, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ὑπεχρέωσε δὲν εἶναι ἐπιλήσμων. Ὁσάκις ἐπροβιβαζόμην, ἐλυπούμην ὡς μὴ εἰμπορῶν νὰ τῇ γνωςοποιήσω τὸν προβιβασμόν μου. καὶ ὅταν μ' ἐδόθη τὸ παράσημον, τόσον ἡ καρδία μου ἐξεχείλισεν, ὥστε ἦλθαν δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου· εἶπα· δὲν ἔχω πλέον τὴν μητέρα μου, ἀλλ' ἂς ἤξευρα κἂν πῶς ὀνομάζεται καὶ ποῦ εὑρίσκεται ἡ πρὸς ἐμὲ τόσον συμπαθὴς ἐκείνη κόρη, ἥτις εἶχε δέσει τὴν πληγήν μου ποτέ! Εἶχα ὅμως πάντοτε μίαν ἐλπίδα, ὅτι θὰ τὴν ἐπανίδω, — καὶ ἰδοὺ ὅτι δὲν μὲ ἠπάτα ἡ ἐλπὶς, ἀφοῦ σᾶς συναπήντησα.

Λεοπόλδος Α', ὁ ἀποθανὼν βασιλεὺς τῶν Βέλγων.

Μετά τινα δὲ σιωπὴν, ἥτις προῆλθεν ἀπὸ τὴν πολλήν του συγκίνησιν, ἐπρόσθεσεν· — Ἔχω ἐν μανδῦλι, τὸ ὁποῖον ἐφύλαξα διὰ νὰ τὸ ἐπιστρέψω εἰς αὐτήν· δὲν εἶναι τὸ μανδῦλί της ἐκεῖνο τὸ ἴδιον· ἐκεῖνο, τὸ ἔδεσα εἰς τὸν τράχηλον ἑνὸς παιδίου, ἑνὸς μικροῦ τυμπανιστοῦ, διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ χέρι του, τὸ ὁποῖον εἶχε κτυπηθῆ ἀπὸ ἓν μολυβδόβολον. Τὸ ταλαίπωρον, ἐνῷ ἦτο τραυματισμένον, δὲν ἠθέλησε νὰ παραιτήσῃ τὸ τύμπανον, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ κρούῃ τὸ ἐφορμητικόν. Καὶ ἀπέθανε τὸ ἑσπέρας, ὄχι τόσον ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν τοῦ αἵματος, ὅσον ἀπὸ τὸν κόπον τὸν πολλὸν. Ἡ μήτηρ του ἦτο καὶ αὐτὴ μὲ τὸ στράτευμα, τροφοπῶλις· ὅταν ἔλυσε τὸ μανδῦλι ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ἀνδρείου της τέκνου, νεκροῦ, τὸ ἐφίλησε καὶ εἶπεν ἐμπρός μου· « Αὐτὸ θὰ τὸ κρατήσω. Θὰ μοῦ ἦναι ὡς ἅγιον λείψανον. » Δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐναντιωθῶ.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές.)

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΛΕΟΠΟΛΔΟΥ Α',

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ.

Αἱ τύχαι τοῦ βασιλέως Λεοπόλδου εἶναι ἀξιοπερίεργοι. Σάξων ἐκ γενετῆς, πρῶτον μὲν μικροῦ δεῖν παρῄτει τὴν γερμανικὴν αὐτοῦ εθνότητα ἀντὶ τῆς ῥωσσικῆς· ἔπειτα δ' ἐπολιτογραφήθη Ἄγγλος· μετὰ τοῦτο ἠσπάσθη πρὸς ὀλίγον τὸν ἑλληνισμὸν, καὶ τέλος ἀπέθανε βασιλεὺς τῶν Βέλγων.

Γεννηθεὶς τῇ [4] 16 δεκεμβρίου 1790, ἔτι νεώτατος προσεκολλήθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ῥωσσίας· ἤδη ἡ ἀδελφή του Ἰουλιανὴ Ἐρρίέττα, ὀκτὼ ἔτη πρεσβυτέρα του, εἶχε νυμφευθῆ τὸν μέγαν δοῦκα Κωνςαντῖνον. Ὁ Λεοπόλδος, ὅςτις ἔμελλε βραδύτερον νὰ νυμφευθῇ θυγατέρα βασιλέως τῶν Γάλλων, κατεπολέμησεν εὐδοκίμως τὰς γαλλικὰς στρατιὰς, ὡς στρατηγὸς τῆς Ῥωσσίας, ἐν Λουσσένῳ, ἐν Βωσσένῳ καὶ ἐν Λειψίᾳ, καὶ ἐτιμήθη διὰ τῶν παρασήμων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Μαρίας Θηρεσίας. Μετὰ δὲ τὴν εἰς Παρισίους εἴσοδον τῶν κατὰ Ναπολέοντος Α' συμμάχων, συνώδευσεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, ἐπέςρεψεν εἰς Γαλλίαν ἵνα πάλιν πολεμήσῃ τὸν Ναπολέοντα, ἄφνης ἐπανεςρεγμένον ἐκ τῆς νήσου Ἔλβας, καὶ μετὰ τὸν πόλεμον μετέβη πάλιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐκεῖ τότε ἤκμαζεν ὡραία καὶ πολυθέλγητρος, καὶ παρ' ἅπαντος λατρευομένη τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ, Καρλόττα ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀντιβασιλέως, αὐτοῦ ἐκείνου ὅςις ἀκολούθως ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τ' ὄνομα Γεωργίου Δ'. Ἡ βασιλόπαις αὕτη, μέλλουσα κληρονόμος τοῦ θρόνου, ἦγε τότε τὸ δέκατον ἔνατον

ἔτος τῆς ἡλικίας. Καὶ ὑπῆρχε μὲν μνηστὴ τοῦ πρίγκηπος τῆς Ὀραγγίας Βιλέλμου, ὅςις κατέχει βασιλεὺς τῆς Ὁλλανδίας, ἀλλ' ἠράσθη τοῦ Λεοπόλδου, ὃν καὶ ἐνυμφεύθη. Τοῦτο κατὰ μαΐον μῆνα τοῦ 1816. Ἀλλ' ἡ πριγκηπέσσα Καρλόττα ἀπέθανε κατὰ σεπτέμβριον τοῦ ἀκολούθου ἔτους ἐπὶ τοκετοῦ, μὴ ἐπιζήσαντος οὔτε τοῦ βρέφους.

Ὁ Λεοπόλδος, ὡς χρηματίσας σύζυγος βασιλόπαιδος τῆς Ἀγγλίας, ἀπήλαυε συντάξεως λαμπρᾶς· ἀλλ' οὐδόλως ἀνεχόμενος ταύτην τὴν θέσιν, καὶ ἔτι νεώτατος, ἐτράπη εἰς ἄλλας τύχας, ἀφοῦ διῆλθεν ὅλον ἔτος βίον μονήρη σχεδόν.

Εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς δημόσιον δὲν ἐνδιαφέρει ὁ ἀπὸ τοῦ 1818 μέχρι τοῦ 1820 βίος τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου. Ἀλλὰ τὰ ἑπόμενα, ἀναφερόμενα εἰς αὐτὸν ὡς ὑποψήφιον τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος, ἀρυόμεθα ἐκ τῆς ἐσχάτως ἐκδοθείσης αὐτοβιογραφίας αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν στέψιν τοῦ Γεωργίου Δ', βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, τελεσθεῖσαν κατὰ μῆνα ἰούλιον τοῦ 1821, ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος ἐτύγχανε περιηγούμενος εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἤπειρον· ἐν ἔτει δὲ 1822 ἀπῆλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας Ἀλεξάνδρου Α', εὑρισκομένου εἰς Βιέννην. Ἀλλ' ἐκεῖ ὁ πρίγκηψ Μεττερνῖχος τὸν ὑπεδέχθη ψυχρῶς, φανταζόμενος ὅτι ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος ἀπέβλεπεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος· εἰκασία τότε ἀνυπόστατος.

Τῷ 1828, ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος ἐπορεύθη εἰς Παρισίους, ὅπου ὁ τότε βασιλεύων ἐν Γαλλίᾳ Κάρολος Γ' τὸν ὑπεδέχθη φιλοφρονέςατα· ἐξηκολούθησε δὲ περιηγούμενος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1829. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, οἱ διπλωμάται τῆς Εὐρώπης κατεγίνοντο ἐπιπόνως πρὸς ἵδρυσιν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, καὶ πολλοὶ παρουσιάζοντο διὰ τὸν νέον θρόνον ἐκεῖνον ὑποψήφιοι· ἐν οἷς ὁ βαυαρὸς πρίγκηψ Κάρολος, ὁ τῆς Ἔσσης καὶ Χομβούργου πρίγκηψ Φίλιππος, ὁ τῆς Σαξωνίας πρίγκηψ Ἰωάννης, ὁ τῶν Κάτω Χωρῶν πρίγκηψ Φριδερῖκος, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας ἐθεώρει ὡς γεγεννημένον διὰ τὸν ἑλληνικὸν θρόνον, ὁ τῆς Ἔσσης πρίγκηψ Αἰμύλιος, ὁ τῆς Αὐστρίας τότε ἀρχιδοὺξ Μαξιμιλιανὸς, ὁ τῆς Βάδης πρίγκηψ (margrave) Βιλέλμος· τέλος, ὁ Μεκλεμβούργου καὶ Στρελίσσης δοὺξ Κάρολος. Ἕκαςος τῶν ὑποψηφίων τούτων ἢ ἀπεχώρησεν ἀποκαμών, ἢ δὲν ἔτυχε τῆς συναινέσεως ὅλων ἐν γένει τῶν δυνάμεων αἵτινες ἐξεπροσωποῦντο ἐν τῷ συμβουλίῳ.

Ὁ τοῦ Μεκλεμβούργου δοὺξ Κάρολος εἶχεν ὑπερμάχους τοὺς βασιλεῖς τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Ἀγγλίας. Γαμβρὸς ὢν τοῦ δουκὸς τῆς Κουμβερλάνδης, ὅςις ἀκολούθως ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τοῦ Ἀννοβέρου καὶ ἀντεπολιτεύετο σφοδρῶς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ δουκὸς Οὐελλιγκτῶνος· ὁ δοὺξ Κάρολος μεγάλας ἔτρεφεν ἐλπίδας ὅτι θὰ ἐτύγχανε τοῦ ποθουμένου· ἀλλ' ἤδη εἶχε κηρυχθῆ ἐν Ἑλλάδι ὑποψήφιος ὁ τοῦ Σαξοκοβούργου Λεοπόλδος ὑπὸ τοῦ προέδρου Καποδιστρίου, μεθ' οὗ ὁ πρίγκηψ εἶχεν ἄλλοτέ ποτε σχετισθῆ στενῶς.

Τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον ἠσπάσθη τὸν συνδυασμὸν τοῦτον, βλέπον ὅτι οὕτω πως ἐματαιοῦντο αἱ τοῦ δουκὸς τῆς Κουμβερλάνδης προσπάθειαι· οὐχ ἧττον ὅμως εὐηρέστησε καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ῥωσσίαν, μάλιστα δὲ εἰς ταύτην τὴν τελευταίαν, διὰ τὰς ὑπαρχούσας προσωπικὰς ἀντιπαθείας μεταξὺ τοῦ Γεωργίου Δ' καὶ τοῦ Λεοπόλδου. Ἐπὶ πολὺ ἀντέστη ὁ τῆς Ἀγγλίας βασιλεὺς πρὸς τὸ ὑπουργεῖόν του, ἐξαρτῆσαν τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ ἐκ ταύτης τῆς ὑποθέσεως. Ὁ Γεώργιος Δ' ἐνέδωκε (τῇ [3] 15 ἰανουαρίου 1830), καὶ τὸ διαβούλιον ἐκάλεσε τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον βασιλέα τῆς Ἑλλάδος τῇ [10] 22 ἰανουαρίου.

Ὀλίγας ὅμως ἡμέρας μετὰ τοῦτο, ὁ Λεοπόλδος ἐζήτησεν ἐπανειλημμένως ἵνα ἡ Κρήτη προστεθῇ εἰς τὸ βασίλειον· ἵνα αἱ Δυνάμεις ἐγγυηθῶσιν αὐτὸ κατὰ πάσης εἰσβολῆς ἀλλοτρίας· ἵνα τὰ μεθόρια τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, τὰ ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ 1829 διαγραφέντα, ἀναχθῶσι πέραν τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας· ἵνα δοθῇ αὐτῷ πᾶσα διαβεβαίωσις ὅτι θὰ τῷ ἐχορηγοῦντο οἱ ἀναπόφευκτοι χρηματικοὶ πόροι, καὶ, τέλος, ἵνα ἐπιτραπῇ καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅπως μετάσχωσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ὁροθεσίας, ὁ λόρδος Ἀβερδῆνος ὑπῆρχεν ἄκαμπτος· ἡ δὲ Κρήτη, ἔλεγεν ὁ δοὺξ Οὐελλιγκτῶνος, ἔδει νὰ κρατῆται ὑπὸ τῶν κρατούντων καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. Ματαίως ὁ Λεοπόλδος ἔφερεν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου ὑπόμνημα τῆς ἑλληνικῆς Γερουσίας, ἐπιφυλαττομένης κατὰ τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ 1829 ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ ὀρθάς τινας παρατηρήσεις κατὰ τῆς γενομένης ὁροθεσίας· τὸ συμβούλιον, βεβαρημένον ἤδη, οὐδὲν ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ. Ὥστε ὁ Λεοπόλδος ἔδωκε τότε ὁριστικῶς τὴν παραίτησιν αὐτοῦ (τοῦτο τῇ [9] 21 μαΐου), καὶ δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Καποδίστριαν ἀπέσυρε τὸν λόγον ὃν εἶχε δώσει.

« Οὐδέποτε, ἔγραψε πρὸς τὸ συμβούλιον, οὐδέπο-
» τε θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐπικρατήσω λαοῦ ψυχρῶς ἔχοντος
» (mal affectionné) πρὸς ἐμέ. Ἐθλίβην ἰδὼν τὴν ἀνα-
» γόρευσίν μου συνειρομένην ἐν τῷ αὐτῷ πρωτοκόλλῳ
» μετὰ τῶν περὶ μεθορίων ψηφισθέντων μέτρων. Τὰ
» μέτρα ταῦτα θὰ μὲ ὑπεχρέουν νὰ παρουσιασθῶ ὡς
» ἐπίτροπος, οὕτως εἰπεῖν, τῶν Δυνάμεων, καὶ εὐθὺς
» ἐξ ἀρχῆς τῆς κυβερνήσεώς μου νὰ βιάσω τοὺς ὑπη-
» κόους μου διὰ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως ἀλλοτρίων εἰς
» ἀπόδοσιν τόπων, τοὺς ὁποίους οὔτε αὐτοὶ θὰ ἐπέτρε-
» φον εἰς τὸν τουρκικὸν ζυγὸν ἄνευ ἀντιστάσεως, οὐδ'
» οἱ ἄλλοι Ἕλληνες θὰ τοὺς παρήτουν εἰς τὴν ἀθλίαν
» τύχην των. Τοιαύτη τις ἀποςολὴ θὰ ἀντέβαινεν εἰς
» τὰ αἰσθήματά μου, καὶ θὰ ἐταπείνου τὸν χαρακτῆ-
» ρά μου. »

Ὁ Λεοπόλδος σημειοῖ πρὸς τούτοις ὅτι, ἐν ἔτει 1831, ὅτε τὸ συμβούλιον τῶν Δυνάμεων εἶχε στείλει εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιτροπὴν διαχαράξουσαν τὰ ὅρια, εἶχε γίνει δεκτὴ ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ ἣν αὐτὸς ἐπρότεινεν· αὕτη δὲ εἶναι τὸ νῦν μεθόριον τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου πρὸς βορᾶν.

Ἡ διήγησις τῶν Ἀναμνήσεων τοῦ Λεοπόλδου λήγει εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἑλλάδος.

Εἶχον δὲ παρέλθει δεκατέσσαρες μῆνες καὶ τινες ἡμέραι ἀφότου ὁ Λεοπόλδος, ὢν ἕως τότε πρίγκηψ τοῦ Σαξοκοβούργου, παρητήθη τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν τοῦ βασιλείου τῆς Βελγικῆς, πρὸ μικροῦ ἐπαναστατησάσης καὶ αὐτῆς, καὶ κηρυχθείσης ἀνεξαρτήτου. Ἡ Ἀγγλία πρώτη ἐπρότεινε τὸν Λεοπόλδον ὡς βασιλέα τῶν Βέλγων. Καλὸν εἶναι νὰ ἔχῃ ὁ ἕλλην ἀναγνώστης νύξιν τινὰ καὶ περὶ τῆς περιστάσεως ταύτης.

Ἡ Εὐρώπη κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν διετέλει ἐν συνασπισμῷ κατὰ τοῦ φιλοταράχου καὶ κατακτητικοῦ πνεύματος τῆς Γαλλίας· ἐθεώρει λοιπὸν τὰς Κάτω Χώρας, αἵτινες εἶχον αὐξηθῆ διὰ τῆς προσθήκης τῆς Βελγικῆς, ὡς ἰσχυρὸν κατὰ τῶν Γάλλων προπύργιον, ὅτε οἱ Βέλγοι συνέτριψαν τὸ ἔργον τῶν συνωσπισμένων Δυνάμεων, ἀποσπασθέντες ἀπὸ τῆς Ὁλλανδίας. Ῥέποντες δὲ πρὸς τοὺς Γάλλους, ἐθεώρουν ὡς εὐτύχημα τὴν μετ' αὐτῶν ἕνωσιν. Ἀλλ' ὁ τότε βασιλεύων ἐν Γαλλίᾳ Λοδοβῖκος Φίλιππος, φοβούμενος τῶν Δυνάμεων τὴν ὀργὴν, ἀπέφυγε τὴν ἕνωσιν ταύτην. Οἱ Βέλγοι προσέφερον ἔπειτα τὸν θρόνον των εἰς δύο γαλλίζοντας πρίγκηπας· εἰς τὸν δοῦκα Λεχτεμβέργης καὶ εἰς τὸν τοῦ Νεμούρσου· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας πάλιν ἀπεποιήθη αὐτοῖς τὴν ἀρωγὴν, καὶ οὕτως ἐξελέχθη ὁ Λεοπόλδος ὡς ἀγγλοπρόβλητος. Εἰσῆλθεν εἰς τὰς Βρυξέλλας κατὰ ἰούλιον τοῦ 1831.

Ἐνεθρονίσθη, ἀλλὰ πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ θρόνου εἶχε χρείαν τοῦ ἐρείσματος καὶ τῆς Γαλλίας· διὸ καὶ κατ' αὔγουστον τοῦ 1832 ἐνυμφεύθη τὴν πριγκηπέσσαν Λουΐζαν, θυγατέρα τοῦ Λοδοβίκου Φιλίππου. Ὅτε δ' ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῆς Ὁλλανδίας ἐπανέλαβε τὸν πόλεμον, 50,000 Γάλλων εἰσελάσαντες εἰς τὴν Βελγικὴν, καὶ κυριεύσαντες τὴν Ἀμβέρσαν, ἠνάγκασαν τοὺς Ὁλλανδοὺς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια.

Ἔκτοτε ὁ Λεοπόλδος ἐβασίλευσεν ἐν ἡσυχίᾳ, ἀγαπώμενος παρὰ πάντων αὐτοῦ τῶν ὑπηκόων καὶ προπεφυλαγμένος ἀπὸ πάσης ἐξωτερικῆς ἐπιδρομῆς διὰ τῆς ἀνακηρυχθείσης οὐδετερότητος τῆς Βελγικῆς. Δύο κόμματα μόνον διαιροῦσι τὴν χώραν ἐκείνην· τὸ τῶν φιλελευθέρων καὶ τὸ τῶν καθολικῶν. Ὁ Λεοπόλδος διετήρει ἐπιτηδείως τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ αὐτῶν, ὁτὲ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ κλίνων, ὁτὲ δὲ πρὸς τ' ἀριστερὰ, καὶ ἀείποτε ἀπολαύων τῆς ἐμπιστοσύνης ἀμφοτέρων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐθεωρήθη ὡς ὁ τελειότατος τύπος τῶν συνταγματικῶν βασιλέων. Ὡρκίσθη πίστιν εἰς τὸ Σύνταγμα, καὶ ἐτήρησε τὸν ὅρκον ἀπαρεγκλίτως. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἡ Βελγικὴ ἐθεωρήθη παρ' ὅλων τῶν λαῶν τῆς γῆς ἀξιοζήλευτος καὶ ἀξιομακάριστος, διὰ τὰς ἐλευθερίας αὐτῆς καὶ τὴν τάξιν καὶ πρόοδον. Ὡς μόνον σφάλμα τοῦ Λεοπόλδου θεωρεῖται ἡ πρὸς τὴν βασίλισσαν Λουΐζαν ἀδυναμία αὐτοῦ, ἕνεκα τῆς ὁποίας, διαμαρτυρόμενος αὐτὸς κατὰ τὸ δόγμα, ἀφῆκε τὸ κόμμα τῶν καθολικῶν, ὁμοδόξων τῆς συζύγου του, νὰ προαχθῇ ὑπὲρ τὸ δέον. Ἡ Λουΐζα ὑπῆρχεν ὑπερβαλόντως θρῆσκος, ἐξ οὗ ἐπροχώρησαν τὰ μέγιστα οἱ ἰησουῖται καὶ οἱ μοναχοὶ, προστατευόμενοι ὑπ' αὐτῆς. Ὡσαύτως δὲν ἐθεωρήθη ὡς καλῶς ἐσκεμμένος καὶ ὁ γάμος τοῦ πρωτοτόκου αὐτοῦ υἱοῦ, νῦν βασιλέως Λεοπόλδου Β', μετὰ βασιλόπαιδος ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Αὐστρίας. Τέλος δὲ ἀπήρεσεν εἰς τοὺς Γάλλους καὶ ἡ ὀχύρωσις τῆς Ἀμβέρσης, ἐξηγουμένης ὑπ' αὐτῶν ὡς ματαίου μέτρου δυσπιστίας κατὰ τῆς Γαλλίας.

Διὰ τὴν βαθεῖαν πεῖραν ἣν ἀπέκτησεν εἰς τὰ πράγματα τῆς Εὐρώπης, καὶ τὴν ὀρθὴν αὐτοῦ κρίσιν, ὁ βασιλεὺς Λεοπόλδος ἀπέκτησε μεγάλην καὶ δικαίαν ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς ἀνακτοβουλίοις ἠθικὴν ἰσχύν· διὸ καὶ πολλάκις ἐτιμήθη ἐκλεγόμενος ὡς διαιτητὴς ἐπὶ σπουδαιοτάτων πολιτικῶν προβλημάτων. Ἀπέφευγε δὲ καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἡγεμόνα τὰς πομπικὰς ἐπιδείξεις· τόσον, ὥστε ἡ Βελγικὴ, καίτοι ἔχουσα βασιλέα, ἠγνόει ἂν εἶχεν αὐλὴν, αὐλὴν μὴ βλέπουσα.

Η ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ.

ΚΛΙΜΑ, ΘΡΗΣΚΕΙΑ, ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΘΕΟΔΩΡΟΥ.

Ἡ Ἀβυσσινία εἶναι χώρα τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, κειμένη μεταξὺ τῆς 17° καὶ 10° βορείου πλάτους· ὀροπέδιον εὐρὺ, στενούμενον μὲν καθόσον ἐκτείνεται πρὸς βορᾶν, πλατυνόμενον δὲ πρὸς νότον καὶ ἅμα ἀπομακρυνόμενον τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Δύσκολος μὲν εἶναι ἡ εἰς αὐτὸ ἐπιδρομὴ, ἀλλ' ὄχι καὶ ὅσον ἐν γένει νομίζεται. Δύναταί τις στρατὸς νὰ εἰσελάσῃ διὰ τριῶν κυρίων ὁδῶν, ὧν ἡ εὐχερεςέρα εἶναι ἡ τὴν ὁποίαν οἱ Ἄγγλοι ἔλαβον.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀβυσσινίας εἶναι θερμότατον μὲν εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη, πρὸς τὰ παράλια, διότι τὰ ἐκεῖ ἀποβάντα ἀγγλικὰ στρατεύματα εὗρον κατὰ μῆνα νοέμβριον καύσωνα ἕως 56 βαθμῶν (100 βαθμοὺς Fahrenheit), ἀλλ' εἰς τὴν κυρίως Ἀβυσσινίαν διαφέρει. Εἰς τὸ Ἀγκοβὰρ, τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας Σχόας, ἡ κατὰ μέσον ὅρον θερμοκρασία εἶναι 30 βαθμῶν, οὐδέποτε ὑπερβαίνουσα τοὺς 39· ἐκεῖ δύνανται καλλιστα νὰ ζῶσιν οἱ Εὐρωπαῖοι, μάλιστα δὲ θεωρεῖται τὸ κλίμα ἐκεῖνο ὡς τὸ ὑγιεινότατον τῶν πλείστων τόπων τῆς γῆς, ἀφοῦ οἱ ἄγγλοι δεσμῶται ὑπέμειναν ἐκεῖ τὰς κακουχίας τετραετοῦς φυλακίσεως, οὐδέποτε νοσήσαντες.

Ὁ τόπος εἶναι καλλιεργημένος· ὑπὸ κυβέρνησιν μᾶλλον πεπολιτισμένην θὰ καθίςατο σιτοβολῶν, παρέχων πᾶσαν ἀφθονίαν εἰς τὰ πλησιέςερα ἔθνη. Ἐκεῖ εὑρίσκεται καὶ σίδηρος πολὺς, καὶ γαιάνθρακες· ὀλίγον ὅμως ἐξεμεταλλεύθησαν τὰ προϊόντα ταῦτα μέχρι σήμερον· μόνον θεῖον ἐξάγεται πολὺ καὶ ἅλας ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Εἰς τὴν τοῦ Χολαΐτ ἀνεκαλύφθη ἐπ' ἐσχάτων καὶ χαλκός.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέωμεν τοὺς Ἀβυσσινοὺς μετὰ τῶν Αἰθιόπων, καίτοι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀβυσσινίας κηρύττει ἑαυτὸν αὐτοκράτορα τῆς Αἰθιοπίας· τῶν Ἀβυσσινῶν οἱ χαρακτῆρες ὅλοι εἶναι ἴδιοι εἰς τοὺς ἀσιατικοὺς λαούς. Ἡ τοῦ προσώπου γωνία εἶναι ἀνοικτὴ, οἱ ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, εὔθετοι καὶ εὐφυεῖς, ἡ ῥὶς εὔσχημος καὶ προέχουσα, τὰ χείλη ὀλίγον τι παχέα γενικῶς εἰς ὅλους, ἀλλ' ὄχι καὶ πεφυσημένα ὡς τὰ αἰθιοπικὰ, αἱ τρίχες τῆς κόμης μακραὶ καὶ βοστρυχώδεις, ἐνίοτε βραχεῖαι καὶ οὖλαι, ὄχι ὅμως καὶ ἐριώδεις. Τὸ χρῶμά των ἔχει ποικιλίαν· ἐνίοτε εἶναι μέλαν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον παρεμφέρει πρὸς τὸ τῆς κοκκολάτας, τὸ τοῦ χαλκοῦ, τὸ τοῦ καφὲ μετὰ γάλακτος, καὶ τέλος εἴς τινας δὲν εἶναι βαθύτερον τοῦ τῶν κατοίκων τῆς νοτίου Ἰταλίας ἢ Ἱσπανίας.

Πρώτισται τῶν φυλῶν τῆς Ἀβυσσινίας εἶναι ἡ τῆς Τιγραίας, πρὸς βορᾶν, καὶ ἡ τῶν Ἀμαραίων, εἰς τὸ κέντρον καὶ πρὸς νότον· αὗται δ' ἔχουσι διαλέκτους τὴν τιγρινικὴν καὶ τὴν ἀμαρικὴν, ἀμφοτέρας σημῆτικάς. Τῆς αὐλῆς ἡ διάλεκτος εἶναι ἡ ἀμαρική. Ὑπάρχει δὲ καὶ τρίτη φυλὴ, ἡ τῶν Ἀγάνων, λαλοῦσα ἄλλην τινὰ διάλεκτον, ἥτις θεωρεῖται ὡς ἡ τῶν αὐτοχθόνων.

Ἡ Κυβέρνησις εἶναι κληρονομικὴ εἰς δυναστείαν ἀξιοῦσαν ὅτι ἕλκει τὴν καταγωγὴν ἐκ τοῦ Μενιλὲκ(:) υἱοῦ τοῦ Σολομῶντος καὶ τῆς βασιλίσσης Σαβά. Θὰ εἶχε δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόδωρος στρατὸν ἐκ 200,000 ἀνδρῶν, ἐὰν ὅλοι οἱ εἰς αὐτὸν ὑποτελεῖς ἡγεμόνες ὑπήκουον εἰς τὰ προστάγματά του· ἀλλὰ πολλοῦ γε

καὶ δεῖ. Τὰ ὅπλα τῶν στρατιωτῶν του εἶναι βέλη καὶ λόγχαι· ἔχουσιν ὅμως καὶ πυροβόλα, τὰ ὁποῖα ἕως πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἦσαν τυφέκια διὰ θρυαλλίδος ἀναπτόμενα· σήμερον δὲ ἀντικατέστησαν αὐτὰ ἐν μέρει διὰ τυφεκίων ἀναπτομένων διὰ χάλικος. Ὁ Θεόδωρος συνέστησεν ἐν πόλει Γοφφὰτ ὁπλοστάσιον, ὅπου χύνονται ὅλμοι καὶ κανόνια· ἀλλ' ὁ στρατὸς ἀγνοεῖ τί ἐστι πειθαρχία, καὶ οἱ ἄνδρες ἐξ ὧν σύγκειται, καίτοι ἔχουσιν εἶδός τι ἀγρίας ἀτομικῆς ἀνδρίας, πιστεύεται ὅτι ἀπέναντι τῶν Εὐρωπαίων δὲν θὰ ἐτόλμων ν' ἀνθέξωσιν.

Ἀβυσσινὸς στρατιώτης.

Οἱ Ἀβυσσινοὶ δὲν εἶναι νομαδικὸς λαός, ἀλλὰ γεωργικός, τρεφόμενος δι' ἄρτου καὶ κρεάτων, ὧν προτιμῶσι τὸ τοῦ βοὸς ὠμὸν καὶ ἔτι ἀσπαῖρον. Τὸ φαγητὸν τοῦτο εἶναι τὸ ἐξαιρέτως ἐθνικὸν παρ' αὐτοῖς, καθὼς παρὰ τοῖς Ἄγγλοις τὸ βιφστέκιον.

Καὶ εἶναι μὲν χριστιανοί, ἀλλ' ἰουδαΐζουσι κατὰ πολλά. Ὡς ἀρχηγὸν τῆς ἐκκλησίας των τιμῶσιν ἐπίσκοπόν τινα κόπτην, ἐρχόμενον ἐκ Καΐρου, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσιν ἀποῦνον· ὁ ἀποῦνος οὗτος ἔχει ἰσόβαθμόν του σχεδὸν γενικόν τινα ἡγούμενον τοῦ μοναστικοῦ τάγματος, καλούμενον ἐτσεγέ. Οὗτος ἄρχει τῶν μοναστηρίων, καὶ εἰς αὐτὸν ὑπάγονται οἱ τεπτέραι, ἤτοι οἱ λογιώτατοι καὶ σοφώτατοι τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀβυσσινίας. Οἱ τεπτέραι ψάλλουσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· ἀλλὰ καίτοι θεωρούμενοι ὡς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ κλήρου, εἶναι λαϊκοί. Ὀφείλουν δὲ νὰ γινώσκωσι τὴν ἱερὰν ἱστορίαν, καὶ ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν προέρχονται οἱ γραμματεῖς, οἱ ἰατροί, οἱ νομικοί, καὶ ἐν γένει ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες καὶ βιομήχανοι. Ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια κέκτηνται πλεῖστα. Ὁ πολιτικὸς αὐτῶν κώδηξ, — Φεθὰ Κεγὲστ — θεωρούμενος ὑπ' αὐτῶν ὡς θεόδοτος, προσεγγίζει πρὸς τὸν ῥωμαϊκόν.

Πόθεν ὁ λαὸς οὗτος ἔλαβε τὸν νόθον χριστιανισμόν, ὃν πρεσβεύει; Τινὲς μὲν συγγραφεῖς διατείνονται ὅτι τούτους κατήχησεν ὁ ἀπόστολος Φίλιππος· ἕτεροι δέ, ὅτι ὁ Ματθαῖος ἢ ὁ Βαρθολομαῖος· κατ' ἄλλους δέ, ὁ εὐνοῦχος τῆς βασιλίσσης τῆς Αἰθιοπίας Κανδάκης, ὃν εἶχε βαπτίσει ὁ ἀπόστολος Φίλιππος. Ὁ Βαρόνιος καὶ ὁ Σκαλίγερος ἀξιοῦσιν ὅτι οἱ λαοὶ οὗτοι μόλις κατὰ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατηχήθησαν. Κατὰ δὲ τὰ αἰθιοπικὰ χρονικὰ καὶ τὰς παραδόσεις, ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἰσήχθη εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν ὑπὸ τοῦ Φρυμεντίου, ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Σωκράτης ὁ Βυζάντιος, ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ Ἱστορία, καὶ Θεόδωρος ὁ Ἀναγνώστης, ἐπιβεβαιοῦσιν ὡς ἀλάνθαστα κατὰ τοῦτο τὰ ἀβυσσινικὰ χρονικά.

Ἡ τροπὴ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὸν χριστιανισμὸν συνάπτεται μετὰ περιστάσεων ἀληθῶς ἀξιοπερίεργων. Κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα, φιλόσοφός τις, Μητρόδωρος καλούμενος, ἐπεχείρησε πολλάκις περιηγήσεις ἐν Περσίᾳ καὶ Ἰνδικῇ, ἵνα ἴδῃ τοὺς τόπους τούτους, περὶ ὧν ἐλάχισται ὑπῆρχον γνώσεις κατ' ἐκείνους τοὺς καιρούς. Ἐπανελθὼν ἐκεῖθεν, προσέφερεν εἰς τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον λίθους τιμαλφεῖς καὶ πολλὰ πράγματα περίεργα, ἅτινα εἶχε συλλέξει περιηγούμενος. Θαῤῥυνθεὶς ἐκ τῆς εὐοδώσεως τοῦ Μητροδώρου, ἕτερός τις σοφὸς, Μέροψ ὁ Τύριος, ἀπεφάσισε νὰ πορευθῇ ἐπὶ τὰ ἴχνη ἐκείνου, καὶ ἀνεχώρησε τῇ συνοδίᾳ τῶν δύο αὐτοῦ ἀνεψιῶν, Φρυμεντίου καὶ Ἐδεσίου, τοὺς ὁποίους αὐτὸς καὶ εἶχεν ἐκπαιδεύσει· ἀφικομένους ὅμως εἴς τινα τῶν λιμένων τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, τοὺς προσέβαλον οἱ τοὺς αἰγιαλοὺς ἐκείνους λυμαινόμενοι Βεδουῖνοι, θύσαντες ἀνηλεῶς ἅπαντας τοὺς περιπεσόντας εἰς τὰς αὐτῶν χεῖρας. Μόνων δὲ τοῦ Φρυμεντίου καὶ τοῦ Ἐδεσίου ἐφείσθησαν, διὰ τὴν νεότητα καὶ τὸ συμπαθὲς τῆς αὐτῶν μορφῆς. Ἀλλ' ὅμως τοὺς ἠχμαλώτευσαν καὶ τοὺς ἤγαγον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀβυσσινίας, ὅστις εἶχε τότε τὴν καθέδραν αὐτοῦ ἐν Ἀζούμῳ. Ὁ Αἰθίοψ συνέλαβε πρὸς τὰ δύο ταῦτα παιδία στοργήν· καὶ τὸν μὲν Ἐδέσιον ἐκάλεσεν ἀρχιοινοχόον, τὸν δὲ Φρυμέντιον θησαυροφύλακα. Ὑπῆρξε δὲ ἀείποτε πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς εὔνους, καὶ ἀποθνήσκων τοῖς παρέσχε τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως ὁ υἱὸς, Ἀβρέχας τὸ ὄνομα, ἦτο ἀνήλικος, ἡ ἀντιβασιλεύσασα μήτηρ ἀνέθεσε τὴν ἀνατροφὴν τοῦ παιδὸς εἰς τοὺς δύο λευκοδέρμους ἄνδρας. Ὁ Φρυμέντιος, μεγάλης τότε ἀπολαύων τιμῆς καὶ ὑπολήψεως, καὶ ἐπωφελούμενος ὅσην εἶχεν ἰσχὺν λόγου, ἠβουλήθη νὰ εἰσάξῃ ἐκεῖ τὸν χριστιανισμόν. Κατήχησε λοιπὸν τὸν μαθητήν του, καὶ συνέλαβε τὴν φαεινὴν ἐλπίδα, ὅτι ἔμελλε ν' ἀναδειχθῇ ἀπόστολος τῶν ἡμιαγρίων ἐκείνων χωρῶν. Ἀλλὰ, τὸ μέγα εἰς τοῦτο πρόσκομμα, δὲν εἶχεν ἱερωσύνην· καὶ αἱ γνώσεις του ἄλλως τε αἱ θεολογικαὶ ἦσαν μετριώταται.

Ὁπωσδήποτε, ζῆλον εἶχε πολὺν, καὶ προέβη εἰς τὸ ἐπιχείρημα. Ἀναχωρεῖ ἐξ Ἀβυσσινίας, καὶ πορεύεται παρὰ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, κατέχοντα τότε τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας. Ἀναφέρει τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοιπορίας του, καὶ χειροτονεῖται ὑπ' αὐτοῦ ἐπίσκοπος Ἀζούμου, ἀφοῦ πρῶτον ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος συνεκάλεσεν ἐπὶ τούτῳ σύνοδον, κηρύξασαν ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἀξιώτερος τοῦ Φρυμεντίου πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου, οὗτινος αὐτὸς ἤρξατο αἰσίως. Ὁ ἐπίσκοπος Ἀζούμου, ἐπονομασθεὶς Ἀββᾶς Σαλάμας (πατὴρ

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀβυσσινίας Θεόδωρος, καὶ οἱ λέοντες αὐτοῦ.

Σωτήριος), ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν καὶ ἐβάπτισε τὸν Ἀβρέχαν, καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς πρωτίστους τῶν τῆς αὐλῆς.

Μέγα μέρος τοῦ λαοῦ ἐμιμήθη μετ' οὐ πολὺ τῶν προκρίτων αὐτοῦ τὸ παράδειγμα· ἀλλ' οἱ εἰδωλολάτραι, οἱ σαβαϊσταὶ, οἱ πολυθεϊσταὶ, οἱ Ἑβραῖοι, ὅσοι τέλος ἐξ ἀδιαφορίας ἢ ἀντιπαθείας δὲν ἠθέλησαν ν' ἀσπασθῶσι τὴν νέαν πίστιν, ἀφέθησαν ἐλεύθεροι νὰ προσεύχωσι τὰ παλαιά των θρησκεύματα· ἐγένετο δὲ ἡ κοινωνικὴ αὕτη μεταρρύθμισις ἄνευ ῥήξεως, καὶ οὐδεμία ἐχύθη ῥανὶς αἵματος ἐπ' αὐτῆς. Ὅταν ἀναλογισθῇ τὰς φονικὰς καὶ πολυχρονίους ἔριδας ἃς παρήγαγον ἐν Εὐρώπῃ αἱ θρησκευτικαὶ διχογνωμίαι, τοῦτο φαίνεται ἀληθῶς ἀπίστευτον· καὶ ὅμως δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν.

Οἱ Ἀβυσσινοὶ σέβονται μεγάλως τὴν Παρθένον Μαρίαν· πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πιστεύουσι μάλιστα ὅτι ὁ κόσμος ἐπλάσθη ὑπ' αὐτῆς καὶ δι' αὐτήν· τιμῶσι δὲ καὶ τοὺς Ἁγίους, καὶ ἐπικαλοῦνται αὐτοὺς δεινοπαθοῦντες, ὡς προσβευτὰς παρὰ τῷ Θεῷ. Ἄκραν δ' ἔχουσι πεποίθησιν εἰς τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ καὶ εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον. Κατ' αὐτοὺς, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ καὶ ἂν δὲν ἔτρωγε τὸ ἀπηγορευμένον ξύλον τῆς βρώσεως· προσδοκῶσι δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ἡμέραν κρίσεως. Φρονοῦσιν ὅτι ἅπασαι αἱ θρησκεῖαι προέρχονται ἐκ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἕκαστος δύναται νὰ σωθῇ ἐν τῇ πίστει ἣν παρέλαβεν ἐκ τῶν γονέων αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ εἶναι τόσον ἀνεξίθρησκοι, καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον φροντίζουσι περὶ προσηλυτισμοῦ ἐπὶ τῶν Ἑβραίων ἢ τῶν εἰδωλολατρῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων περιστοιχίζονται. Ἀλλὰ καίτοι φρονοῦσιν ὡς καλὰς ὅλας τὰς θρησκείας, πιστεύουσιν ὅτι οἱ χριστιανοὶ μέλλουν νὰ καθέξωσιν ἰδίαν τινὰ θέσιν, ἐπιφυλαττομένην εἰς αὐτοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ.

Οἱ Ἀβυσσινοὶ μεταλαμβάνουσι δι' ἄρτου καὶ οἴνου· ὁσάκις τοὺς λείψῃ ὁ οἶνος, μεταχειρίζονται τὸν ζωμὸν τῶν σταφίδων. Ὁ ἅγιος ἄρτος αὐτῶν ζυμοῦται διὰ χειρῶν ἀνδρός· οὐδέποτε γυναικός.

Καθὼς πράττεται καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ, τὰ παιδία μεταλαμβάνουσιν ἐξ αὐτῶν τῶν σπαργάνων, καὶ μετὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς κοσμικοὺς νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ ἱερόν. Ὅσοι ἄνδρες ἢ γυναῖκες ἐχήρευσαν τρὶς, δὲν δύνανται νὰ μεταλάβωσιν, ἐκτὸς ἂν γίνωσι μοναχοί. Οἱ Τιγραῖοι προσβεύουσι τὴν μετουσίωσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ οἱ Ἀμαραῖοι. Εἰς τὴν τελετὴν τοῦ ἁγίου μύρου ἱερουργοῦσι πάντοτε ἑπτὰ ἱερεῖς.

Κατὰ τοὺς εὐρωπαίους περιηγητὰς, οἱ λειτουργοὶ τῆς θρησκείας παρὰ τοῖς Ἀβυσσινοῖς δὲν θεωροῦσι τὴν εὐλογίαν τῆς ἐκκλησίας πρὸς τοὺς νυμφευομένους ὡς ἀναπόφευκτον, διὰ τοῦτο καὶ σπανίως παρευρίσκονται εἰς γάμον. Ἀλλὰ φρονοῦμεν ὅτι δὲν εἶναι πληροφορημένοι καλῶς περὶ τούτου οἱ ξένοι περιηγηταὶ, ἀφοῦ μάλισα προσθέτουσιν, ὅτι ἁπλῶς διὰ τὸν τύπον ἀποτείνει λόγους τινὰς ὁ ἱερεὺς πρὸς τοὺς μελλονύμφους· τοῦτο σημαίνει ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ εὐλογία τῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὴν θανὴν ὅμως οἱ ἱερεῖς παρευρίσκονται· προπέμπουσι τὸν νεκρὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκεῖ ψάλλουσι τὰ ἐπικήδεια, τὸν θάπτουσιν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ, καὶ ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν οἰκίαν του παρακάθηνται εἰς γεῦμα προσφερόμενον ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ.

Οἱ Ἀβυσσινοὶ ἐγένοντο χριστιανοὶ πρὸ τῶν καινοτομιῶν τὰς ὁποίας οἱ πάπαι τῆς Ῥώμης ἐπέφερον εἰς τὴν μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν· ὅθεν δὲν παραδέχονται τὸ καθαρτήριον, ἀλλὰ πιστεύουσιν, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἀνατολικοὶ χριστιανοὶ, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ κολάζονται, ἀλλ' ὅτι αἱ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων ἱκεσίαι ἔχουσιν ἐνώπιον Θεοῦ παῤῥησίαν, καὶ ὅτι τὰ ἀγαθὰ ἔργα τῶν ζώντων ἐπιταχύνουσι τὴν μετά τινα χρόνον συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ναῶν ἐν Ἀβυσσινίᾳ ἐκτίσθησαν ὑπὸ μεγιστάνων, ἐλπιζόντων οὕτω νὰ ἐξαγοράσωσι τὰς ἁμαρτίας τοῦ παρελθόντος αὐτῶν βίου· ἄλλους δὲ ἀνήγειραν οἱ βασιλεῖς εἰς μνήμην μεγάλης τινὸς νίκης. Οἱ ἐξώτεροι τῶν ναῶν τούτων τοῖχοι συνήθως γέμουσι ζωγραφιῶν, τοῦθ' ὅπερ παρατηρεῖται καὶ ἐν Δακίᾳ καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἀνατολῆς· παριστῶσι δ' αἱ ζωγραφίαι αὗται σκηνὰς τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, τὸν ἅγιον Γεώργιον, τὸν ταξιάρχην Μιχαὴλ, τὴν Παναγίαν καὶ τὸν Χριστόν. Ὁ ἅγιος Γεώργιος ἐπιβαίνει ἵππου, τοῦ ὁποίου τὰ φάλαρα εἶναι ὡς τὰ τῶν Ἀβυσσινῶν πλουσίων ἵππων· ὁ δὲ ἀναβάτης φέρει λόγχην, ἀσπίδα, καὶ σπάθην εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Τὰ χρώματα εἶναι ὅλα ζωηρὰ καὶ ἄνευ σκιῶν, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν ἁγίων ὑπερμέτρου μεγέθους.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν εἶναι σπανία ἡ ξυλεία πρὸς οἰκοδομὰς, οἱ ναοὶ στεροῦνται εὐρύτητος· αἱ δοκοὶ, συνηρμοσμέναι οὖσαι διὰ τὴν βραχύτητα αὐτῶν, στηρίζονται ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπὶ τοῦ περιζυλίου· καίτοι δὲ ἡ στέγη εἶναι καλαμίνη, δυσκόλως διαπερᾶται ὑπὸ τῆς βροχῆς· ἡ δὲ ὀροφὴ κοσμεῖται ὑπὸ καλάμων βεβαμμένων ἐντέχνως καὶ συνηρμοσμένων φιλοκάλως ὑπὸ Ἑβραίων, ἐπιτηδειοτάτων εἰς τὴν τοιαύτην ἐργασίαν. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ναῶν τίθεται ὄρθιος σταυρὸς ἐκ σιδήρου, οὗτινος οἱ πολυάριθμοι κλάδοι φέρουσιν ἐπὶ τῶν ἄκρων ὠὰ στρουθοκαμήλων· τοῦτο δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς νοτίους ἐπαρχίας. Ὅλους τούτους τοὺς ναοὺς περικυκλοῖ αὐλὴ κατάφυτος, ἢ μᾶλλον νεκροταφεῖον περιφραττόμενον ὑπὸ τοίχων. Ἐπὶ τῶν τάφων δὲν φαίνονται οὔτε μνημεῖα, οὔτε ἐπιτύμβια. Οἱ εὐσεβέστεροι θάπτονται ἐντὸς τοῦ ναοῦ αὐτοῦ.

Ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀβυσσινίας δὲν ἐπιτρέπεται, οὔτε ἐπετράπη ποτὲ, εἰς γυναῖκα ν' ἀναβῇ· σήμερον δὲ θεωρεῖται ὡς ἀναμφίλεκτον, ὅτι ἡ Κανδάκη δὲν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς Ἀβυσσινίας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς Νουβίας· αἱ δὲ ἀβυσσιναὶ βασίλισσαι, περὶ ὧν ἀναφέρουσιν ἱστορίαι τινὲς, ἐκυβέρνων ἀντὶ βασιλέως μέχρις οὗ ἐγίνετο ἐνῆλιξ ὁ τοῦ θρόνου νόμιμος διάδοχος. Οἱ ἀνάπηροι ἢ χωλοὶ ἢ ὁπωσδήποτε ἠκρωτηριασμένοι βασιλόπαιδες ἐθεωροῦντο ἐν Ἀβυσσινίᾳ ὡς ἀνάξιοι βασιλείας, καὶ διὰ τοῦτο, ὅσους τῶν βασιλοπαίδων ἐφοβοῦντο διὰ τὴν ἰσχὺν ἣν ἀπέκτων ἐπὶ τοῦ πλήθους, ἄλλοτέ ποτε τοὺς ἠκρωτηρίαζον.

Οὐχ ἧττον ἀξιοσημείωτοι εἶναι αἱ κατὰ τὴν στέψιν βασιλέως ἐν Ἀβυσσινίᾳ τελεταί. Τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως, ὁ βασιλεὺς, καθήμενος ἐπὶ λευκοῦ καὶ καταχρυσοῦ ἵππου, κατηυθύνετο εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεως τοῦ Ἀζούμου· παρηκολούθουν δὲ αὐτὸν, ὁ ἀρχιερεὺς, φέρων τὴν βίβλον τῶν νόμων, οἱ ἀνώτατοι δικασταὶ, ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ τῶν μοναχῶν ἡγούμενος, ὁ κλῆρος, οἱ αὐλικοὶ, οἱ διοικηταὶ καὶ οἱ ἀξιωματικοί. Οἱ στρατιῶται, συνηγμένοι ἐπὶ τῆς πλατείας πρὸ τοῦ ναοῦ, ἠλάλαζον ἀσκούμενοι εἰς παντοῖα πολεμικὰ γυμνάσια· συγχρόνως δὲ μουσική τις, ἀγρία κατὰ τοὺς εὐρωπαίους περιηγητὰς, — μὴ ἐννοοῦντας ὅμως οὐδ' αὐτὴν τὴν τουρκικὴν μουσικὴν, — ἤχει διακοπτομένη ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν στρατιωτικῶν τυμπάνων.

Ὁ βασιλεὺς, τέμνων διὰ τῆς σπάθης αὐτοῦ μετάξινόν τινα θώμιγγα (κορδόνιον), κρατούμενον ἀπὸ τῶν ἄκρων καὶ τανυόμενον ὑπὸ νεανίδων ἐκ τῶν ἀρίστων οἰκογενειῶν, οἱονεὶ ἐμποδιζουσῶν οὕτω τὴν διάβασίν του, ἐπέζευε καὶ ἐχρίετο τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ ἁγίου μύρου. Τότε ἐφόρει, ἀντὶ στέμματος, περικεφαλαίαν χρυσῆν τε καὶ ἀργυρᾶν, ἔχουσαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς σφαῖραν ὑαλίνην· ἀνέβαινεν ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ ἐνώπιον τοῦ ἀνευφημοῦντος λαοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσήρχετο εἰς τὸν ναὸν, ὅπου ἐψάλλετο ἡ λειτουργία. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ὁ νέος βασιλεὺς ἐστρέφετο ἐσημμένος πρὸς τὸ πλῆθος, καὶ ὅλοι προσέπιπτον ἐνώπιόν του πρηνεῖς, θεωροῦντες αὐτὸν τότε ὡς θεοφρούρητον.

Ἐξερχόμενος δὲ τοῦ ναοῦ, ἀφῄρει τὸ στέμμα, καὶ ἔδενε περὶ τὸ μέτωπον διάδημα ἐκ λεπτοῦ ὑφάσματος λευκοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ δύο ἄκραι ἐκυματοῦντο ὄπισθεν αὐτοῦ. Τὰ πέριξ τοῦ Ἀζούμου ἔγεμον σκηνῶν· οἱ βόες ἐθύοντο κατὰ χιλιάδας, καὶ τὸ ὑδρόμελι ἔῤῥεε κρουνηδὸν δύο ὅλας ἑβδομάδας, καθ' ἃς διήρκει αὕτη ἡ ἑορτή. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχετο ἢ ἔδιδε μεγαλοπρεπῆ δῶρα. Αἱ δαπάναι τῆς στέψεως ὑπερέβαινον τὸ ἑκατομμύριον φράγκων. Τότε οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἀβυσσινίας ἦσαν μεγαλοπρεπέστεροι καὶ κραταιότεροι ἢ σήμερον. Ἡ τελετὴ αὕτη ἐτηρεῖτο μέχρι τοῦ δεκάτου αἰῶνος· ἀλλ' ἔκτοτε οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀβυσσινῶν ἡγεμόνων ἐχρίσθησαν ἄνευ πομπῆς, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν ἀνακτόρῳ, ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ των.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς στέψεως, οἱ βασιλεῖς συνεκάλουν τοὺς εὐπατρίδας καὶ ἐξήρχοντο εἰς κυνηγεσίας πανδήμους, ὁτὲ μὲν κατὰ τῶν ῥινοκερώτων καὶ ἐλεφάντων, ὁτὲ δὲ κατὰ τῶν Νιγρήτων· καὶ τότε αἱ κυνηγεσίαι μετεβάλλοντο εἰς ἀληθεῖς ἐκστρατείας. Ὁ βασιλεὺς ἔπρεπε νὰ ἐκτοξεύσῃ τὸ πρῶτον βέλος· ἐὰν δέ τις τὸν προελάμβανεν, ἐθεωρεῖτο ὡς ἔνοχος ἐσχάτης προδοσίας. Οἱ αὐλικοὶ ὅλοι ἐφιλοτιμοῦντο νὰ διακριθῶσιν ὑπὸ τοῦ δεσπότου αὐτῶν, χορηγοῦντος τὰς μεγίστας τῶν ἀξιῶν εἰς τοὺς ἀνδρειοτέρους.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀβυσσινίας πολλάκις μετέβαλον πρωτεύουσαν· τοῦτο δὲ μᾶλλον ἐκ δεισιδαιμονίας, φανταζόμενοι ὅτι ὁ τόπος ὁ χηρεύσας τοῦ προκατόχου ὑπῆρχεν ἀπαίσιος. Κέκτηνται δὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν, πολιτικήν τε καὶ ἐκκλησιαστικήν. Μεταποιοῦσι τοὺς νόμους κατὰ θέλησιν, καταργοῦντες μὲν τοὺς παλαιοὺς, καθιστῶντες δὲ νέους, τοὺς ὁποίους οὔτε ὑποβάλλουσιν εἴς τινα συζήτησιν. Κύριοι τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν ὑπηκόων, διοριζουσι τοὺς πάντας αὐτοὶ, καὶ διανέμουσι κατ' ἀρέσκειαν εἰς τὰς ἐπαρχίας τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους.

Καθ' ὅλον τὸ κράτος ἀπαντῶνται τάφοι βασιλικοὶ, ὅλοι ὅμως ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν. Ἅμα ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως, ἠκούοντο τύμπανα, κήρυξ δέ τις, προβαίνων μέχρι τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων, ἀνέκραζεν· « Ἀπέβιωσεν ὁ βασιλεύς! » Ἀναγγέλλων δ' εὐθὺς μετὰ τοῦτο τὸν διάδοχον, προσέθετε· « Καὶ κλαύσατε μὲν τὸν ἀποθανόντα βασιλέα, εὐφράνθητε δὲ διὰ τὸν ζῶντα. » — Τὸ « le roi est mort, vive le roi » τῶν Γάλλων.

Περὶ τοῦ νῦν βασιλεύοντος Θεοδώρου ἐθρυλλήθησαν καὶ θρυλλοῦνται τοσαῦτα, ὥστε δύσκολον εἶναι νὰ σχηματίσῃ τις ὀρθὴν κρίσιν περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Οἱ περιηγηταὶ τὸν παριστῶσιν ὡς ἔκδοτον εἰς ὅσα ἡ κατάχρησις τῆς ἀπολύτου ἀρχῆς ἐκτρέπει συνήθως πάντα ἄνθρωπον ἀπαίδευτον καὶ διεφθαρμένον. Εἰς τὰ ἐν Μαγδάλᾳ καὶ ἐν Γονδάρῳ ἀνάκτορά του ἀκούει τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν δικαιοσύνην του καθήμενος μεταξὺ λεόντων βρυχωμένων.

Ἡ ἀληθὴς ἐπωνυμία τοῦ Θεοδώρου τούτου εἶναι Κάσσας, — ὄχι Καφφᾶς, ὡς ἐλέχθη παρ' ἄλλων. Ἡ μήτηρ του ἦτο πτωχή τις γυνὴ, πορίζομένη ἀθλίως τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῆς πωλήσεως βοτάνης τινὸς, κούσσου ὀνομαζομένης, καὶ ἐχούσης καθαρσίου ἰδιότητα· διὰ τοῦτο δὲ, ὅτε ὁ υἱὸς ἀνέβη, ἐν ἔτει 1855, εἰς τὸν θρόνον, διὰ τῆς ἀνδρίας αὐτοῦ πρῶτον, καὶ ἔπειτα διὰ ῥαδιουργιῶν καὶ ὠμότητος, ἀπέβαλε πάραυτα τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ πατρός του, καὶ ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ὡς ἔκγονον τοῦ Σολομῶντος καὶ κληρονόμον νόμιμον τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὡς φαίνεται δὲ, πατήρ του ὑπῆρξεν, ἂν καὶ ὄχι νόμιμος, Γεώργης τις Χαϊλᾶς, ἀδελφὸς ἢ συγγενὴς στενὸς τοῦ ὁπλαρχηγοῦ Δεζὰζ Καμφοῦ, περιφήμου ἐν Ἀβυσσινίᾳ, ὅτι πολλάκις εἶχε νικήσει τὰ στρατεύματα τοῦ σατράπου τῆς Αἰγύπτου Μεχμὲτ Ἀλῆ. Ὁ Θεόδωρος ὑπῆρξε πλησίον τοῦ Καμφοῦ, ὅ,τι παρ' ἡμῖν τὸ πρωτοπαλλήκαρον καπιτάνου τινός· διακριθεὶς δὲ πολλάκις εἰς τὰς μάχας, κατώρθωσε νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥᾶς, ἤτοι τοῦ τότε αὐτοκράτορος τῆς Ἀβυσσινίας, καὶ οὕτω διωρίσθη διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Δεμβαίας. Ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκεῖθεν ἐποίησεν ἐκποδὼν διὰ πολλῆς πανουργίας καὶ ὄχι κοινοῦ θράσους τοὺς ἀντιζήλους του ἅπαντας ἀλληλοδιαδόχως, καὶ ἀφίκετο εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν· κατέστη νεγούσης.

Λέγεται ὅτι ὑπερηγάπα τὴν γυναῖκά του, καὶ ὅτι μόνον μετὰ θάνατον αὐτῆς κατέστη σκυθρωπὸς καὶ ὠμός· ἐδεινώθησαν δ' αἱ ὁρμαί του αὗται ἀφοῦ ἀπέθανον καὶ δύο ἐπιστήθιοι φίλοι του Ἄγγλοι (Bell καὶ Peauwden), τῶν ὁποίων ἤκουε μετὰ πάσης ἐμπιστοσύνης τὰς συμβουλάς. Ἀλλ' ἡ ἀγρία του φαντασία συνέλαβεν ἔπειτα τὴν ἀλλόκοτον ἰδέαν, νὰ ζητήσῃ εἰς γάμον τὴν βασίλισσαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Βικτωρίαν. Ἀπορῶν πῶς ἐκώφευσαν εἰς τὴν πρότασίν του ταύτην οἱ παρ' αὐτῷ ἄγγλοι ἀπεσταλμένοι, Ῥάσσαμ καὶ Καμερὼν, τοὺς ἐφυλάκισεν, ὡς ἂν προήρχετο ἐξ αὐτῶν ἡ σιωπή· ἡ δ' ἐπίμονος ἄρνησις τῆς ἀπολύσεώς των ἐπέφερε τὴν σημερινὴν ἀγγλικὴν ἐκστρατείαν κατ' αὐτοῦ, πρόξενον οὐ μικρῶν θυσιῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ὁ Θεόδωρος ἄγει ἡλικίαν ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν περίπου. Μελαγχροώτερος πάντων τῶν ὑπηκόων του, ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς βαθεῖς, τὴν ῥῖνα εὐθεῖαν, τὸ στόμα πλατὺ, τὰ χείλη μικρά· ἀλλ' ἡ μορφή του αὕτη ἐμφαίνει χαρακτῆρα ὑπερήφανον καὶ δραστήριον. Τὸ ἀνάστημά του εἶναι ὡραῖον καὶ ἀρειμάνιον· ἱππεύει θαυμασίως, τοξεύει ἀλανθάστως, καὶ ἀντέχει παραδόξως εἰς τοὺς κόπους. Ἐνώπιον Εὐρωπαίων ἐνασμενίζεται νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν ἱππικὴν αὐτοῦ ἐπιτηδειότητα, ἀναβαίνων ἵππους δυσηνίους ἄνευ ἀναβολέων, καὶ καταβαίνων καλπάζοντος τοῦ ἵππου. Καὶ ὅταν μὲν ἦναι εὔθυμος, ἡ ὄψις του ἔχει τι εὐάρεστον,

καὶ οἱ τρόποι του εὐγενικόν τι ἁρμόζον εἰς βασιλέα· ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὀργῆς του εἶναι φρικώδης· τὰ ὄμματά του, πληρούμενα αἵματος, φαίνονται φλογερά· καὶ τότε τὰ λεπτά του χείλη συσφίγγονται, καὶ τὸ στόμα του περικυκλοῦται ὑπὸ λευκῆς τινος γραμμῆς· λέγεις δὲ ὅτι καὶ ἡ κόμη του αὐτὴ ἀνορθοῦται ὡς χαίτη θηρίου. Παρίσταται ὡς ἄλλη ἀμείλικτος Ἐριννύς.

Διηγοῦνται τὸ ἑξῆς πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνέκδοτον περὶ τῆς ὠμότητος αὐτοῦ. Μίαν ἡμέραν παρετήρησεν ἐν συνοδίᾳ τινὶ ἐπαιτῶν Ἀθιγγάνων καλλίμορφόν τινα κόρην, μετ' αὐτῶν πορευομένην. Τῆς κόρης τὸ κάλλος μεταξὺ τῆς ῥυπαρότητος καὶ μοχθηρίας τῶν περὶ αὐτὴν τὸν ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν. Τὴν κράζει λοιπὸν, καὶ τῇ προτείνει νὰ τὴν νυμφεύσῃ μετὰ χωρικοῦ τινος· ἀλλ' ἡ Ἀθιγγανὶς δὲν στέργει, ἀγαπῶσα ἕνα τῶν ὁμοίων της. — Πολὺ καλὰ, εἶπε τέλος ὁ Θεόδωρος· λοιπὸν ἀφοῦ θέλεις νὰ ἐπαιτῇς, ἐπαίτει! ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπαιτῇς διὰ λόγον δίκαιον, καὶ ἐγὼ τώρα θὰ σοὶ παρέξω αὐτὸν τὸν λόγον.

Πάραυτα δὲ διέταξε νὰ τῆς κόψωσι τὴν μίαν τῶν χειρῶν καὶ τὸν ἕνα τῶν ποδῶν.

Οἱ σωματοφύλακες εἶναι οἱ ἄριστοι τῶν στρατιωτῶν του· τοὺς ἔχει δὲ καὶ καλῶς ἐξωπλισμένους· φέρουσι τυφέκια δίκροτα. Εἰς τὰ ὁπλοποιεῖά του κατώρθωσε νὰ χύνῃ ἐλαφρὰ κανόνια ὀρεινά. Ἀλλὰ, κατὰ τὰς ἐφημερίδας, οἱ κινδυνώδεις πολέμιοι τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ εἶναι, ὄχι οἱ στρατιῶται καὶ τὰ ὅπλα τοῦ Θεοδώρου, ἀλλ' οἱ κόποι καὶ αἱ στερήσεις εἰς τὸ κλίμα ἐκεῖνο, τὸ εἰς Εὐρωπαίους δυσφόρητον.

Ἡ λέξις δοῦλός σας πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐπιστέλλοντος σημαίνει ἢ χαμέρπειαν, ἢ εἰρωνείαν, ἢ δὲν σημαίνει τίποτε· ὥστε κατὰ πάντα λόγον εἶναι ἀνοίκειος.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ.

ΜΕΘΥΣΟΣ ΓΑΜΒΡΟΣ.

Τοῦτο συνέβη πρὸ μικροῦ εἰς χωρίον τι ἐκ τῶν πέριξ τοῦ Φονταινεβλώ. Ἀμπελουργός τις ἦλθεν εἰς τὸ Δημαρχεῖον μετά τινος χωρικῆς, καὶ ἐξέφρασεν εἰς τὸν δήμαρχον ὅτι ἤθελε νὰ νυμφευθῇ τὴν γυναῖκα ταύτην· ἀλλὰ τὸ ἐξέφρασεν ἐμπεφορημένος ὑπὸ τοῦ Βάκχου, καὶ μόλις κατορθῶν νὰ στυλωθῇ εἰς τοὺς πόδας του.

— Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, εἶπεν ὁ δήμαρχος πρὸς τὴν νύμφην, δύναμαι νὰ νυμφεύσω ἄνθρωπον; Ἔπαρέ τον, νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ σύγκαλάτου, καὶ τότε ἔρχεσθε. Αὐτὴν τὴν ὥραν δὲν ἔχει τὴν συναίσθησιν τῆς πράξεώς του.

Οἱ μελλόνυμφοι ἀνεχώρησαν οὕτω. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐπανέρχονται εἰς τὸ Δημαρχεῖον.

— Αἴ! πῶς εἶσαι; ἠρώτησεν ὁ δήμαρχος τὸν γαμβρόν. Εἶσαι διὰ νὰ ἦσαι σήμερον;

Ὁ γαμβρὸς μειδιᾷ μὲν, ἀλλὰ δὲν ἀποκρίνεται. Ζητεῖ νὰ εἴπῃ λόγους τινάς, ὑποτραυλίζει, ἔπειτα βάλλει διὰ μιᾶς φωνὴν, καὶ ἄρχεται μέλπων ἐνθουσιωδῶς καὶ μετὰ χειρονομιῶν παραφόρων ᾆσμά τι, τοῦ ὁποίου κανόναρχος ἦτο ὀφθαλμοφανῶς ὁ χυμὸς τῆς σταφυλῆς.

— Δὲν ἐντρέπεσαι, κράζει τότε ὁ δήμαρχος πρὸς τὴν νύμφην, νὰ φέρῃς ἐδῶ, ἐνώπιον τῆς τραπέζης τοῦ νόμου, ἕνα μεθυσμένον ἄνθρωπον! Νὰ μ' ἐμπαίξῃς ἔρχεσαι;

— Μὴ γένοιτο, κὺρ δήμαρχε! ἀποκρίνεται ἡ νύμφη· ἐγὼ, μόνον πρᾶγμα ὅπου ἐπιθυμῶ, εἶναι νὰ σοῦ τὸν παρουσιάσω νηστικόν. Μόνον, ἡ δυσκολία εἶναι αὐτή· ὅτι, νηστικὸς, δὲν θέλει νὰ ἔλθῃ· δὲν ἔρχεται!

ΕΜΟΥ ΜΗ ΟΝΤΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΡΑΓΜΑΣΙ ΚΑΚΑ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ.

Ἐγὼ, καὶ εἰς τὸν ἄλλον βασιλέα, τὸν μακαρίτην, τὸ εἶχα εἰπεῖ· « Μεγαλειότατε, Κυβέρνησις ἡ ὁποία παραγνωρίζει ἀνθρώπους ὡσὰν ἡμᾶς, εἶναι Κυβέρνησις χαμένη! »

Ο ΑΚΑΝΘΟΧΟΙΡΟΣ ΚΑΙ Η ΕΧΙΔΝΑ.

Ὁ δήμαρχος κωμοπόλεώς τινος τῆς Γαλλίας γράφει πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένην ἐφημερίδα « Κοινὴν Σωτηρίαν » (Salut public), τὰ ἑπόμενα.

« Παρετηρήθη ὅτι αἱ ἔχιδναι φαίνονται ἐπ' ἐσχάτων πολλαπλασιασθεῖσαι εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ πολλαπλασιασμὸς τοῦ κινδυνώδους τούτου ἑρπετοῦ προέρχεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἀκανθοχοίρων, οἵτινες κυνηγοῦνται ὅπου ἂν ἀπαντηθῶσι, μάλιστα δὲ ὑπὸ τῶν Ἀθιγγάνων, περιφερομένων εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἕκαστος αὐτῶν, παρακολουθῶν διὰ νυκτὸς τὰς ἐσχατιὰς τῶν δασῶν καὶ τὰς ὄχθας τῶν ῥυακίων, συνάγει τέσσαρας ἢ πέντε ἀκανθοχοίρους, διὰ κυνὸς γυμνασμένου εἰς τὸ κυνήγιον τοῦτο, καὶ τρέφεται δι' αὐτῶν μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του. Πολλάκις κατέσην αὐτόπτης τοῦ πράγματος τούτου, καὶ παρὰ τῶν Ἀθιγγάνων αὐτῶν ἔμαθον διὰ ποῖον λόγον κυνηγοῦσι τὰ ἀβλαβῆ ταῦτα ζῶα, καὶ πῶς τὰ μαγειρεύουσιν.

» Οὐδὲν ἄλλο ζῶον ἐν τούτοις ἐξολοθρεύει τὰς ἐχίδνας, τοὺς μῦς, καὶ ἐν γένει πᾶν εἶδος ἑρπετῶν, ὡς ὁ ἀκανθόχοιρος. Διὸ καὶ ἡ φύσις, ἡ τὰ πάντα διασκευασαμένη ἐπιτηδείως, ὥπλισεν αὐτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ τὸν κατέστησεν ἄτρωτον πρὸς τὰ κακοποιὰ ἑρπετὰ, καθ' ὧν τῷ ἐνέπνευσεν ἀπέχθειαν. Καθὼς ὁ χοῖρος ὀσφραίνεται ποῦ τῆς γῆς εἶναι παρακεχωσμένα ὕδνα, οὕτω καὶ ὁ ἀκανθόχοιρος αἰσθάνεται ποῦ εὑρίσκονται κεκρυμμέναι ἔχιδναι, καὶ διὰ τοῦ ῥύγχους καὶ τῶν μικρῶν του ποδῶν εἰσχωρεῖ εἰς τὸ χῶμα, καὶ τὰς ἀνακαλύπτει μέχρι βάθους ἡμίσεως πήχεως καὶ ἔτι πρός· τὰς φονεύει, καὶ τὰς τρώγει.

» Ἐάν τις ἀμφιβάλῃ περὶ τούτου, ἂς λάβῃ ἀκανθόχοιρον καὶ ἔχιδναν, ἂς τὰ κλείσῃ ἀμφότερα εἰς τὸν αὐτὸν κλωβὸν, καὶ θὰ ἴδῃ ὅτι μετ' ὀλίγον θ' ἀρχίσῃ ἡ πάλη, καὶ ὅτι ἡ ἔχιδνα θὰ φονευθῇ. Ὁ ἀκανθόχοιρος καταβιβάζει τὸ ἀκανθῶδες κράνος του, ὁρμᾷ ἐπὶ τοῦ ἑρπετοῦ, καὶ διὰ τῶν ὀξέων αὐτοῦ ὀδόντων τοῦ συντρίβει τὴν σπονδυλικὴν στήλην, καὶ τοῦ ἀποτέμνει τὴν κεφαλήν.

» Ἐκτὸς τῶν Ἀθιγγάνων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ θηρεύουσι τοὺς ἀκανθοχοίρους, καὶ εἰς Λουγδοῦνον φέρουσι καὶ πωλοῦσι πλῆθος τοιούτων. Ἂν λοιπὸν ἀπηγορεύετο αὕτη ἡ κυνηγεσία ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, καὶ ὑπεβοηθεῖτο τοὐναντίον ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἀκανθοχοίρων, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν αἱ ἔχιδναι θὰ ἐξωλοθρεύοντο. Μόνον ὀλίγας σταφυλὰς τρώγει ὁ ἀκανθόχοιρος εἰς τὰς ἀμπέλους ἐν ὥρᾳ τρυγητοῦ, καὶ τὰς ὀπώρας

αἵτινες πίπτουσιν ἀπὸ τῶν δένδρων· ἀλλὰ κατὰ τ' ἄλλα εἶναι ζῶον ὅλως ἀζήμιον. »

Ο ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΠΟΤΑΜΟΣ.

Ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης (ἀραβιστὶ Βαχρ-ἐλ-Ἀρδὲν) πηγάζει ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ἀντιλιβάνου, διέρχεται δύο λίμνας, μία τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Τιβεριὰς (Ταβαριὲ), καὶ χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν διατρέχων 50 λευγῶν δρόμον. Τὸ πλάτος αὐτοῦ εἶναι 22 ἕως 23 μέτρων, τὸ δὲ βάθος 3 ἢ 4. Ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ἰδίως δὲ κατὰ τὸ ἐαρινὸν ἡλιοστάσιον, ὅτε αἱ χιόνες ἀναλύονται, ἐξερχόμενος τῆς στενῆς αὐτοῦ κοίτης ἐξαπλοῦται μέχρι μιλίου ἐπὶ τῶν δύο ὀχθῶν.

Ὁ τόπος ὁ ἅγιος, ἔνθα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, περιῤῥέεται ὑπὸ τῶν ῥείθρων τοῦ Ἰορδάνου μέχρι σήμερον. Κατὰ τοὺς Λατίνους, ἡ θέσις ὅπου ἐτελέσθη ἡ βάπτισις κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης, ἔνθα ὁ ποταμὸς σχηματίζει ἀγκῶνα· ἀπέχει δὲ αὕτη μιᾶς ὥρας περίπου ἀπὸ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης· καθ' ἡμᾶς ὅμως, ἡ βάπτισις ἐγένετο ὀλίγα τινὰ μίλια ἀπωτέρω, πρὸς νότον· αὐτόθι δὲ καθ' ἕκαστον ἔτος, τὸ Πάσχα, χιλιάδες προσκυνητῶν καταβαίνουσι καὶ λούονται, προφυλαττόμενοι ὑπὸ πολυαρίθμου στρατιωτικῆς δυνάμεως κατὰ πάσης ἐνδεχομένης εἰς τοὺς μονήρεις τόπους ἐκείνους κακοποιίας πρὸς αὐτούς. Ἐκεῖ φαίνεται στημένος ὑψηλὸς σταυρὸς ξύλινος· τὸ δὲ ὕδωρ εἶναι βαθὺ εἰς τὴν ὄχθην, ὥστε ἀνὴρ μεγάλου ἀναστήματος βαπτίζεται μέχρι λαιμοῦ, ἢ ἐν ὥρᾳ μεγάλης ξηρασίας, μέχρι στήθους. Ἀληθῶς λοιπὸν ὁ Χριστὸς ἐβαπτίσθη καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως βαπτίζομαι, καὶ καθὼς ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐβάπτισε πάντοτε καὶ βαπτίζει.

Εἶναι δὲ τερπνόταται αἱ ὄχθαι ἐκεῖναι, σκιαζόμεναι ὑπὸ δένδρων μεγαλοπρεπῶν, ὡς ἰτεῶν καὶ αἰγείρων, καὶ ἐστρωμέναι ὑπὸ χλόης πεποικιλμένης δι' ἀνθέων· δυσκόλως δὲ ἀπαντᾶται γραφικωτέρα ἐκείνης τοποθεσία καὶ θαλερωτέρα φύσις, ὡς λέγουσιν οἱ προσκυνηταί.

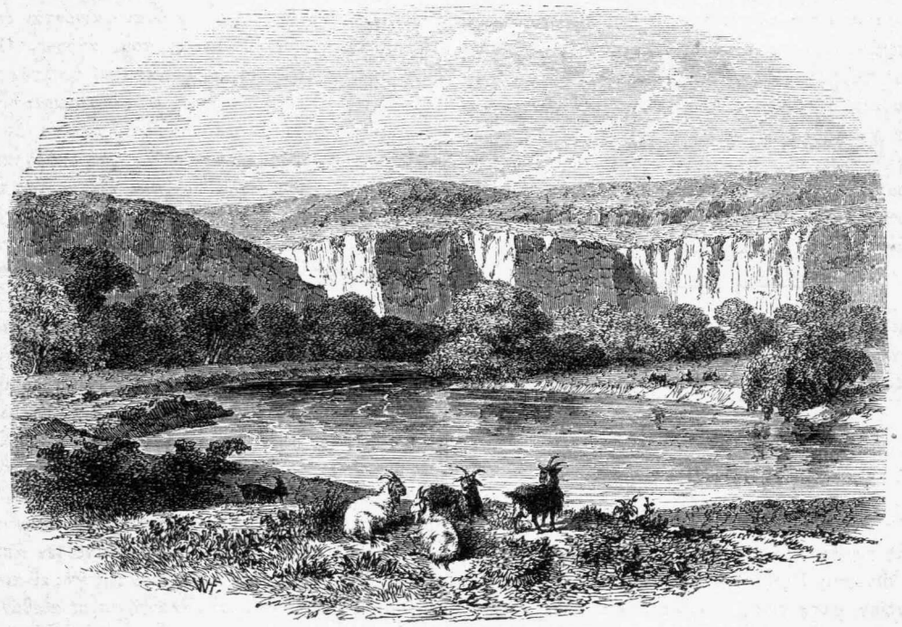

Ὀχθαι τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ.

Ὁ Ἰορδάνης φαίνεται ἔχων διπλῆν ὄχθην. Ὁ περιηγητὴς Γ. Ῥοβινσὼν λέγει ὅτι, κατ' αὔγουστον τοῦ 1830, αἱ μὲν κατώτεραι ὄχθαι ὑψοῦντο περὶ τοὺς 6 ἕως 8 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ῥείθρου, αἱ δ' ἀνώτεραι ἀφίσταντο ὀλίγον τι ἀπὸ τῶν πρώτων. Τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι κατάφυτον· ἐκεῖ ὀξυφοίνικες, ἰτέαι, ἀγριέλαιοι καὶ ἄλλοι θάμνοι, φυσικῶς φυόμενοι. Εἰς τοὺς πυκνοὺς δὲ τούτους θαμνῶνας καταφεύγουσι παντοίων εἰδῶν ἄγρια ζῶα καὶ πετεινά.

Ἀπὸ τοῦ τόπου ἔνθα ὑψοῦται ὁ σταυρὸς δύναται ἀνὴρ εὔρωστος νὰ ῥίψῃ διὰ σφενδόνης λίθον μέχρι τῆς ἀπέναντι ὄχθης, πρὸς τὴν Ἀραβίαν.

Τὸ χρῶμα τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου εἶναι ὑπόλευκον, κλίνον πρὸς τὸ θειῶδες. Κατὰ τὸν Ῥοβινσῶνα, ἡ θερμοκρασία αὐτῶν εἰς τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως φαίνεται ὀλιγώτερον ψυχρά.

Ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης ῥέει εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν μετὰ μεγάλης ὁρμῆς· κατὰ τὸν Σχάβιον (Shaw), χύνει ἐντὸς αὐτῆς καθ' ἑκάστην 6,000,000 τόννων ὕδωρ. Ἀγνοεῖται δὲ διὰ τίνος ὑπονόμου τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης ἐκείνης διοχετεύονται, οὐδέποτε ὑπερυψούμενα· ὑποτίθεται ὅτι κατὰ μέγα μέρος ἐξατμίζονται.

Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος μὴ ἔχων ἐν ἑαυτῷ καλόν τι, δυνάμενον νὰ γίνῃ ἐξαίρετον, ἐὰν καλλιεργηθῇ.

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ.

Μέγα πλεονέκτημα τοῦ στρατιώτου εἶναι ἡ ἕξις τῆς σκληραγωγίας· διότι ὅσον πλείονας ἔχῃ χρείας πᾶς στρατὸς, τοσοῦτον αὔξουσιν αἱ δαπάναι καὶ τὰ προσκόμματα τῶν ἀποσκευῶν, καὶ ἡ δυσκολία τῆς μεταφορᾶς. Τὰ γαλλικὰ στρατεύματα ἐπαυλίζονται (bivouaquent), ἤτοι διανυκτερεύουσιν εἰς τὸ ὕπαιθρον· ἀλλὰ τὰ ἀγγλικὰ, ἐκτὸς ἀνάγκης μεγάλης τοὐλάχιστον, δὲν κοιτάζονται ἄνευ στέγης· πρὸς τούτοις δὲ, οἱ Ἄγγλοι, ἵνα μὴ βαρύνωσι τὸν στρατιώτην, οὔτε ἐφάπλωμα τῷ δίδουσι νὰ φέρῃ, οὔτε μικράν τινα σκηνήν. Ἕνεκα τούτου, εἶναι χρεία νὰ συνοδεύωσι τὰς τάξεις ἅμαξαι καὶ ὑποζύγια, φέροντα σκηνὰς μεγάλας δι' ἅπαντα τὸν στρατόν· πρῶτον τοῦτο αἴτιον τοῦ σχοινοτενοῦς τῶν στρατιωτικῶν παραπομπῶν.

Ἡ θεραπεία τῶν ὑποζυγίων ἀπαιτεῖ ἀνυπερθέτως τὴν διοργάνωσιν ἰδίου τινὸς στρατιωτικοῦ σώματος ἐπὶ τούτῳ ἐνασχολουμένου, ἢ σώματός τινος βοηθητικοῦ ἐξ ἁγωγιατῶν, οὐδόλως ἐμφανιζομένων εἰς τῆς μάχης τὸ πεδίον. Ἄνδρες λοιπὸν καὶ κτήνη, πρὸς τὴν μεταφορὰν μόνον ἐνασχολούμενα, καὶ καταναλίσκοντα ἐξ ἀνάγκης πολλὰς τροφὰς, αὐξάνουσι τὰς χρείας τῶν ἐφοδίων.

Εἶναι ὅμως καὶ ἄλλο τι περιεργότατον, πιστῶς ἐξεικονίζον τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα τῶν Ἀγγλων· ὅτι ὁ στρατιώτης αὐτῶν ἐντρέπεται νὰ πλύνῃ ἢ νὰ ἐπιῤῥάψῃ τὰ ἴδιά του φορέματα, ἢ νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν ἐπίπλων αὐτοῦ· κατ' οὐδένα τρόπον δὲν καταδέχεται νὰ φροντίσῃ περὶ πραγμάτων ἀναγομένων εἰς τὴν οἰκουρίαν τῶν γυναικῶν.

Διὰ ταύτην τὴν ἀνυπέρβλητον ἀποστροφὴν, ἐπετράπη εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ νυμφεύωνται· καὶ ὅταν λοιπὸν ἀποφασισθῇ τις ἐκστρατεία, εἰς πλείστας γυναῖκας δίδεται ἄδεια νὰ συνοδεύσωσι τοὺς συζύγους αὐτῶν· τοῦτο δὲ διὰ κλήρου. Εἰς τὰς εὐτυχησάσας νὰ κληρωθῶσι χορηγεῖται ὡρισμένος τις μισθὸς, καὶ αὗται καθίστανται τοῦ στρατοῦ ὅλου αἱ πλύστριαι καὶ αἱ ῥάπτριαι. Καὶ οἱ Γάλλοι ἔχουσι τὰς cantinières λεγομένας, ἤτοι ποτοπώλιδας γυναῖκας· ἀλλὰ πρὸς ταύτας αἱ Ἀγγλίδες εἶναι ὡς 100 πρὸς μίαν· καὶ οὔτε ὁμοιάζουσι κατ' οὐδὲν πρὸς τὰς Γαλλίδας. Ἡ μετὰ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων συμπορευομένη ποτοπῶλις εἶναι καὶ αὐτὴ στρατιώτης μὲ ποδόγυρον, κιρνῶν (servant la goutte) τοὺς συστρατιώτας αὐτοῦ, καὶ μαχόμενος χρείας τυχούσης παλληκαρίσια. Ἡ γαλλὶς ποτοπῶλις συγκαταριθμεῖται εἰς τὴν γραμμὴν, καὶ ὅλαι ἀνεξαιρέτως, μεταξὺ δύο κερασμάτων, λαμβάνουσι τὸ τυφέκιον καὶ ἀντιπυροβολοῦσι κατὰ τῶν πολεμίων.

Καὶ αἱ Ἀγγλίδες, ἀναμφιβόλως, θὰ ἐμάχοντο ἀνδρείως ἐπίσης· ἀλλὰ τὰ ἤθη αὐτῶν, ἡ κοινὴ γνώμη, οὐκ οἶδα δὲ καὶ ὁποία τις συστολὴ ἰδία εἰς τὸν χαρακτῆρά των, ἐπαινετὴ ἴσως, συνέχει αὐτάς. Βεβαίως θὰ ἤκουον τοὺς ἄνδρας αὐτῶν λέγοντας, ἐντροπή! (schocking), ἂν ἐξετίθεντο εἰς τὸν ἀγῶνα.

Ὁπωσδήποτε, ἰδοὺ στόματα καὶ αὗται ἀνωφελῆ.

Τὸ κακὸν τοῦτο ἔχει καὶ ἄλλην τινὰ συνέπειαν φορτικήν· τὰ παιδία.

Ταῦτα παρακολουθοῦσι τοὺς γονεῖς.

Διὰ ταύτας λοιπὸν τὰς αἰτίας, οἱ ἄγγλοι στρατηγοὶ ἀναγκάζονται εἰς μεγάλας παραπομπάς· ταῦτα δὲ καὶ τοὺς δικαιοῦσιν ἀπέναντι τῶν ἀτόπως κατηγορούντων αὐτοὺς ὡς ἀδαεῖς δήθεν τῆς τέχνης τοῦ ἀπαλλάττεσθαι τῶν ἐμποδίων· οἱ οὕτω κρίνοντες ἀγνοοῦσι τὰς ἀνάγκας καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ.

Τὸ μέγεθος τῶν παραπομπῶν ὑποχρεοῖ τοὺς Ἄγγλους νὰ ἦναι προσεκτικώτατοι· νὰ μὴ προχωρῶσιν, ἂν δὲν ἦναι βέβαιοι περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν νώτων αὐτῶν, ἢ περὶ τῆς προφυλάξεως τῶν παρακολουθούντων ἐφοδίων· ἔχοντες πολλοὺς μεθ' ἑαυτῶν ἁμάχους, ὀφείλουν νὰ σκηνώνωσιν εἰς θέσεις πάντοτε ὀχυρὰς, δυσπροσίτους· διότι ἄλλως, ὀλίγοι τινὲς πολέμιοι εὐκόλως θὰ ἔφερον τὴν ταραχὴν καὶ ἀταξίαν εἰς τοὺς παραπομποὺς τοῦ ἀπείρου ἀείποτε ὑλικοῦ αὐτῶν.

Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, τὸ σύστημα τοῦτο ἔχει τὸ καλὸν ὅτι, προοδεύοντες βραδέως, προοδεύουσιν ἀσφαλῶς· καὶ οὐδὲν παραιτοῦντες εἰς τὴν τύχην, σπανίως περιέρχονται εἰς συμφοράν τινα.

Ἐν ἐκστρατείᾳ, ὁ ἄγγλος στρατιώτης ζῇ λίαν μεμονωμένος· δὲν ἀγαπᾷ νὰ συμμερίζεται τὰ συμφέροντα, τοὺς κόπους ἢ τὰς ἡδονὰς αὐτοῦ μετὰ τοῦ πλησίον, ὄχι ἐκ φιλαυτίας, διότι οὐδεὶς ἐλευθεριώτερος τοῦ ἄγγλου στρατιώτου, ἔχοντος τὴν χεῖρα ἠνεῳγμένην ἀείποτε· ἀλλὰ μᾶλλον ἐξ ἐπιφυλάξεως, ἐξ αἰσθήματος ἀνεξαρτησίας, ἐκ φόβου μή ποτε ἐνοχληθῇ ἢ ἐνοχλήσῃ. Κατὰ τοῦτο δὲ διαφέρει τοῦ γάλλου στρατιώτου τὰ μέγιστα. Οἱ Γάλλοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ζῶσι συνιστῶντες μικρὰς οἰκογενείας, ὡς οὕτως εἰπεῖν. Συνέρχονται δέκα ἢ δώδεκα· οὗτοι δὲ ὑφίστανται τοὺς κόπους καὶ τὰς στερήσεις ἀπὸ κοινοῦ, συμμεριζόμενοι τὰ τυχόντα εὑρήματα, ὑπερασπίζοντες ἀλλήλους καὶ συμβοηθούμενοι. Εἰς τὰ γαλλικὰ συντάγματα ἡ ἀλληλεγγύη αὕτη ἀποκαθιστᾷ ἠθικήν τινα συνάφειαν, ἀποτελοῦσαν δύναμιν μεγάλην· τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν ἑταιρικὸν πνεῦμα (esprit de corps) γεννᾶται ἐκ τῆς ἀδελφότητος, καὶ εἶναι ἐκ τῶν ἰσχυροτάτων μοχλῶν, ὑφ' ὧν οἱ γάλλοι στρατιῶται κινοῦνται ἐν ὥρᾳ συμπλοκῆς πρὸς πολεμίους.

Ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἄγγλοις, ἕκαστος στρατιώτης ζῇ κατ' ἰδίαν· λαμβάνει τὰς τροφάς του, ἀνάπτει μόνος τὴν φωτίαν του, μαγειρεύει τὸ φαγητόν του ἐντὸς μικρᾶς χύτρας εἰς αὐτὸν ἀνηκούσης, καὶ καίει ἀνωφελῶς τὰ περισσεύσαντα ξύλα του.

Ὁ γείτων του θεωρεῖ ἀνάξιον ἑαυτοῦ τὸ νὰ μεταχειρισθῇ ἐκεῖνα τὰ ξύλα· λόγος ἀξιοπρεπείας. Ἂν τὰ προσέφερεν εἰς αὐτὸν ὁ ἔχων αὐτὰ, θὰ τὸν προσέβαλλεν ἠθικῶς. Ἕκαστος λοιπὸν μόνος θὰ φροντίσῃ περὶ ἑαυτοῦ, προκειμένου εἴτε περὶ μεγάλων, εἴτε περὶ μικρῶν πραγμάτων.

Ἀλλ' ἡ παραπομπὴ ἐνέπεσεν εἰς βορβορώδη ὁδὸν, καὶ νὰ προχωρήσῃ δὲν δύναται· — εἶναι ὑπόθεσις τῶν ἀνδρῶν τῆς παραπομπῆς· οὐδεὶς καταδέχεται νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας· θὰ ἐξηυτελίζετο.

Ὡς βλέπει ἕκαστος, ἐκ τῶν προλήψεων τούτων δύνανται σπουδαιότατοι νὰ προκύψωσι κίνδυνοι. Ἀλλ' ἐλπίζεται ὅτι ἡ πεῖρα τῆς ἐν Κριμαίᾳ ἐκστρατείας ἐδίδαξε τοὺς Ἄγγλους, σαφῶς ὑποδείξασα τοὺς σκοπέλους εἰς οὓς ἐκτίθενται τοιοῦτον ἔχοντες σύστημα.

Ὁ στρατὸς τῆς Μεγάλης Βρετανίας σύγκειται ἐκ κυρίως Ἀγγλων, ἐξ Ἰρλανδῶν, καὶ ἐκ Σκώττων· τρεῖς τύποι οὗτοι, ὧν ἕκαστος ἔχει ἰδίαν φυσιογνωμίαν.

Ὁ κυρίως Ἄγγλος ὀλιγίστην ἔχει ἔφεσιν πρὸς τὸ

στάδιον τῶν ὅπλων, ἀλλ' ὅμως λαμβάνει τὴν ἕξιν αὐτοῦ· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν Ἄγγλον ἡ ἕξις εἶναι δευτέρα φύσις, ἀφοῦ ἅπαξ σχηματισθῇ, ὅ,τι ἂν πράξῃ, πράττει αὐτὸ θαυμασίως· βαδίζων, βαδίζει κανονικώτατα, ὡς διαβήτης, σχεδὸν ὡς αὐτόματον· ἐκτασσόμενος (à la manœvre) ἐκτάσσεται ἀπαραμίλλητος κατὰ τὴν ἀκρίβειαν. Μάλιστα δὲ σκοπευτὴς εἶναι ἐξαίσιος· ἀληθῶς ὅμως ἡ πυροῖτις χορηγεῖται εἰς αὐτὸν ἀφειδῶς, καὶ ἔχει νὰ γυμνάζεται ὅσον θέλῃ.

Ἐπὶ τοῦ προστάγματος ὑπακούει ἀπαρεγκλίτως καὶ ἐν ἀκαρεῖ· ὅπου τὸν ἔστησαν, ἐκεῖ ἐκαρφώθη. Μένει ἀσάλευτος. Τὸ πᾶν κατεστράφη· αὐτὸς μένει ἀσάλευτος.

Τῳόντι! οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον τὴν λέξιν παράστημα, σημαίνουσαν πεποίθησιν ἐν ταῖς ἰδίαις δυνάμεσιν, ἢ ἀνδρώδη καρτερίαν· ὁ ἄγγλος στρατιώτης διετύπωσε τὴν λέξιν ταύτην ἐν ἑαυτῷ. Τὸ παράστημά του εἶναι ἀμίμητον. Ἀτρόμητος, ἐὰν ὑπὸ τοὺς πόδας του ἐσχίζετο ἡ γῆ, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς θὰ εὑρίσκετο ἀκλόνητος πάλιν.

Ἀλλ' ὅμως ἔχει καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ· ἐπιτιθέμενος, εἶναι ὀλίγον τι βραδύς· ἔχει χρείαν προστάγματος καὶ διευθύνσεως· τὰ περιμένει· ἀμοιρεῖ ἐμπνεύσεως ἐν ὥρᾳ πυρός· εἶναι ἀνάγκη νὰ τῷ δοθῶσιν ἀκριβεῖς παρακελεύσεις, σαφεῖς παρακελεύσεις, τὰς ὁποίας ἄλλως τε θὰ ἐκτελέσῃ μέχρι κεραίας. Πρόσθες ὅτι εἶναι καὶ ὀλίγον ὑπογογγυστὴς, κακὸν ὄχι μέγα τοῦτο· ἀλλ' οὐδόλως φιλοπροσήγορος, καὶ ἐν τούτοις θορυβώδης καὶ ἀεικίνητος· πρᾶγμα ἀπίστευτον ἐξ αὐτοῦ.

Ἐνὶ λόγῳ, εἶναι μόνιμος μαχητὴς, καὶ εἷς ἐκ τῶν ἀρίστων στρατιωτῶν τῆς Εὐρώπης, καίτοι δὲν κατατάσσεται εἰς τὸν στρατὸν ἐξ ἐφέσεως.

Ὁ δὲ Ἰρλανδὸς, ζωηρότερος ὢν τοῦ Ἄγγλου καὶ ἐπίσης ἀνδρεῖος, ἀγαπᾷ ὅμως ὑπερμέτρως τὴν ῥακὴν, εἶναι δὲ καὶ ἀμαθέστατος, καὶ ἑπομένως δεισιδαίμων, δύστροπος καὶ ἀνάγωγος. Ἀλλὰ καρδίαν ἔχει ἀγαθήν· ἐξάπτεται εὐκόλως, καὶ δὲν στερεῖται ἐνθουσιώδους ὁρμῆς, καίτοι ἀνωφελοῦς ἐν τῇ γενικῇ κράσει τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ. Εἰς αὐτὸν ἐν τούτοις ὀφείλονται λάβραι τινὲς ἔφοδοι, ἀπροσδόκητοι ἐκ τοῦ ψυχροῦ τῶν Ἄγγλων αἵματος.

Ἀλλ' οἱ Σκῶττοι εἶναι ἀναντιῤῥήτως οἱ ἐπίλεκτοι τῶν ἀνδρῶν τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ· τὸ ὀρεινὸν τέκνον τῆς Καληδονίας, ὁ Ἰγλάνδερος, ὡς αὐτοὶ ἀποκαλοῦνται ἐν Ἀγγλίᾳ, εἶναι τύπος καλοῦ καὶ ὡραίου μαχητοῦ, συγκατέχων ὅλα συλλήβδην τὰ προτερήματα, καὶ οὐδὲν ἐλάττωμα.

Κατὰ δυστυχίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἡ Σκωττία στερεῖται μεγάλου πληθυσμοῦ.

Ὁ Σκῶττος, καίτοι φειδωλὸς λίαν καὶ θησαυρίζων ἀνὰ ἕνα ὀβολὸν, οὐχ ἧττον εἶναι τίμιος, εἰλικρινὴς, ἐράσμιος εἰς τὰς σχέσεις του, ἐνθουσιώδης καὶ ὑπερήφανος, γενναιόφρων ὅταν πρόκηται μόνον τὸ αἷμά του νὰ χύσῃ. Κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν, ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ νῦν νὰ σχηματίζῃ πατριὰς (clans), ἤτοι φάρας, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἀρχηγὸν (πατριάρχον) ἄνδρα τινὰ περιφανῆ· ἅπαντες δὲ οἱ στρατιῶται λέγονται ἐξάδελφοι τοῦ ἀρχηγοῦ.

Ἡ ἀνδρία τῶν Ἰγλανδέρων μετέχει καὶ τῆς ὁρμῆς τῶν Γάλλων καὶ τῆς ἀταραξίας τῶν Ἄγγλων· ἀρειμάνιοι ἄνευ ὀργῆς, ἐπιτίθενται μὲν ἀκράτητοι, δὲν παρασύρονται δὲ τυφλῶς· ἀλλ' ἐντὸς τῆς μεγίστης ἐξάψεως τοῦ ἀγῶνος ἵστανται ἅμα ἀκούσωσιν ἁπλοῦν τι πρόσταγμα. Εἰς πλαίσιον τεταγμένους, θὰ τοὺς ἐξελάμβανέ τις ὡς Ἄγγλους· μένουσιν ὡς αὐτοὶ μέχρι τοῦ τελευταίου ἀκλόνητοι· ὁρμῶντας δὲ μετὰ λόγχης εἰς ἔφοδον, θὰ ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει Γάλλους.

Ἐπὶ τῶν Κριμαϊκῶν, οἱ Σκῶττοι δὲν ἤρεσαν εἰς τοὺς Τούρκους. Πόθεν τὸ μέγα τοῦτο δυστύχημα; Ἐκ τοῦ ὅτι ἔχουσι γυμνὰς τὰς κνήμας. Καὶ εἰς τοὺς Γάλλους ὅμως δὲν ἤρεσαν κατ' ἄλλο τι· κατὰ τὴν μουσικὴν αὐτῶν. Οἱ Σκῶττοι ἀγαπῶσι πολὺ τὴν ἀσκαύλην (κάϊδαν) μετὰ τῶν ἤχων τῆς πατρίδος των· οἱ δὲ ἦχοι οὗτοι δὲν ἐννοοῦνται ὑπὸ τῶν γαλλικῶν ὠτίων, ἐνῷ οἱ Ἰγλάνδεροι, ἄνευ τῆς ἀσκαύλης, δὲν ἐνθουσιῶσιν εἰς πόλεμον. Διηγοῦνται ὅτι, ἀπαγορευθέντος ποτὲ τοῦ ὀργάνου τούτου ὑπό τινος τῶν στρατηγῶν των, τοσοῦτον μαλακῶς προσέβαλον τοὺς πολεμίους, ὥστε ἐδέησε ν' ἀποδοθῇ πάλιν ἡ ἀσκαύλη εἰς αὐτούς· καὶ τότε εὐθὺς ἐθαυματούργησαν. Ἐκυρίευσαν τῆς θέσεως.

Ἐνὶ λόγῳ, οἱ Σκῶττοι εἶναι στρατιῶται λαμπροί· ἄλκιμοι τῳόντι ἄνδρες.

Τοιοῦτος ἐν συνόλῳ ὁ ἀγγλικὸς στρατός.

Ἀλλ' ἀδικεῖται καθότι ὀλιγίστας ἔχει ὁ στρατιώτης ἐλπίδας προβιβασμοῦ, ἐλάττωμα τοῦτο τῶν ἀριστοκρατικῶν ἠθῶν τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὁ ἐλάχιστος τῶν στρατιωτῶν, ὅταν εὐδοκιμῇ, δύναται νὰ προβιβασθῇ μέχρι τοῦ ἀνωτάτου τῶν στρατιωτικῶν βαθμῶν. Οὐκ ὀλίγοι τῳόντι στρατάρχαι γάλλοι προῆλθον ἐκ τῆς κατωτάτης στρατιωτικῆς βαθμίδος. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγγλίαν οὐδὲν τοιοῦτον. Ἐκεῖ, ἰδοὺ πῶς γίνεταί τις ἀξιωματικός.

Πρῶτον πάντων πρέπει νὰ ἦναι εὐγενικὸς (gentleman), νὰ ἔχῃ δὲ καί τινα περιουσίαν· ὁ ὅρος οὗτος εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Συγγενεῖς εὔποροι, ἀνατροφὴ διακεκριμένη, θέσις εὐπρεπὴς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, εἶναι τὰ ἀπαραίτητα προσόντα παντὸς ὑποψηφίου ἀξιωματικοῦ.

Ὁπόταν ὁ υἱὸς ἐντίμου τινὸς οἴκου θελήσῃ νὰ γίνῃ στρατιωτικὸς, ἐξαιτεῖ δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸν ὑπουργὸν τὴν ἄδειαν ὅπως ἀγοράσῃ τὴν θέσιν σημαιοφόρου, ἥτις πρώτη μείνῃ κενή· τοῦ σημαιοφόρου ὁ μισθὸς εἶναι συνήθως 440 λ. στερλίναι. Τούτων πληρωθεισῶν εἰς τὸ ταμεῖον, ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται ἀξιωματικὸς τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ. Οὐδόλως προητοιμάσθη πρὸς ἀρχηγίαν τινά· οὔτε αὐτὸς ἐξετάχθη ποτὲ, οὐδ' ἄλλους ἐξέταξεν εἰς τὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια· συμβαίνει νὰ μὴ ἤγγισεν εἰς ὅπλον ἐπὶ ζωῆς· ἠθὲς ὑπῆρχε γραμματεὺς τοῦ τραπεζιτικοῦ καταστήματος τοῦ πατρός του· σήμερον, ἰδοὺ αὐτὸς ὑπασπιστής. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἀρχίζει τότε νὰ γυμνάζεται δύο ὥρας τῆς ἡμέρας, ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἀξιωματικοῦ τινος εὐμενοῦς, εἰς τὴν ξιφομαχίαν, εἰς τὸ τυφέκιον, εἰς τὰς κινήσεις τοῦ στρατιώτου, καὶ εἰς τοὺς ἐλιγμοὺς τῶν σωμάτων κατ' οὐλαμὸν καὶ κατὰ φάλαγγα· εἶναι ἀληθὲς ὅτι διδάσκεται τὴν παροδικὴν ὀχυρωτικὴν, τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐκστρατευτικὴν ὑπηρεσίαν, τοὺς κανόνας τοῦ ἐπιτελείου περὶ τὴν ἵδρυσιν σταθμῶν, τὴν πρακτικὴν καὶ θωρητικὴν βλημματικὴν, κτλ., κτλ., ὅλα ὅμως ἐντὸς ἑβδομάδων τινῶν.

Καὶ οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὸν στρατὸν, στρατιωτικῆς διαίτης ἄμοιρος. Εὐτυχῶς, οἱ λοχίαι εἶναι ἐμπειρότατοι· ἄλλως, ἡ φάλαγξ δυσκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ βα-

δίση εἰς δύο τάξεις. Οἱ λοχίαι εἶναι ἡ ψυχή, οἱ κνώδακες πάσης κινήσεως. Καὶ ἐν τούτοις, αὐτοὶ οὗτοι οἱ λοχίαι σὐδὲν σημαίνουσιν ἐνώπιον τοῦ ἀξιωματικοῦ· βλέπουσιν ἑαυτοὺς ἐξουθενημένους, ὄχι ὑπὸ τῆς ἐπωμίδος, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ γενεαλογικοῦ τύφου τῶν φερόντων αὐτήν.

Ἀλλ' εἶναι ἤδη πέντε ἔτη ἀφότου ἡ πρόληψις ἤρχισε νὰ ἐλαττοῦται. Σήμερον, ἐάν τις τῶν λοχιῶν διακριθῇ ὡς ἐξαίρετος, καὶ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχηγῶν, οὗτοι διευκολύνουσιν αὐτὸν νὰ ἐκπαιδευθῇ, τὸν καταρτίζουσι δεόντως, καὶ ἀφοῦ τὸν μορφώσωσιν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸν ἐξευγενίσωσι, τῷ ἀγοράζουσι τέλος θέσιν τινὰ σημαιοφόρου.

Τοιαῦτα παραδείγματα δὲν εἶναι μὲν πολλὰ, ἀλλ' οὔτε σπάνια σήμερον.

Περὶ δὲ τοῦ προβιβασμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, χωρεῖ κατὰ παράδοξον ἀληθῶς τρόπον. Ὑπόθες ὅτι ἀρχηγός τις ἐκ τῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς, ταγματάρχης, παραδείγματος χάριν, συμπληρώσας τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του, παραιτεῖται· ζητεῖ λοχαγόν τινα θέλοντα νὰ τοῦ ἀγοράσῃ τὸν βαθμόν· ὁ λοχαγὸς ζητεῖ τινα ὑπολοχαγὸν, εἰς τὸν ὁποῖον πωλεῖ τὰς ἐπωμίδας του· ὁ ὑπολοχαγὸς ἔρχεται εἰς διαπραγμάτευσιν μετά τινος σημαιοφόρου, καὶ οὗτος μετά τινος νέου ἀποκτήσαντος ἄδειαν νὰ διαπραγματευθῇ μετ' αὐτοῦ. Ὁ βαθμὸς λοχαγοῦ τιμᾶται 1,100 λ. στερλινῶν, κατὰ μέσον ὅρον.

Τὰ ἄτοπα τοῦ συστήματος τούτου εἶναι προφανέστατα· τοῦτο μόνον σημειοῦμεν, ὅτι ὁ ἄριστος τῶν σημαιοφόρων, ὅσας ἂν ἔπραξεν ἀνδραγαθίας, καὶ ἐὰν εἴκοσιν ἔτη ὑπηρέτησε, δὲν δύναται νὰ προβιβασθῇ, μὴ ἔχων χρήματα ὅπως ἀγοράσῃ τὸν ἀνώτερον βαθμόν. Ἀφ' ἑτέρου, πᾶς μέτριος μὲν, πλούσιος δὲ ἀξιωματικὸς, δύναται νὰ προχωρήσῃ εἰς τοὺς ἀνωτάτους βαθμούς. Μόνον εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ὅταν πέσῃ ἀξιωματικός τις, ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἐξουσίαν νὰ προβιβάσῃ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην τὸν τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ ἀξιωματικόν· περίστασις ἥτις, ἄνευ πολέμου, συμβαίνει σπανιώτατα.

Η ΣΕΡΒΙΑ.

Ἡ Σερβία, ἡγεμονία εὐρωπαϊκὴ, ὁρίζεται πρὸς βορρᾶν μὲν ὑπὸ τῶν ποταμῶν Σάβας καὶ Δουνάβεως, χωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τῆς Οὐγγαρίας, πρὸς ἀνατολὰς δὲ ὑπὸ τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, πρὸς νότον δὲ ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας καὶ Μακεδονίας, πρὸς δυσμὰς δὲ ὑπὸ τῆς Βοσνίας. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι 1,800 τετραγωνικῶν λευγῶν, ὁ δὲ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει ἐν ἑκατομμύριον ψυχῶν. Ἡ γῆ τῆς Σερβίας εἶναι ὀρεινὴ, ἀλλ' εὔκαρπος, καίτοι ὀλίγον καλλιεργημένη· ἐν αὐτῇ ἀπαντῶνται μεγάλα δάση, ἀλατωρυχεῖα, μεταλλεῖα σιδήρου, καὶ πολυάριθμοι νομαὶ, ὅπου βόσκουσι κτήνη ἄπειρα· προάγονται δὲ δημητριακοὶ καρποὶ, καὶ καλλιεργεῖται ἡ ἄμπελος. Ἡ βιομηχανία ἐν Σερβίᾳ, ὡς καὶ εἰς πάντα τόπον μόλις ἐξελθόντα ἐκ τῆς κατοχῆς τῶν Τούρκων ἢ ὑποκείμενον εἰς αὐτοὺς, εἶναι ἀσήμαντος· κλώθονται ὅμως ἱκανὰ νήματα.

Ἡ Σερβία ἐκαλεῖτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους Μυσία, καὶ συμπεριελαμβάνετο μετὰ τῆς Ἰλλυρίας. Κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Σέρβων, λαοῦ σαρματικοῦ, κατασταθέντος ἐν αὐτῇ ἔκτοτε ὑπὸ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἡγεμόνας, καλουμένους σουπάνους, ἢ, βραδύτερον, γοσπόδας (δεσπότας). Ὁ λαὸς οὗτος ἦλθε πολλάκις εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς γείτονας, καὶ ὑπετάχθη ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, διατηρήσας ὅμως τοὺς ἡγεμόνας αὐτοῦ, εἷς τῶν ὁποίων, ὁ Βόλκαος, ὠνομάσθη ἐν ἔτει 1208 βασιλεὺς, καίτοι ὑποτελὴς τῆς Οὐγγαρίας. Πρὸς δὲ τὸ τέλος τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος, ὑποτάξαντες οἱ Τοῦρκοι τὴν Σερβίαν, κατέστησαν αὐτὴν ἐπαρχίαν τῆς αὐτοκρατορίας των.

Ἐν ἔτει 1456, ἤτοι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε τῶν Τούρκων ἡ κραταιὰ δύναμις ἠπείλει καὶ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην αὐτὴν, τὸ Βελιγράδιον, ὁ τότε μὲν προμαχὼν οὗτος τῆς Δύσεως, νῦν δὲ πρωτεύουσα τῆς Σερβίας, ὑπέστη ἐκ τοῦ Μωάμεθ Β΄ στενὴν πολιορκίαν. Ἐκεῖ ὁ περιώνυμος Οὐνιάδης, ἀρχηγὸς τῶν οὐγγρικῶν στρατευμάτων, ἀπηθανάτισε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διευθύνας τὴν ἄμυναν κατὰ 150,000 Τούρκων. Κατὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην, ὁ Μωάμεθ αὐτὸς, τραυματισθεὶς ἐπικινδύνως, ὀλίγον ἔλειψε καὶ νὰ ζωγρηθῇ. Ἀπεχώρησε δὲ κακῶς ἔχων, καὶ παραιτήσας εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης 40,000 νεκρῶν.

Ἐν δὲ τῷ 1739, ὄντες ἀείποτε οἱ Τοῦρκοι ἰσχυροὶ, καὶ μόλις συνεχόμενοι ὑπὸ τοῦ δυτικοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὰ αὐστριακὰ μεθόρια, ἐγένετο ἐν Βελιγραδίῳ εἰρήνη, καθ' ἣν ἀφῆκαν εἰς τὴν Αὐστρίαν μόνον τὸ Τεμεσφάριον, ἐξ ὅλων τῶν κατακτήσεων τὰς ὁποίας ἡ ἐν Πασαροβιττίῳ εἰρήνη τοῦ 1718 εἶχε κατακυρώσει εἰς αὐτήν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ Ῥωσσία ἠναγκάσθη τότε ν' ἀποδώσῃ τὰς κατακτήσεις, καὶ νὰ παύσῃ τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ θαλασσοπλοΐαν αὐτῆς. Εἰς τὰς ἐκβάσεις ταύτας τῶν Τούρκων συνέτειναν αἱ περὶ εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας πολιτικαὶ θεωρίαι τοῦ Φραγκίσκου Α΄, βασιλεύσαντος ἐν Γαλλίᾳ δύο αἰῶνας πρὸ ἐκείνου τοῦ καιροῦ.

Τὰ πράγματα εἶχον οὕτω μέχρι τοῦ 1801. Οἱ Σέρβοι ἔκλινον τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸ ἀδιάσειστον τῶν Τούρκων κράτος. Ἀλλ' ὑπὸ τὸν αὐθέντην αὐτῶν Καραγεώργην πρῶτον, καὶ ἔπειτα ὑπὸ τὸν Μιλόσχην, ἀνεστατώθησαν, καὶ ὑπέστησαν γενναίως ἀγῶνα εἰκοσαετῆ ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀνεξαρτησίας.

Ὁ ἑλληνικὸς ἀγὼν, ἐξασθενίσας καὶ ταπεινώσας τοὺς Ὀθωμανοὺς, συνέτεινεν ὑπὲρ τῶν Σέρβων τὰ μέγιστα. Ἀπὸ τοῦ 1826 μετεβλήθη ἡ τύχη αὐτῶν· καὶ ἡ παροῦσα πολιτικὴ κατάστασις τῆς Σερβίας ἐκανονίσθη διὰ τῆς συνθήκης, τῆς συνομολογηθείσης τῷ 1829 μεταξὺ τῶν Ῥώσσων, νικητῶν ἐν Ἀδριανουπόλει, καὶ τῶν Ὀθωμανῶν. Ἡ συνθήκη ἐκείνη ἐξησφάλισε τὴν αὐτονομίαν τῆς Σερβίας, ἀλλ' ὅμως ἀφῆκεν αὐτὴν ὑποτελῆ εἰς τοὺς Τούρκους.

Ὁ ἡγεμὼν τῶν Σέρβων εἶναι ἔκτοτε κληρονομικὸς, πληρόνων κατ' ἔτος εἰς τὴν Πύλην φόρον ἐκ 2,000,000 γροσίων περίπου.

Ὁ φόρος δὲν εἶναι βαρὺς, ἀλλ' οἱοσδήποτε φόρος ἐπιβαλλόμενος ὑπ' ἀλλοτρίων προξενεῖ ταπείνωσιν, ἣν δὲν ἀνέχεται ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία. Ἡ Σερβία, χαλεπῶς φέρουσα τοῦτο, δὲν ἔπαυεν ἐξανισταμένη κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ἐν ἔτει 1864 ἡ ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Βελιγραδίου τουρκικὴ φρουρὰ ἐβομβάρδισε τὴν πόλιν. Ἤδη ἡ ἐν Παρισίοις συνθήκη τοῦ 1856 καὶ τὸ πρωτόκολλον τοῦ 1862 εἶχον ἐλαττώσει τὴν ἐν Σερβίᾳ

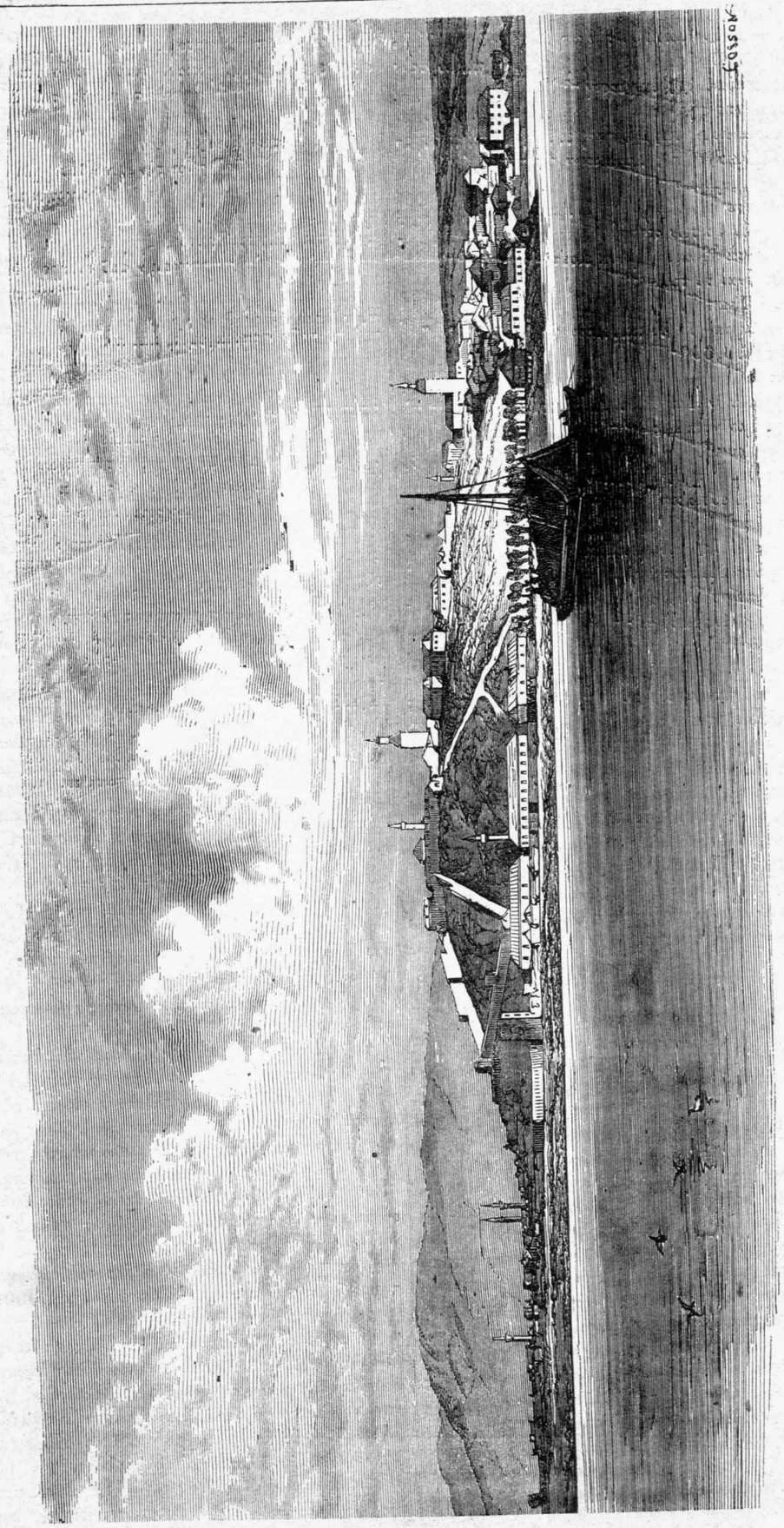

ΣΕΡΒΙΑ. — Γενικὴ ἄποψις τοῦ Βελιγραδίου.

τουρκικὴν ἀρχήν· κατὰ δὲ τὸν ἀπρίλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἡ ὀθωμανικὴ Πύλη, βλέπουσα πάλιν τοὺς Σέρβους ἀπειλοῦντας ἐξέγερσιν καθ' ἑαυτῆς, ἐνῷ εἶχεν ἐνησχολημένας τὰς δυνάμεις καὶ τὴν προσοχὴν ὅλην εἰς τοὺς ἐπαναστάντας Κρήτας, ἔστερξε κατὰ προτροπὴν τῶν φίλων αὐτῆς Δυνάμεων εἰς νέαν σύμβασιν, καθ' ἣν οἱ Τοῦρκοι παρέδοσαν εἰς τοὺς Σέρβους τὰ δύο ἐκ τῶν πέντε φρουρίων, ἅτινα κατεῖχον ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν. Τὸ ἓν ἐκ τῶν παραδοθέντων εἶναι τὸ τοῦ Βελιγραδίου· τὰ δὲ κατεχόμενα εἰσέτι ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν τρία, εἶναι τὸ τοῦ Φετισλὰμ, τὸ τῆς Σεμενδρίας, καὶ τὸ τοῦ Σιαπάζ.

Τοῦ Βελιγραδίου οἱ κάτοικοι ἠριθμοῦντο ἐν ἔτει 1840 ἕως 30,000· σήμερον ἴσως ὑπερβαίνωσι τὰς 50,000· ἀλλ' ἀγνοοῦμεν ὁποίαν ἐλάττωσιν ἔφερεν ἡ ἀναχώρησις τῶν Τούρκων. Ἐκκλησίαι καὶ τουρκικὰ τεμένη ἀριθμοῦνται ἕως ἑκατόν. Ἡ πόλις αὕτη, κειμένη ἐπὶ τῶν συμβολῶν τῆς Σάβας καὶ τοῦ Δουνάβεως, ὑπάρχει εὔθετος πρὸς ἐμπόριον εὐρύ· ὡς δὲ ἡ Βιέννη καὶ ἡ Πέστη, οὕτω καὶ τὸ Βελιγράδιον ἔχει τοὺς κήπους αὐτοῦ ἐπὶ τῶν τερπνῶν τοῦ Δουνάβεως νησιδίων.

Ἐν τῇ εἰκόνι ἣν δίδομεν ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ, ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τῆς ὄψεως τοῦ Βελιγραδίου ἀπὸ τοῦ Σεμλίνου, αὐστριακῆς πόλεως, χωριζομένης ἀπὸ τῆς σερβικῆς πρωτευούσης ὑπὸ μόνου τοῦ ῥείθρου τοῦ ποταμοῦ. Εἰς τὸ διακρινόμενον φρούριον τοῦ Βελιγραδίου ἐθανατώθη ὁ ἡμέτερος Φερραῖος Ῥήγας, παραδοθεὶς ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως τῆς Αὐςρίας εἰς τὰς χεῖρας τῶν τότε Ὀθωμανῶν.

Ὁποῖοι γόοι ἐκεῖ κατεπνίγησαν τῆς ἡριγενοῦς ἐκείνης πατριωτικῆς ψυχῆς, τὰ τείχη ταῦτα διηγήθησαν ἀράγε εἰς τοὺς φιλελευθέρους Σέρβους, κυρίους τοῦ φρουρίου σήμερον; Οὐδαμοῦ θὰ εὕρωσιν οὗτοι τὴν κόνιν τοῦ Ὀρφέως τῆς ἐλευθερίας τῶν χριστιανικῶν τῆς Ἀνατολῆς λαῶν. Ὅπου θάλασσα καὶ ὅπου ποταμός, καὶ ὅπου λίμνη, καὶ ὅπου πορθμὸς, ἐκεῖ οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐκοπίαζον πρὸς ταφὴν νεκροῦ καταδίκου, γιαούρου δὲ μάλιστα.

Ἀλλ' ὅλα ταῦτα μακρὰ ἱστορία.

Ὁ Βύρων ἐποίησε τὸν Δεσμώτην τοῦ Χίλωνος· ὁ Δάντης, τὸν Δεσμώτην τοῦ Πύργου τοῦ Αἰμοῦ. Τίς ὁ ποιήσων τὸν ὑπὲρ πάντας ἀξιομνημόνευτον Δεσμώτην τοῦ Βελιγραδίου;

Οἱ νόμοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπαγορεύουσι ῥητῶς εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, οἱονδήποτε βαθμοῦ καὶ ἂν ὦσι, τὸ νὰ δέχωνται δῶρον οἱονδήποτε ἐξ ἀλλοδαπῶν.

ΟΙ ΕΝ ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ ΚΙΝΕΖΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΙ.

Οἱ Εὐρωπαῖοι πλουτοῦσιν ἐν Καλιφορνίᾳ διδόμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἣν εὑρίσκουσι θαυμασίως προητοιμασμένην. Τὸ κλίμα, ὀλίγον τι καυστικὸν εἰς τὸ ἐνδότερον, εἰς τὴν πόλιν Σὰν Φραγκίσκον εἶναι εὔκρατον ἀρκούντως· ἐκεῖ τὸ θερμόμετρον οὐδέποτε ὑπερβαίνει τοὺς 30 βαθμοὺς, οὐδὲ καταβαίνει μέχρι τοῦ μηδενικοῦ, εἰμὴ σπανίως. Ἀπέχει ὅμως ἡ πόλις ἐκείνη τοσοῦτον ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, πρὸς δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἀμερικανικῶν παραλίων τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὥστε οἱ εὐρωπαῖοι μετανάσται, ἀποβαίνοντες οἱ πλεῖστοι εἰς τὸ Νεοβόρακον, διασκορπίζονται εἰς μυρία ἄλλα μέρη πρὶν ἢ ἀφιχθῶσι μέχρι τοῦ Σὰν Φραγκίσκου.

Περὶ δὲ τῶν Κινέζων, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς χρυσούχου γῆς ἔλαβον τὴν ἕξιν ν' ἀπέρχωνται εἰς τὴν Καλιφορνίαν, ἀποβαίνουσιν ἀληθῶς χρησιμώτατοι εἰς τοὺς ἐκεῖ Εὐρωπαίους. Εἶναι δὲ, ὡς γράφουσιν ἐκεῖθεν, ἄνθρωποι φιλοπονώτατοι, ἐγκρατέστατοι, εὐπειθέστατοι, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου ἐργάζονται μετ' ἀνελπίστου τάχους, ὡς ἐργάται ἁπλοῖ, προοδεύοντες ὑπὲρ τοὺς εὐρωπαίους, οἵτινες ἄλλως τε καὶ συνεχῶς στασιάζουσι, καὶ πλείονας ἔχουσιν ἀπαιτήσεις.

Ἐν τούτοις, οἱ Κινέζοι, ἐνῷ ζῶσι μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας τοῦ τόπου ἐκείνου, οὐδόλως συγχωνεύονται μετ' αὐτῆς. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν στέλλονται ὑπὸ κινεζικῶν ἑταιριῶν, συστημένων ἐν αὐτῇ τῇ Κίνᾳ, καὶ ἐχουσῶν ἐν Σὰν Φραγκίσκῳ ἀντιπρόσωπον. Οἱ στελλόμενοι ὑποχρεοῦνται ἐν γένει νὰ διαμείνωσιν ἐν Καλιφορνίᾳ ὅλην πενταετίαν, μετὰ τὴν ὁποίαν, ὅςτις ἐξ αὐτῶν διὰ τῶν στερήσεων, ἢ καὶ τῆς νοημοσύνης αὐτοῦ ἐνίοτε, σχηματίσῃ μικρόν τι κεφάλαιον, ἕως χίλια τάλληρα, ἀποκαθίσταται ἐλεύθερος, καὶ ζητεῖ, κατὰ τὸ γράμμα τοῦ συμβολαίου, νὰ τὸν ἐπιστρέψωσιν ἀνεξόδως εἰς τὴν πατρίδα του, ἣν οὐδέποτε λησμονεῖ. Ἐκεῖ ὅταν ὑπάγῃ, ἀγοράζει ἓν ἀκάτιον, μίαν γυναῖκα, καὶ διέρχεται τὸν ὑπόλοιπον βίον ἐπί τινος ποταμοῦ, διδόμενος εἰς ὁποιονδήποτε βιοποριστικὸν ἔργον, ἀπολαύων δὲ καὶ ἰδίας τινὸς ὑπολήψεως παρὰ τῶν συμπατριωτῶν, ὅτι «πολλὰ εἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.» Καὶ τίς οἶδεν; ἴσως οἱ ταπεινοὶ οὗτοι καὶ αὐχμηροὶ Σῆρες, ἴσως πράξωσιν ἐν Κίνᾳ ὑπὲρ ὅσον οἱ κυβερνῶντες αὐτοὺς, πρὸς διάδοσιν τῆς ἰδέας τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν κλίσεως.

Ἀλλ' ἐνόσῳ διατρίβουσιν ἐν Καλιφορνίᾳ, ζῶσιν, ὡς εἴπομεν, μεταξὺ αὐτῶν· ἔχουσιν ἰδιαιτέρους τόπους, ἔνθα συνάγονται διὰ τὰς ὑποθέσεις των, ἢ καὶ τὰς διασκεδάσεις. Σπανίως συγχρῶνται μετὰ τῶν λευκοδέρμων ἀνθρώπων ἔξω τῶν ὡρῶν τῆς ἐργασίας. Τηροῦσι δὲ αὐστηρῶς τὴν θρησκείαν των καὶ τοὺς ἐθνικοὺς νόμους. Ἔχουσι δικαστὰς ἐκλεγομένους μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τοὺς ὁποίους ὑπακούουσιν, ἀποφεύγοντες ὅσον ἔνεστι τὰ ἀμερικανικὰ δικαστήρια.

Εἶναι δὲ περίεργον, ὅτι πολλάκις ἡ ἐγχώριος ἀστυνομία προσεπάθησε νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ δικάζωνται αὐτεπαγγέλτως, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη. Ἐσχάτως (λέγει ἡ ἐπίσημος ἐφημερὶς τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως), νέα τις Κινεζὶς, φωραθεῖσα ὅτι ἔκλεψέ τι παρά τινος τῶν συμπατριωτῶν της, ἡρπάγη διὰ νυκτὸς, ἐφιμώθη ἵνα μὴ βάλῃ φωνὰς καὶ ἀκουσθῇ, ἐδικάσθη κρυφίως ὑπὸ τῶν Κινέζων, καὶ ἐτάφη ζῶσα. Ἐτάφη ζῶσα, κατὰ γράμμα· καὶ ἕκαστος τῶν παρεστώτων κατεπάτησε τὴν γῆν ἐκείνην, πρὸς ἐξάλειψιν παντὸς ἴχνους τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον παρανόμου ταύτης καταδίκης. Ἀκολούθως ἐπληροφορήθη περὶ τούτου ἡ ἀμερικανικὴ ἀστυνομία· ἔσπευσε δραστηρίως νὰ ἐρευνήσῃ τίνες οἱ ἔνοχοι, ἀλλ' οὐδόλως ἠδυνήθη μεταξὺ 60,000 Κινέζων διαμενόντων ἐν Καλιφορνίᾳ ν' ἀνακαλύψῃ αὐτούς.

Ἀλλ' ὅμως, καθόσον οἱ Κινέζοι μετανάςαι συνοικεοῦνται μετὰ τοῦ τόπου καὶ τῆς διαίτης τῶν λευκοδέρμων αὐτοῦ κατοίκων, χαλαροῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὕτη ἡ πειθαρχία των· διότι ἤδη ὑπάρχουσι παραδείγματα τινῶν ἐξ αὐτῶν, προσφυγόντων εἰς τὰ ἀμερικανικὰ δικαςήρια ἕνεκα πράξεων αὐθαιρέτων τῶν κινεζικῶν ἑταιριῶν πρὸς αὐτοὺς, καὶ εὐχαριστηθέντων ὅτι ἔτυχον δικαίας καὶ ταχείας ἀποφάσεως. Ἕτεροι δὲ, ὀλίγιστοι ὅμως οὗτοι, κατέστησαν κτηματίαι, καὶ οὐδ' ἔχουσι κατὰ νοῦν νὰ παραιτήσωσι τὸν τόπον ὅςτις τοὺς ἐπλούτισε, σχετικῶς πρὸς τὴν προτέραν των πενίαν. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι οὗτοι εἶναι σπάνιοι· ἐν γένει δὲ ὁ Κινέζος οὐδέποτε λησμονεῖ τὴν Κίναν· νοςαλγεῖ διηνεκῶς, καὶ βούλεται πάντοτε ἐκεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ. Τὰ πλεῖστα τῶν συμβολαίων των περιέχουσι ῥητῶς τὴν συμφωνίαν, ὅτι ἂν ὁ μετανάστης ἀποθάνῃ εἰς τὴν Καλιφορνίαν, ἡ ἑταιρία ὑποχρεοῦται νὰ πέμψῃ τὸν νεκρόν του εἰς Κίναν, ἵνα ταφῇ ἐκεῖ.

Καὶ αὕτη ἡ συμφωνία ἐκτελεῖται πάντοτε.

Ἡ ἐλευθερία εἶναι πρὸς τὸ κοινωνικὸν σῶμα ὅ,τι εἶναι ἡ ὑγεία πρὸς ἕνα ἕκαστον. Ἄνθρωπος ὅςτις ἀπώλεσε τὴν ὑγείαν, οὐδεμιᾶς ἀπολαύει τῶν ἡδονῶν τῆς ζωῆς· καὶ κοινωνία ἥτις στερεῖται τῆς ἐλευθερίας μαραίνεται καὶ δὲν αἰσθάνεται ἀληθινὴν χαράν.

ΥΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ.

Ζουάβος τις, Φραγκίσκος Μαρσὰλ καλούμενος, ἔλαβε πρὸ δύο μηνῶν τὸ βραβεῖον τῆς τιμῆς παρὰ τῆς Ἑταιρίας ἥτις ὑπάρχει ἐν Παρισίοις συστημένη πρὸς ἅμιλλαν εἰς ἀγαθὰ ἔργα. Ὁ στρατιώτης οὗτος ἠξιώθη τῆς εἰρημένης ἀνταμείψεως διὰ τὴν ἑπομένην πρᾶξιν αὐτοῦ.

Ἡ γραῖα μήτηρ του, μόνη καὶ ἐγκαταλελειμμένη εἰς τὸ χωρίον της, ἐστερεῖτο τοῦ ἐπουσίου ἄρτου. Ὁ Μαρσὰλ, οἰκονομῶν ἀνὰ ἓν σολδίον ἐπὶ τοῦ πτωχοῦ μισθοῦ του, ἐσύναξε τέλος χρηματικόν τι ποσὸν, τὸ ἀπαιτούμενον ἵνα φέρῃ αὐτὴν πλησίον του, εἰς τοὺς Παρισίους.

Τὴν ἔφερεν, ἀλλὰ πῶς καὶ νὰ τὴν τρέφῃ; Ὁ μισθός του μόλις ἤρκει διὰ τὸ ἐνοίκιόν της. Ἀπεφάσισε νὰ τρώγῃ μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ σιτηρεσίου του, ἐνῷ καὶ ἀκέραιον μόλις τὸν ἐχόρταινε, καὶ νὰ φέρῃ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὴν μητέρα· τὸ πλεῖστον μάλιστα καὶ τὸ καλλίτερον εἰς αὐτὴν, εἴτε ζωμὸν εἶχεν, εἴτε ἄρτον, εἴτε κρέας.

Ἡ μήτηρ του, ὡς ἀσθενὴς, δὲν ἠδύνατο οὔτε τὰ τῆς οἰκίας νὰ διευθετῇ. Ὁ στρατιώτης, καίτοι ὑπερήφανος ἀνὴρ, οὐδέποτε ἠρυθρίασε πράττων οἱανδήποτε ὑπηρεσίαν, καὶ τὴν ἐσχάτην αὐτὴν, εἰς τὴν μητέρα του.

Δὲν ἀρκοῦσι ταῦτα, ἀλλ' ἐπῆλθε χειμὼν, ψῦχος πολύ· ἵνα δοθῶσιν εἰς πλύσιν αἱ ὀθόναι τῆς μητρός του ἀπητοῦντο χρήματα, καὶ χρήματα ποῦ; Ἡ πτωχὴ μήτηρ δὲν εἶχε πῶς νὰ μεταλλάξῃ, ἡ δὲ καθαριότης εἶναι ὑγεία.

Τί πράττει ὁ Μαρσάλ;

Λαμβάνει ἡρωϊκῶς τὰ φορέματα τῆς μητρός του καὶ πορεύεται εἰς τὸν ποταμόν. Ἐκεῖ, τὸν βλέπουσιν αἱ πλύστριαι, ἕνα ζουάβον πλύνοντα γυναικεῖα φορέματα, καὶ γελῶσι, καὶ περιγελῶσι μωκώμεναι.

Τί τὸν μέλει αὐτόν;

Ἐξακολουθεῖ τὴν ἐργασίαν του ἡσύχως, μειδιῶν πρὸς τὴν συνείδησίν του, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἐπιδοκιμάζουσαν τὴν πρᾶξίν του.

Οἱ παρευρεθέντες εἰς τὴν συνεδρίασιν τῶν μελῶν τῆς προειρημένης Ἑταιρίας ἐχειροκρότησαν, καὶ πολλοὶ μάλιστα ἐδάκρυσαν ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ὅταν ὁ πρόεδρος, δίδων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ φιλοστόργου υἱοῦ τὴν ἀνταμοιβὴν, ἐπρόφερε συγχρόνως τὰς ἑπομένας λέξεις. —Μαρσὰλ, στρατιῶτα γενναῖε, τέκνον εὐγενὲς, ὄντως ἄξιος κατέστης τοῦ ἀριςείου ὅπερ σοι δίδεται.

Τὸ ἀριστεῖον τοῦτο εἶναι ἁπλοῦν τι νομισματόσημον.

ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ.

—

ΤΡΟΠΟΙ ΤΟΥ ΣΠΕΙΡΕΙΝ.

Κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους σπείρουσιν οἱ γεωργοὶ ἐν Εὐρώπῃ·

Σκορπίζοντες τὸν σπόρον διὰ τῆς χειρός·

Φυτεύοντες δι' ἐμβόλου·

Σπείροντες διὰ τοῦ λεγομένου σπορευτηρίου (semoir.)

Ὁ πρῶτος τρόπος εἶναι ὁ κοινότερος· τοῦτον μετεχειρίσθησαν οἱ γεωργοὶ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ. Ὁ σπείρων φέρει τὸν σπόρον ἐντὸς σάκκου ἢ καλάθου κρεμαμένου ἀπὸ τοῦ τραχήλου του, καὶ ῥίπτει ἔμπροσθέν του δράκας πλήρεις σπόρου, δίδων εἰς αὐτὸν ἡμικύκλιον διεύθυνσιν, ἀπὸ τῶν δεξιῶν εἰς τ' ἀριστερά. Σπείρουσι δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον διὰ τῆς χειρὸς, σκορπίζοντες τὸν σπόρον ἐντὸς τῆς ἄλοκος, ἤτοι τῆς αὔλακος τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖ τὸ ἄροτρον· ἔπειτα περῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἄνευ ἱστοβόης πλατὺ ἐκεῖνο ξύλον, ἵνα τὴν στρώσωσι δι' αὐτοῦ, τέλος δὲ τὴν βωλοκόπον καὶ τὸν κύλινδρον. Ταῦτα ὅμως σκεπάζουσιν ἀτελῶς τοὺς διασκορπισθέντας κόκκους, καὶ οὕτω προκύπτει πολλὴ ζημία ἐκ παντοίων αἰτιῶν.

Διότι, ὅσον ἂν ὑποτεθῇ ἐπιτήδειος ὁ σπείρων, οἱ κόκκοι πολλάκις διασκορπίζονται ἀνίσως, παραχώνονται ἀτελῶς, ἢ θάπτονται ὑπὲρ τὸ δέον. Καὶ ὅσοι μὲν δὲν ἐσκεπάσθησαν καλῶς ὑπὸ τοῦ χώματος, συνεχῶς τρώγονται ὑπὸ τῶν πτηνῶν, ὅσοι δ' ἐτάφησαν βαθέως, καταπνίγονται· καὶ ἐκ τούτου, ἀλλαχοῦ μὲν κενὰ μεγάλα, ὅταν φυτρώσῃ ὁ σπόρος, ἀλλαχοῦ δὲ συμπύκνωσις, ὅπου ὁ σπόρος ἀλληλοφθορεῖ.

Ὁ τρόπος τοῦ σπείρειν διὰ τοῦ ἐμβόλου παρητήθη ἐν γένει ἐπὶ δημητριακῶν, καὶ ἔμεινεν εἰς τοὺς κηπουροὺς ἰδίως ἡ χρῆσίς του.

Μένει τὸ σπορευτήριον, διασκορπίζον τὸν σπόρον ἢ κατὰ γραμμὰς, ἢ καθ' ἡμικύκλια. Κατὰ γραμμὰς, οἱ κόκκοι ἐναποτίθενται ἐντὸς τῆς εὐθείας ἄλοκος μέχρις ὡρισμένου τινὸς διαστήματος, εἰς ποσότητας ἴσας, μετρημένας ἐκ προτέρου. Καὶ δι' ὅσα μὲν φυτὰ ἀποκτῶσιν ὕψος τι, ὁ τρόπος οὗτος ἐκρίθη ὡς ἀναποφεύκτος· ἀλλὰ διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρπούς, διαφιλονεικεῖται εἰσέτι ἡ ὠφέλεια αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐξακολουθοῦσι νὰ σπείρωσι διὰ τοῦ κοινοτέρου τρόπου· ἤτοι σκορπίζοντες τὸν σπόρον ἀνὰ δράκας.

Ὁπωσδήποτε, τὸ ὄφελος τοῦ σπορευτηρίου εἶναι ἀναντίῤῥητον. Καὶ οἱ Κινέζοι ἄλλως τε, οἵτινες ἐφηῦρον

μὲν τὰ πάντα, ἐτελειοποίησαν ὅμως οὐδὲν, μεταχειρίζονται ἀπ' αἰώνων μηχανὰς πρὸς σπορὰν τῶν δημητριακῶν. Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, εἶχον γίνει ἀπόπειραί τινες ἐν Εὐρώπῃ πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς χρήσεως τῶν σπορευτηρίων ἐπὶ τῶν δημητριακῶν. Πατοῦλλός τις ἐν Ἱσπανίᾳ, καί τις Τοῦλλος ἐν Ἀγγλίᾳ, κατεσκεύασαν μηχανὰς, τὰς ὁποίας ἀκολούθως ἐμιμήθησαν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Σχεδὸν εἶχον ἀπελπισθῆ νὰ ἐφεύρωσί τι ἀληθῶς χρήσιμον, ὅτε δικηγόρος τις ἐν Βορδιγάλλῃ ἐξέθηκεν ἐν ἔτει 1834 μηχανὴν, ἐκτελοῦσαν συγχρόνως τὴν λειτουργίαν καὶ βωλοκόπου καὶ σπορευτηρίου, μηχανὴν ἐπικροτηθεῖσαν διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἔκβασιν. Τέλος δ' ἕτεροι γεωπόνοι ἐτελειοποίησαν τὰ ἔργα τῶν πρὸ αὐτῶν, καὶ οὕτω προπαρεσκεύασαν τὰς ἐντελεῖς μηχανὰς, τὰς ὁποίας βλέπομεν σήμερον ἐν Γαλλίᾳ.

Πολὺς ὅμως καὶ μέγας κόπος ἀπαιτεῖται πρὸς κατασκευὴν καλοῦ τινος σπορευτηρίου. Τὸ καλὸν σπορευτήριον πρέπει νὰ διασκορπίζῃ κατὰ θέλησιν τοῦ γεωργοῦ τοὺς κόκκους εἰς τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόστασιν· νὰ διασκορπίζῃ δὲ αὐτοὺς ὁμοιοτρόπως καὶ ἄνευ διακοπῶν, ὁσάκις ἡ μηχανὴ προχωρῇ· ἀλλὰ καὶ προχωρούσης τῆς μηχανῆς, πρέπει νὰ δύναται ὁ γεωργὸς νὰ διακόπτῃ ὅταν θέλῃ τὴν ἐκροὴν τῶν κόκκων· ἐπειδὴ, ὅταν ἡ μηχανὴ φθάνῃ εἰς τὸ τέλος τῆς ἄλοκος, καὶ ἦναι χρεία νὰ ἐπιστρέψῃ σπείρουσα ἑτέραν ἄλοκα, πρὸς στιγμὴν πρέπει νὰ παύῃ ὁ σπόρος χυνόμενος.

Ἔπειτα δὲ πρέπει νὰ μετατίθεται εὐκόλως τὸ σπορευτήριον ἐπὶ τῆς νέας γραμμῆς τὴν ὁποίαν χρεωστεῖ ὁ γεωργὸς ν' ἀκολουθήσῃ, καὶ νὰ μὴ καταπατῇ τοὺς σπαρέντας ἤδη κόκκους.

Οἱ κόκκοι πρέπει νὰ ἐκρέωσιν ἐν εὐκολίᾳ, ἤτοι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν νὰ ἦναι ἀνάλογος πρὸς τὸ τάχος τῆς πορείας τοῦ ἐργαλείου. Νὰ μὴ ἐμφράττῃ τὴν ἔξοδον, ἐπειδὴ τοῦτο θὰ ἦτο μέγα ἐλάττωμα τοῦ σπορευτηρίου.

Μετὰ τὴν διάβασιν τῆς μηχανῆς, ὁ σπόρος πρέπει νὰ σκεπάζεται ἐπιμελῶς, καὶ τὸ ἐργαλεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκτελεῖται ἡ δευτέρα αὕτη λειτουργία νὰ μὴ συνάγῃ τὸ χῶμα εἰς μεγάλην βῶλον, μετατοπίζουσαν τοὺς κόκκους ἀφοῦ ἐναπετέθησαν προσηκόντως εἰς τὴν ἄλοκα.

Τὸ σπορευτήριον πρέπει νὰ ἦναι στερεὸν, μὴ ὑποκείμενον εἰς βλάβας, συνεχεῖς τοὐλάχιστον· καὶ ὁσάκις πάθῃ τι, νὰ μὴ ἀπαιτῇ εἰδικὸν τεχνίτην ἡ ἐπιδιόρθωσις.

Τέλος, πρέπει νὰ προχωρῇ εὐκόλως, καὶ εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἵππος, ὁ ἕλκων αὐτὸ, νὰ διατρέχῃ ἕνα καὶ ἥμισυν πῆχυν κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

ΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ.

Ἀπὸ τοῦ 1793 μέχρι τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν εἶναι ἀξιοθαύμαστοι. Ἐν τῇ « Ἀναθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων » ἀπαντῶμεν τὴν ἑπομένην στατιστικήν.

		1793.	1851.	1861.
Πληθυσμὸς.	ψυχαὶ	3,929,328	23,267,498	31,448,322
Ἀξία εἰδῶν εἰσαγωγῆς . .	τάλληρα	31,000,000	178,138,318	362,166,254
— — ἐξαγωγῆς . .	—	26,109,000	151,898,720	400,122,296
Ναυτικὸν	τόννων	520,764	3,535,454	5,539,812
Σιδηρόδρομοι	μίλια ἀγγλ.	»	10,287	31,196
Ἀξία αὐτῶν	τάλληρα	»	306,607,954	1,166,422,729
Τηλέγραφοι	μίλια	»	15,000	40,000
Πλοῦτος κινητὸς καὶ ἀκίνητος .	τάλληρα	»	7,135,780,000	16,159,616,000

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

ΜΕΛΑΝ Η ΠΡΑΣΙΝΟΝ ΤΕΪΟΝ.

Εἰς τὴν ὑγείαν, ἡ ποιότης τοῦ τείου ἀποτελεῖ μέγα, καὶ ἀπαιτεῖται προσοχὴ εἰς τὴν διαφορὰν ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ πρασίνου καὶ τοῦ μέλανος.

Κατά τινα τῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Παρισίοις ἰατρικῆς Ἀκαδημίας, τὸ πράσινον προξενεῖ νευρικοὺς ἐρεθισμοὺς, χαρακτηριζομένους διὰ καρδιαλγιῶν ἢ γαργάλων, δι' ἀσυνήθους τινὸς ὀξυθυμίας, διὰ νυγμῶν περὶ τὸν στόμαχον, διὰ παλμῶν, καὶ δι' ἐλαφροῦ τινος τρόμου εἰς τὰ μέλη· ἐπιφέρει δὲ ἀδυναμίαν οὐ μικρὰν, καὶ πολλάκις αἴσθησίν τινα δυσανάσχετον συντριβῆς καὶ κοπώσεως.

Τοὐναντίον, τὸ μέλαν τεῖον προξενεῖ γενικήν τινα αἴσθησιν εὐεξίας, εὐχάριστον εὐδιαθεσίαν πρὸς τὰς διανοητικὰς ἢ σωματικὰς ἐργασίας, καὶ τακτικωτέραν τινὰ διανομὴν τῆς ζωϊκῆς θερμοκρασίας. Πρὸς τούτοις οὐδεμίαν ἐπιφέρει μετὰ ταῦτα ἀδυναμίαν ἢ ἀσθένειαν.

—

Προφυλακτικὸν κατὰ τῆς εὐρωτιάσεως (μούχλας). — Πολλὰ πράγματα ὑπόκεινται εἰς εὐρωτίασιν· ἡ κόλλα, ἡ μελάνη, τὸ δέρμα, τὰ βιβλία. Τὰ ἀρώματα, μάλιστα δὲ τὰ ἔλαια αὐτῶν, προφυλάττουσιν ἐξαιρέτως. Εἰς τὴν μελάνην στάλαξον ὀλίγιστον ἔλαιον λαβαντίδος (λεβάντας)· εἰς τὴν κόλλαν ὀλίγιστον ἔλαιον τερμινθίνης (τρεμεντίνης)· εἰς τὴν βιβλιοθήκην ὀλίγους σταλαγμοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ τούτου ἐλαίου, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν· ὅπου δέρματα ἢ ζωολογικαὶ συλλογαὶ, κρέμασον μίαν κύστην πλήρη ἐκ τοῦ αὐτοῦ τούτου ἐλαίου ἢ καὶ ἄλλου εὐώδους, καὶ μὴ φοβοῦ νὰ εὐρωτιάσωσι.

—

Τὰ ἐκ λευκοῦ ὁλοσηρικοῦ (ἀτλαζίου) πέδιλα τῶν γυναικῶν καθαρίζονται διὰ τοῦ ἑπομένου τρόπου. — Λάβε τεμάχιον φλανέλλας ἀμεταχειρίστου, βρέξον αὐτὸ εἰς οἰνόπνευμα, καὶ τρίψον τὸ ὁλοσηρικὸν κατὰ μῆκος, ἕως οὗ ξηρανθῶσι καλῶς καὶ ἡ φλανέλλα καὶ τὸ ὁλοσηρικόν. — (Θησαυρὸς τῆς οἰκίας.)

ΝΕΩΤΕΡΑ

ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.

Ὁ πρώην βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, πάππος τοῦ νῦν, πατὴρ δὲ τοῦ Ὄθωνος Α΄, πρώην βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς τοῦ νῦν αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ἀρχιδουκίσσης Σοφίας, Λοδοβῖκος ὁ Α΄, ἀπεβίωσε τῇ (17) 29 τοῦ παρελθόντος φεβρουαρίου ἐν Νικαίᾳ τῆς Ἰταλίας, μετὰ μακρὰν καὶ δεινὴν ἀγωνίαν, ἔχων πλησίον τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς, Λουϊτπόλδον καὶ Ἀδάλβερτον. Ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ βασιλέως Μαξιμιλιανοῦ Α΄, κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τοῦ 1825, ὅτε ἦγεν ἡλικίαν 39 ἐτῶν, ὁ Λοδοβῖκος Α΄ παρητήθη τοῦ βασιλεύειν ἐν ἔτει 1848, καὶ τότε διεδέχθη αὐτὸν ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν του Μαξιμιλιανός. Ὁ Λοδοβῖκος Α΄ ὑπῆρξε θερμὸς φιλέλλην· ἀκραιφνῆ δὲ τρέφων ἔρωτα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα, ἐπροστάτευσε τὰς ὡραίας τέχνας ὅσον οὐδεὶς τῶν προκατόχων, καὶ ἡ πόλις τοῦ Μονάχου εἰς αὐτὸν ὀφείλει τὰ λαμπρὰ μνημεῖά τε καὶ μουσεῖα, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπονομάζεται αἱ γερμανικαὶ Ἀθῆναι.

— Κατά τινας ἐφημερίδας, εἰς τὰς Βερσαλλίας ἐγένοντο ἐσχάτως αἱ δοκιμαὶ ΝΕΟΥ τινὸς μικροῦ ΚΑΝΟΝΙΟΥ, τὸ ὁποῖον γαλλιστὶ ὠνομάσθη la mitrailleuse (μυδραλλιοβόλος). Καὶ βάλλει μὲν τοῦτο εἰς ἀπόστασιν 600 μέτρων, ἀλλ' ἐφάνη ἀταξία τις ἐν τῇ εὐθυβολίᾳ αὐτοῦ. Λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι ἐπενοήθησαν καὶ ΠΥΡΠΟΛΙΚΑ σκάφη προσκολλώμενα διὰ μηχανισμοῦ εἰς τὰ πλοῖα τῶν πολεμίων, καὶ ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖ δαπάνην μόνον δώδεκα χιλιάδων φράγκων.

— Πρό τινων ἤδη μηνῶν, ἐπιστήμων τις ἀνὴρ Γερμανὸς εἶχεν εἰσάξει εἰς τὸν οἰσοφάγον ἀνθρώπου μικρὸν σωλῆνα ἐξ ὑάλου παχυτάτης· ἐντὸς δὲ τοῦ σωλῆνος τούτου εἰσεβίβασε ῥεῦμα ἠλεκτρικόν. Ἡ φωτιστικὴ δύναμις τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος ἦτο τοσαύτη, ὥσε μετενεγκὼν εἰς τὸ σκότος τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔγινε τὸ πείραμα, καὶ ἐκδύσας αὐτὸν, εἶδεν ὅτι τὸ ΣΩΜΑ του κατέστη ΔΙΑΦΑΝΕΣ, καὶ ὅτι διεκρίνετο εὐκρινέστατα ἡ θέσις τῶν ὀστέων καὶ τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων περὶ τὸν στόμαχον. Τοῦ πειράματος τούτου ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων περιεργοτάτη ἐφαρμογὴ ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Λοχαγός τις τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ στρατοῦ, κατοικῶν ἐν Φιλαδελφείᾳ, ἔπασχε δεινῶς ἐκ βολίου μολυβδίνου τὸ ὁποῖον, διαπεράσαν τὴν πλευράν του, ἧς ἔθραυσεν ὀλίγον ἐν ὀστοῦν, εἰσέδυσε καὶ κατεσκήνωσε μεταξὺ δύο κυψελωδῶν ἱστῶν τοῦ στομάχου. Εἰς μάτην εἶχον πειραθῆ νὰ ἐξάξωσι τὴν σφαῖραν ταύτην οἱ χειρουργοὶ, μὴ δυνάμενοι ἔξωθεν νὰ ἐξακριβώσωσι τὴν θέσιν αὐτῆς· ἄλλως τε, αὕτη μετέβαλλε συνεχῶς καὶ θέσιν ἐκ τῆς ἀναπνευστικῆς κινήσεως. Ἀπηλπισμένος ὁ ἰατρὸς τοῦ πάσχοντος, ἀπεφάσισε νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ ἐν Γερμανίᾳ γενόμενον πείραμα· ὁ δὲ λοχαγὸς συγκατένευσεν εἰς τοῦτο, βαρυνθεὶς τέλος τὸ ἀφόρητον ἄλγος. Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχε θαυμασίως· ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς βοηθούμενος, ὁ χειρουργὸς συνέλαβε καὶ ἐξήγαγε τὸ βόλιον.

— Ῥωσσός τις ἀξιωματικὸς, ὁ ἀντισυνταγμάρχης Veyde, ἐφηῦρε μηχανὴν, δι' ἧς διαχέεται ΦΩΣ ΥΠΟ ΤΟ ΥΔΩΡ. Τῆς μηχανῆς ἡ δαπάνη εἶναι μικρά· ἐγένοντο δὲ ὑπὸ τῆς ῥωσσικῆς καὶ τῆς πρωσσικῆς Κυβερνήσεως δοκιμαὶ, εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς Κρονστάτης καὶ ἐν τῇ Σπρέᾳ, κατὰ πάντα εὐχάριστοι. Τὸ μέσον τοῦτο δύναται καὶ εἰς τοὺς κολυμβητὰς τοὺς καταδυομένους πρὸς παντοίας ἀναζητήσεις ν' ἀποβῇ χρησιμώτατον, καὶ εἰς τοὺς ναυτικοὺς πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ὑποβρυχίων μηχανῶν τοῦ ἐχθροῦ, ἐν ὥρᾳ πολέμου.

— Κατὰ τὸ ἔτος 1867 κατέπλευσαν ἐν τῷ ΛΙΜΕΝΙ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ 3,910 ξένα πλοῖα, χωρητικότητος 849,464 τόννων. Ἐξ αὐτῶν τὰ 1,901 ἦσαν ἰταλικὰ, χωρητικὰ τόννων 277,842· τὰ 572 ἱσπανικά· κατὰ τρίτον λόγον ἔρχονται τὰ ἑλληνικά. Ἀλλὰ τὰ ἀγγλικὰ ἦσαν τὰ χωρητικώτερα πάντων· καίτοι μόνον 261, ταῦτα ἐχώρουν τόννους 132,486.

— Τοῦ ΚΗΝΙΣΙΟΥ ὄρους (Mont-Cénis) ἡ ΔΙΑΤΡΥΠΗΣΙΣ προχωρεῖ ἀδιακόπως. Ἡ μεγαλουργία αὕτη εἶναι γνωστὴ εἰς τὸ δημόσιον. Πρόκειται ν' ἀνοιχθῇ σιδηρόδρομος διαπερῶν διαμπὰξ τὴν βάσιν μιᾶς τῶν Ἄλπεων, μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Γαλλίας. Ἡ ἐπιχείρησις τοῦ ἔργου τούτου ἤρξατο πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Κατὰ τὸν παρελθόντα δεκέμβριον, ἡ διατρύπησις ὑπῆρχεν ἀποπερατωμένη εἰς μῆκος 7,847 μέτρων· ἐντὸς τοῦ ἰανουαρίου 1868 προσετέθησαν εἰς ταῦτα ἕτερα μέτρα 106.20 ἑκ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μῆκος ὅλον τῆς διόδου ἔσεται 12,200 μέτρων, ἀπελείποντο κατὰ τὴν 1ην φεβρουαρίου νὰ διατρυπηθῶσιν ἕτερα μέτρα 4,246.80. Ὥστε ἤδη ἐξετελέσθησαν περίπου τὰ 2 τρίτα τοῦ ἔργου. Ὑπολογίζεται ὅτι ἐντὸς 4 ἐτῶν θὰ ἦναι διατετρυπημένον ὅλον τὸ ὄρος.

— Αἱ ἑλβετικαὶ ἐφημερίδες διαλαμβάνουσιν, ὅτι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σουμισβάλδης (πολιτεία τῆς Βέρνης) ἐγένετο πρό τινων ἡμερῶν ἡ δοκιμὴ ΟΡΓΑΝΟΥ τινὸς ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ, παίζοντος κατὰ τὰ μουσικὰ σημεῖα οἱουδήποτε ἤχου, μετὰ μεγάλης μάλιστα εὐκολίας καὶ ἀκριβείας. Τὰ μουσικὰ σημεῖα, ἵνα ὦσιν ἐπιδεκτικὰ ἠλεκτρισμοῦ, μεταγράφονται διὰ μηχανῆς ἐπιτηδείας πρὸς τοῦτο ἐπὶ ταινιῶν πλατειῶν χάρτου, ταινιῶν ἐχουσῶν μῆκος 40 ἕως 50 ποδῶν· ἡ δὲ διάρκεια ἑκάστης φωνῆς κατορθοῦται διὰ λεπτῶν τομῶν, τὰς ὁποίας ἀπαντῶν ὁ ἠλεκτρικὸς μηχανισμὸς ὑποτάσσεται. Τὸ ἠλεκτρικὸν μέρος τοῦ ὀργάνου εἶναι ἀνεξάρτητος μηχανὴ, διεσκευασμένη εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐφαρμόζεται ἐντὸς ὀλίγου εἰς πᾶν ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον, ἠλεκτριζόμενον ὑπ' αὐτῆς.

ΤΑ

ΤΟΥ ΞΥΡΜΟΥ.

Ἐν Παρισίοις (13) 25 Μαρτίου, 1868.

Ἔτυχα τέλος κ' ἐγὼ ἐν Παρισίοις, ἵνα ἴδω τὴν πολυθρύλλητον λιτανείαν τοῦ βοὸς τοῦ σιτευτοῦ (le cortège du bœuf gras). Πρέπει νὰ σὲ δώσω μίαν ἰδέαν αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Μακρόθεν ἀκούεται μέγα· ἴσως καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς μου σὲ φανῇ λόγου ἄξιον, — διότι ἔχουσιν αἱ περιγραφαὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ νὰ ἐξογκῶσι τὰ πράγματα εἰς τὴν φαντασίαν. — Δὲν λέγω ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὸ ἴδῃ τις· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἴδῃ, δὲν διατηρεῖ περὶ αὐτοῦ ἐντύπωσιν βαθυτέραν ἐκείνης, ἣν ἀφίνει σειρά τις μακρὰ παιδαρίων λιτανείαν ἀπομιμουμένων, καὶ ὧν τὸ μὲν ἀνυψοῖ καὶ περιφέρει μίαν ἐσχάραν, τὸ δὲ ἓν τηγάνιον, τὸ δὲ ἓν σάρωθρον.

Γίνωσκε πρῶτον, ὅτι ἡ τελετὴ τοῦ σιτευτοῦ βοὸς, γινομένη κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἡμέρας τῆς λατινικῆς ἀπόκρεω, τὴν κυριακὴν, τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην, θεωρεῖται ἕλκουσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων· ἐκ τῶν τῆς εἰδωλολατρείας ἴσως. Εἶναι δὲ κυρίως ἑορτὴ τῶν κρεωπωλῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ καταβάλλονται κατὰ μέγα μέρος αἱ δαπάναι αὐτῆς· ἐπειδὴ καὶ ὁ δῆμος συντείνει κατά τι πρὸς διασκέδασιν τῶν κατοίκων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ σιτευτὸς βοῦς ἦτο εἷς, περιφερόμενος εἰς τὰς ἀγυιὰς μετὰ λαμπροῦ ἐπιδλήματος, καὶ ἐστεμμένος δι' ἀνθέων καὶ ταινιῶν ἐπὶ τῶν κεράτων, καθὼς οἱ ἀρχαῖοι ἐστόλιζον συνήθως τὰ θύματα, προσκομίζοντες αὐτὰ εἰς τὸν βωμὸν, ἵνα προσφέρωσιν εἰς τοὺς θεοὺς σφάγια καὶ ὁλοκαυτώματα. Ἐκάθητο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ βοὸς παιδίον τι, ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου μέχρι τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ ὁποίου κατέβαινε ταινία τις πλατεῖα. Τὸ παιδίον τοῦτο, καλούμενον βασιλεὺς τῶν κρεωπωλῶν, ἐκράτει διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς, γυμνὸν ξίφος, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς σκῆπτρον. Δέκα ἢ δεκαπέντε ἄλλα παιδία, φοροῦντα κόκκινα περιςήθια, συνώδευον τὸν σιτευτὸν βοῦν, καὶ δύο ἐξ αὐτῶν τὸν ἐκράτουν ἐκ τῶν κεράτων, ἐπικεχρυσωμένων ἐνίοτε. Προηγοῦντο δὲ λυρισταὶ καὶ σαλπιγκταὶ καὶ τυμπανισταί.

Σήμερον ἡ συνοδία αὕτη ηὔξησεν, ἀντὶ ἐλαττωθῇ μέχρις ἐκλείψεως προϊόντος τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀνθ' ἑνὸς βοὸς, ἐφέτος ἦσαν τέσσαρες οἱ σιτευτοὶ βόες· ζῶα τῳόντι λαμπρὰ, βαρύτατα ἐκ τῆς πιάνσεως· μόλις δυνάμενα νὰ κινηθῶσι· διὰ τοῦτο καὶ τίθενται ἐπὶ ἁμαξῶν. Συμπέρανε· 1050 ὀκκάδας ἐζύγιζεν ὁ ἐλαφρότερος, καὶ 1200 σχεδὸν ὁ βαρύτερος.

Ἰδοὺ κατὰ τίνα τάξιν περιῆλθε τὰς κυριωτάτας τῶν ἀγυιῶν ἡ συνοδία τῶν κτηνῶν τούτων, μεταξὺ ἀπείρου πλήθους λαοῦ.

Προηγεῖτο εἷς οὐσσάρος ἔφιππος, φέρων σημαίαν γαλλικὴν, καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ δύο κηρύκων, ἐφίππων καὶ τούτων, φερόντων σάλπιγγας μακρὰς, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ἔθετον εἰς τὰς χεῖρας τῆς Φήμης. Μετ' αὐτοὺς ἤρχετο εἷς ἀρχιτυμπανιστὴς τοῦ τάγματος τῶν γρεναδιέρων (εἰξεύρεις· — μὲ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα καὶ μακρόμαλλα καβούκια ἐπὶ κεφαλῆς, τὰ ὁποῖα ὡς φόβητρα ἴσως πρὸς τοὺς πολεμίους διατηροῦνται παραδόξως μέχρι τῶν παρουσῶν ἡμερῶν), καὶ μετ' αὐτὸν 30 τυμπανισταὶ τοῦ αὐτοῦ τάγματος, καὶ μετ' αὐτοὺς 40 μουσικοὶ στρατιωτικοὶ, καὶ μετ' αὐτοὺς μία σπεῖρα ἐκ 30 στρατιωτῶν τοῦ πεζικοῦ, καθὼς ἦσαν οἱ στρατιῶται τοῦ πεζικοῦ ἐνδεδυμένοι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰωσὴφ Ναπολέοντος, βασιλέως τῆς Ἱσπανίας.

Μετ' αὐτοὺς ἤρχετο ἅρμα ἀρχαϊκὸν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο γυνή τις, θεὰ, ἡ Γαλλία τοῦ 1868, κρατοῦσα τοὺς χαλινοὺς τεσσάρων ἵππων, τῶν ὁποίων τὰ φάλαρα ἦσαν ἐρυθὰ καὶ χρυσᾶ. Ἀμφοτέρωθεν τῶν ἵππων δύο ὁδηγοὶ ἀρχαϊκῶς ἐνδεδυμένοι· δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῆς θεᾶς 4 Ἀμαζόνες παριςῶσαι τὰς τέσσαρας Ὥρας τοῦ ἔτους· Ἔαρ, Θέρος, Φθινόπωρον, Χειμῶνα· ὄπισθεν τοῦ ἅρματος, δώδεκα νέοι, παριστῶντες τοὺς 12 Μῆνας τοῦ ἔτους.

Διῆλθεν ἡ Γαλλία. Ἤρχετο μετὰ ταῦτα ἡ Ἀφρικὴ· εἷς τῶν τεσσάρων βοῶν, ἐφ' ἁμάξης, καὶ πλησίον αὐτοῦ 4 θῦται αἰγύπτιοι καὶ 2 ὁδηγοὶ αἰθίοπες· καὶ κατόπιν τῆς ἁμάξης ἱππεῖς ἀρχαϊκοὶ, φέροντες στολὴν τῶν στρατιωτῶν τῆς Καρίας. Τὸ τρίτον ἅρμα περιεῖχεν ὀκτὼ ἀλληγορικὰ πρόσωπα τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, καὶ κατόπιν αὐτοῦ ἱππεῖς ἐν στολῇ στρατιωτῶν τοῦ Μαυσώλου. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀλληγορικῶν προσώπων ἔφερον ῥιπίδια καὶ πετάσους, ἄχρηστα ὅμως ἕνεκα τοῦ ψύχους. Ὅλοι ἔπασχον ὑπὸ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων εἰς ταύτην τὴν γῆν Φαραώ.

Ἰδοὺ τέταρτον ἅρμα, ἡ Ἀμερική. Ἐπὶ τοῦ ἅρματος τούτου ἐκάθηντο 40 μουσουργοί· δύνασαι νὰ φαντασθῇς τὴν χωρητικότητα αὐτοῦ.

Τὸ πέμπτον ἅρμα ἔφερεν ἕτερον βοῦν, φοροῦντα προσωπίδα· ἵσταντο δὲ πλησίον του 4 θῦται καὶ 2 ὁδηγοὶ, παριστῶντες ἀγριανθρώπους τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ ἅρμα τοῦτο παρηκολούθουν ἱππεῖς, καὶ οὗτοι μεταμορφωμένοι εἰς ἀμερικανοὺς ἀγριανθρώπους παντοίων φυλῶν.

Τὸ ἕκτον ἅρμα περιεῖχεν 8 πρόσωπα ἀλληγορικῶς εἰκονίζοντα τὴν Ἀμερικήν. Εἰς τὸ ὑψηλότατον αὐτοῦ μέρος ἐκοίτετο ἐντὸς κρεμαστῆς κλίνης μία γυνή· παρηκολουθεῖτο δὲ καὶ τοῦτο ὑπὸ ἀμερικανῶν ἱππέων.

Ἔπειτα ἤρχετο ἡ Ἀσία εἰς δύο ἅρματα· εἰς τὸ πρῶτον εὑρίσκετο τρίτος βοῦς, τέσσαρες θῦται καὶ δύο ὁδηγοί· κατόπιν δ' ἱππεῖς φοροῦντες λαμπρὰς ἀσιατικὰς στολὰς, μετὰ τοὺς ὁποίους τὸ ὄγδοον ἅρμα, φέρον πλαστόν τινα ἐλέφαντα, ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου γυνή τις ἰνδὴ, παρὰ δὲ τοὺς πόδας αὐτοῦ σμῆνος φακίρων, δερβισῶν καὶ ναβαβῶν, δοῦλοι καὶ φύλακες. Καὶ πάλιν ἱππεῖς κατόπιν, Πέρσαι, Τάρταροι, Ἰνδοὶ, Ἰάπωνες, Σῆρες, ὅλοι φοροῦντες τὰς ἐθνικὰς των ἐνδυμασίας.

Παρηκολούθει τούτους ἕννατον ἅρμα, τὸ τῆς Γεωργίας, πυραμὶς λαχάνων, σταχύων, χόρτων, ὀσπρίων, ὀπωρῶν, πρὸ τῆς ὁποίας καὶ μετὰ τὴν ὁποίαν, θερισταὶ, τρυγηταὶ, κλαδευταὶ, ποιμένες, ζευγηλάται, ἀγρόται τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, καὶ τέσσαρες γυναῖκες ἔφιπποι, παριστῶσαι τὰς τέσσαρας Ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Τέλος, ἐπήρχετο τὸ δέκατον ἅρμα, φέρον τὸν μέγιστον τῶν βοῶν, τὸν κύριον Σιτευτὸν Βοῦν, περιεστοιχισμένον ὑπὸ τεσσάρων βουκόλων· κατόπιν δὲ σῶμα μουσουργῶν ἐφίππων. Ἐνθυμήθην τότε τὸ « Ἄξιε ταῦρε! ἄξιε ταῦρε! » τῶν ἀρχαίων μας, ἀκούουσα τὰς ἀνευφημίας τοῦ πλήθους. Ἔπειτα ἠρώτησα Γαλλίδα τινὰ ἱσταμένην πλησίον μου καὶ βλέπουσαν ὡσαύτως τὴν συνοδίαν· — Αὔριον ἀρχίζει ἡ τεσσαρακοστή· κρέας δὲν τρώγει κανείς· αὐτὰ τὰ λαμπρὰ βόδια θὰ σφαγοῦν· ποῖος θὰ φάγῃ τὸ κρέας;

Ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἀναπολόγητος, ὡς πρῶτον ἤδη σκεφθεῖσα ὅτι, τῳόντι, δὲν ἔπρεπε νὰ ἄρχεται ἡ τεσσαρακοστὴ διὰ τῆς καταλύσεως λιπαρωτάτου κρέατος· ἀλλ' ἔπειτα, — Ἄ! εἶπε, θὰ τὰ φάγουν τὴν κυριακήν.

Τὴν κυριακήν· ἤτοι μετὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς τεσσαρακοστῆς! Ὁ σιτευτὸς βοῦς λοιπὸν, καὶ οἱ ἐπίσης ἀξιοσέβαστοι συνάδελφοί του, ἔμαθον ὅτι παχύνονται διὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῶν νηστειῶν.

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἑνδέκατον ἅρμα. Τοῦτο ἔφερε τὰς Τέσσαρας Ἡλικίας τῆς ζωῆς, ἤτοι γέροντας, ἄνδρας, νέους καὶ παιδία.

Τελευταῖόν τι ἅρμα ὑψηλὸν εἶχε τοὺς μυθολογουμένους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὰς θεάς· τὸν Κρόνον, τὸν Ἄρην, τὸν Ἑρμῆν, τὴν Ἀφροδίτην, τὸν Ἔρωτα, τὸν Ἥφαιστον, τὸν Πλούτωνα, τὸν Βάκχον, τὸν Ποσειδῶνα, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ὀρφέα. Ἐλησμονήθη ὁ Ζεὺς, ἢ ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν τὸν εἶδα μεταξὺ τοῦ πλήθους ἐκείνου τῶν ἀλληγορικῶν προσώπων, διότι εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὅμιλον παρίσταντο καὶ αἱ ἐξ μέγισται πόλεις τῆς Γαλλίας· Λουγδοῦνον, Μασσαλία, Βορδιγάλλη, Λίλλη, Στρασβοῦργον, Νάντες.

Προηγοῦντο δὲ τούτων καὶ εἵποντο ἱππεῖς φοροῦντες ἀρχαϊκὰς ἐνδυμασίας, ἔπειτα δὲ κόσμος, κόσμος ἄπειρος· διότι εὐρυάγυιαν ἀληθῶς κατέστησε καὶ ἀξίαν τῆς φήμης αὐτῆς τὴν Λουτηκίαν κατὰ τοὺς ἐσχάτους τούτους χρόνους ὁ καῖσαρ Ναπολέων Γ', Ἑλληνοδίκη μου.

Μόλις διῆλθεν ἡ ἀλαλάζουσα συνοδία, καὶ ἰδοὺ ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν ἕτερος βοῦς, ἤ, διὰ νὰ σοῦ λύσω ἀμέσως τὴν ἀπορίαν, ἀσκὸς ἔχων πέλειον σχῆμα βοός· ἀσκὸς ἐκ μεμβράνης βοείου κατεσκευασμένος, καὶ δι' ὑδρογόνου ἐμπεφυσημένος. Περιεδινίζετο δὲ γελοίως πως ὁ βοῦς οὗτος εἰς τὸν ἀέρα, καὶ αἰωρεῖτο τηρῶν πάντοτε τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος, ἤτοι τὴν φυσικὴν του θέσιν. Καὶ ὅλων τὰ βλέμματα τὸν ἠκολούθησαν, μέχρις οὗ ἐσμικρύνθη εἰς τὴν ἀπόστασιν ὡς βάτραχος, ἔπειτα ὡς σιγμὴ, καὶ τέλος κατέστη ἀφανής. Ἀφοῦ ὁ πλανήτης τοῦ Διὸς δὲν ἀπέχει πολὺ ἀφ' ἡμῶν, ἴσως φθάσῃ μέχρις ἐκείνου· καὶ φαντάσου, Ἑλληνοδίκη μου, οἱ κάτοικοί του πόσον τρελοὺς θὰ μᾶς ἐκλάβωσι, καὶ σὲ αὐτὴν ἐν τῇ ἀθωότητί σου! Διότι διάκρισιν δὲν θὰ κάμωσιν ἐκεῖνοι· ἡ παρισιανὴ ἐπιστολὴ αὕτη θὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν ΓΗΓΕΝΕΙΣ.

Περὶ δὲ τοῦ συρμοῦ, παρατηρῶ κατ' αὐτὰς ὅτι πολλὰ ἐπανωφόρια προσκολλῶνται περὶ τὴν ὀσφὺν (ajustés à la taille) καὶ περισφίγγονται διὰ ζώνης μελαίνης, μεταξίνης, πλατείας, μὲ κόμβον μέγαν ὄπισθεν καὶ κροσσοὺς πλουσίους. Τὸ μέλαν ἐπικρατεῖ. Ἐπανωφόριά τινα, ἢ καὶ ἐσθῆτες οἰκιακαὶ, καταβαίνουσιν ἔμπροσθεν λοξῶς, ὡς διεςαυρωμένα ἀπὸ τῶν δεξιῶν εἰς τ' ἀριστερὰ μετὰ κομβίων. Ἰδιοτροπία ἄχαρις, ἥτις ὀλιγίστους εὑρίσκει μιμητάς· προφυλάξου. Εἰς δὲ τὰ ἐργαστήρια βλέπω ἄπειρα ὑφάσματα μὲ διεσπαρμένα ἀνθύλλια, φυλλάρια, ἔντομα, κόκκους, φακᾶς, κτλ., παντὸς χρώματος. Ὅλα τοιαῦτα σχέδια.

Σὲ εἰδοποιῶ ὅτι βαφαί τινες πράσιναι ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων ἔχουσι δηλητήριον ὀσμήν. Αἱ ἐφημερίδες ἀναφέρουσιν, ὅτι εἰς τὴν Ὁλλανδίαν κατ' αὐτὰς, κυρία τις, ἐξερχομένη τοῦ βασιλικοῦ χοροῦ, ἔπεσεν ἀσθενὴς, παριστῶσα δεινὰ συμπτώματα δηλητηριασμοῦ. Ὁ ἰατρὸς ἠπόρει εἰς τί ν' ἀποδώσῃ τὸ νόσημα, ὅτε προσκληθεὶς καὶ παρὰ τῇ ῥαπτρίᾳ τῆς κυρίας ἐκείνης, εἶδε καὶ εἰς αὐτὴν τὰ αὐτὰ συμπτώματα. Ἐξετάσας λοιπὸν, καὶ ἀναλύσας τεμάχιόν τι τῆς ἐσθῆτος, εὗρεν εἰς αὐτὸ μεγάλην ἀρσενικοῦ ποσότητα. Ἀλλὰ τὰς ἔσωσε.

Σοὶ προσετέθη εἰς τὸ παρὸν φυλλάδιον εἰκὼν ἄχρωμος ἐνδυμασιῶν γυναικείων καὶ παιδικῶν. Τὴν εἰκόνα ταύτην, μὴ οὖσαν ἐκ τῶν ὑποσχεθεισῶν σοι ἐξ τοῦ ἔτους, λάβε ἐκ περισσοῦ. Ἂν τὰ χρώματα δὲν σ' ἐφαίνοντο ἀναπόφευκτα, ἠδυνάμην νὰ σὲ στέλλω κατὰ πάντα μῆνα μίαν τοιαύτην εἰκόνα, ἤτοι 12 ἀχρώμους ἀντὶ τῶν 6 ἐγχρώμων· ἀλλ' ἀγνοοῦσα τὴν διάθεσίν σου ἐπιφυλάττομαι. Ὁπωσδήποτε, τὴν παροῦσαν εἰκόνα ἐδανείσθην ἐξ ἑνὸς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων περιωνύμων περιοδικῶν (l'Illustration). Τῶν ἐν αὐτῇ παριστωμένων τριῶν γυναικῶν αἱ ἐνδυμασίαι εἶναι ἐκ τῶν χαριεστάτων τῆς ὥρας ταύτης· περιλαμβάνονται δὲ καὶ στολαὶ παιδίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἡ συνηθεστέρα αὐτῶν σύγκειται ἐκ μιᾶς ἀγγλικῆς βέστας ἐκ χλανίδος (τσόχας) μελαίνης, ὁμοίας ἀναξυρίδος (πανταλονίου), καὶ ἐσωκαρδίου λευκοῦ. Ἀλλὰ τῶν τρυφερωτέρων καὶ μέχρι δεκαετῶν περίπου παιδαρίων οἱ γονεῖς εὐαρεστοῦνται νὰ βλέπωσιν αὐτὰ ἐνδεδυμένα ὡς εἶναι καὶ ὁ συνῆλιξ αὐτῶν υἱὸς τοῦ Αὐτοκράτορος, φορῶν ἀναξυρίδα ἐξ ἐπιχνόου μέλανος, προχωροῦσαν ἕως ὑπὸ τὸ γόνυ, βέσταν στρογγύλην εἰς τὰ ἐμπρὸς, περικνημῖδας κοκκίνας, ἐσωκάρδιον ἐξ ἐπιχνόου μέλανος, καὶ κάλυμμα σκωττικόν. Εἶσαι κυρία νὰ πράξῃς ὅ,τι θέλῃς διὰ τὸν ἰδικόν σου· συμμερίζομαι τὸ φρόνημά σου ὅτι τερψίθυμον πρᾶγμα εἶναι εἰς τοὺς γονεῖς ὁ στολισμὸς τοῦ τέκνου των, — ἄνθους ζῶντος· — ἀλλ' ὁ στολισμὸς δὲν ἔγκειται εἰς μόνην τὴν πολυτέλειαν, ὡς καλῶς γινώσκεις, ἡ δὲ πολυτέλεια, ἀδελφή μου, δὲν ζημιοῖ μόνον τὸ βαλάντιον, ζημιοῖ τὸ τέκνον αὐτὸ ἠθικῶς. Σὲ παρακαλῶ· εἰς τὸν μικρόν των νοῦν τὰ παιδία μας, ςοχάζεσαι ὅτι δὲν συγκρίνουσι τὸν ἴδιόν των στολισμὸν πρὸς τὸν στολισμὸν τῶν ἀπορωτέρων ὁμηλίκων των; Ἀναμφιβόλως τὸν συγκρίνουσι. Συγκρίνοντα λοιπὸν, νομίζεις ὅτι ἀντέχουσιν εἰς τὸν πρῶτον νυγμὸν τῆς οἰήσεως, τοῦ ἐξῶλους τούτου φθορέως πάσης ἀγαθῆς καὶ γενναίας ἀνατροφῆς;...

Ἀλλὰ συγχώρει με· δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ δίδω ἐγὼ εἰς σὲ μαθήματα, οὔτε νὰ βασανίζω τὰ φρονήματά σου καθ' ἕκαστον μῆνα, ἐπὶ προφάσει ὅτι θέλω νὰ σοὶ ἐκθέτω τὰς παρισιανὰς μεταμορφώσεις. Θὰ κατεχρώμην τὴν ἀποστολήν μου καὶ τὴν πρός με πολύτιμον φιλίαν σου. Σὺ θέλεις νὰ σὲ λέγω τὰ πράγματα καθὼς τὰ βλέπω. Θὰ σὲ τὰ λέγω καθὼς τὰ βλέπω· σὺ δὲ γινώσκεις μᾶλλον ἐμοῦ ἴσως καὶ τὰς περιστάσεις τοῦ ἔθνους, καὶ τὰς ἀνάγκας, καὶ τὴν βαρύτητα τῶν λόγων τῆς

Πολυμόχθου Ζωῆς.

Εἰδοποιοῦμεν

Ὅτι ἡ ἐτησία συνδρομὴ πρὸς τὰ ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ εἶναι φράγκα 22· μεταβάλλεται δὲ κατὰ τόπους, ἕνεκα τῆς μεγάλης διαφορᾶς τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. Ἐνῷ ἐν Τουρκίᾳ, ὡς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, εἶναι 1 λ. τουρκική, διὰ τοὺς ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου ὅμως τόπους τῆς Τουρκίας εἶναι φρ. 30· διὰ δὲ τὰς Παραδουναβίους Ἡγεμονίας, ἡ προσθήκη τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους ἀναβιβάζει τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν ἀπὸ φλωρίων 2 εἰς φράγκα γαλ. 32· διὰ τὴν Ῥωσσίαν εἰς φρ. 30· διὰ τὴν Αὐςρίαν καὶ Ἀγγλίαν εἰς φρ. 25, διὰ τὴν Ἑλλάδα εἰς φρ. 24.

Περὶ τῶν Ἡγεμονιῶν ἰδίως, ἐνομίσαμεν ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὴν συνδρομὴν εἰς 2 μόνον φλωρία, στέλλοντες τὰ φυλλάδια ὡς ἐμπόρευμα, ἐπειδὴ ἡ ὕλη τῶν Μυρίων Ὅσων δὲν εἶναι ὕλη ἐφημερίδος, ἀπαιτοῦσα τὴν ταχίστην διαβίβασιν. Ἀλλ' ἂν ἐπιθυμῶσι νὰ στέλλωμεν αὐτὰ διὰ τοῦ ταχυδρομείου, ὑποβάλλομεν εἰς τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς ὅτι τὸ ταχυδρομεῖον ἀπαιτεῖ δικαίωμα ἑνὸς σχεδὸν φράγκου δι' ἕκαστον φυλλάδιον. Στέργουσιν εἰς ταύτην τὴν προσθήκην; Παρακαλοῦμεν κατεπειγόντως ἁπάσας τὰς

Ἐπισασίας ἐκείνας νὰ μᾶς γράψωσι περὶ τούτου ὅσον τάχιστα· προλέγομεν ὅμως εἰς αὐτὰς, ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν ἂν ἐζήτουν, εἰς ἄλλους μὲν νὰ στέλλεται διὰ τοῦ ταχυδρομείου πᾶν φυλλάδιον, εἰς ἄλλους δὲ διὰ τῆς βραδυτέρας ὁδοῦ, διότι καταλαμβάνει ἕκαστος τὸ ἀσύμφορον τοῦ τοιούτου μέτρου. Ὅλα ὁμοῦ εἶναι χρεία νὰ στέλλωνται· ἀλλὰ διὰ τίνος ὁδοῦ; Ἂν τὸ ταχυδρομεῖον ἐδέχετο ἄνευ προπληρωμῆς τέλους καὶ

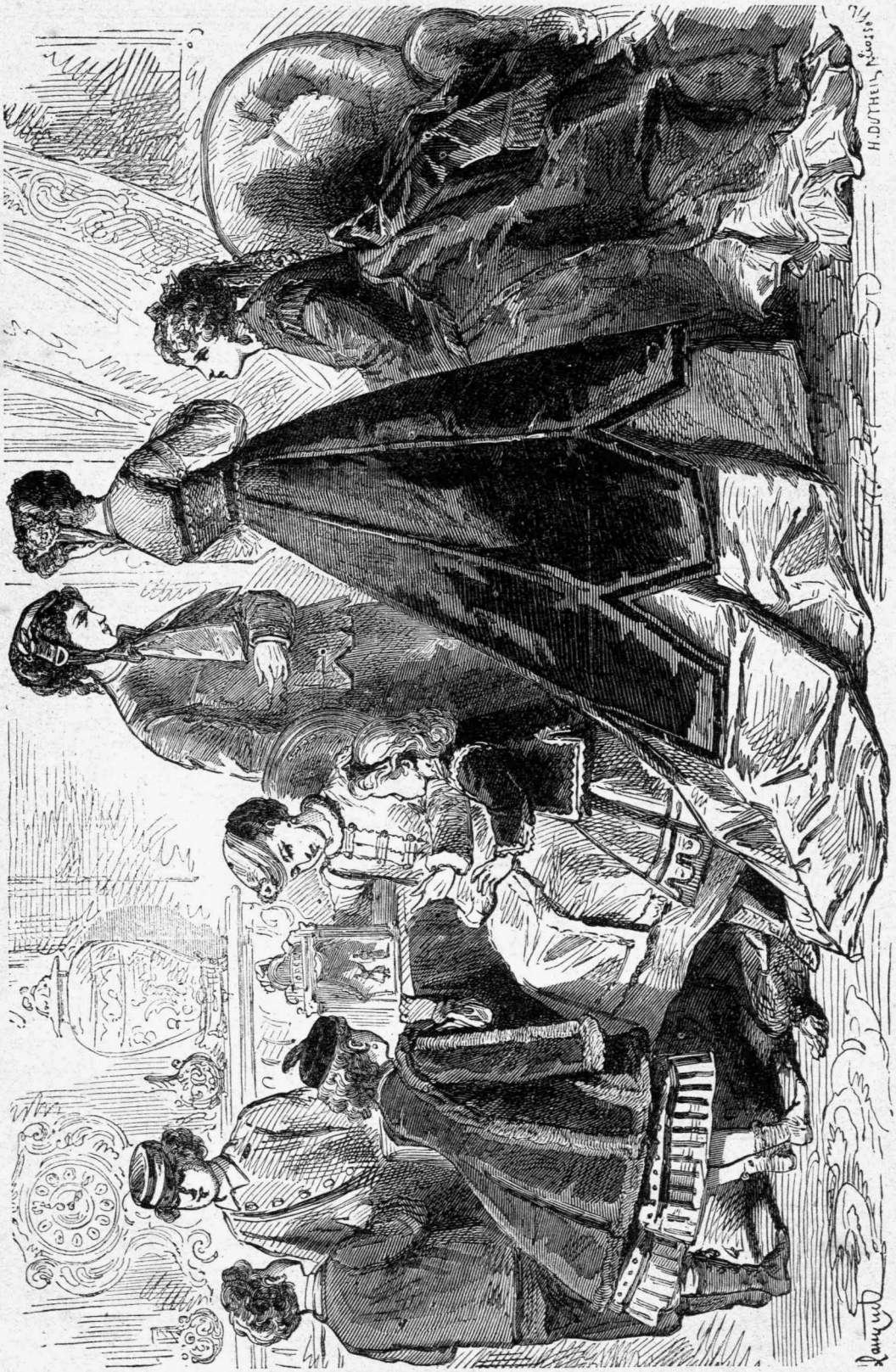

Γυναικεῖοι καὶ παιδικοὶ ἱματισμοί. — Ἀπρίλιος, 1868.

τὰ ἔντυπα, καθὼς τὰς ἐπιστολὰς, θὰ παρῃτοῦμεν τὸ ταχυδρομικὸν τέλος εἰς βάρος τῶν συνδρομητῶν, ἂν ἤθελον· ἀλλὰ δὲν δέχεται.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ. — Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 φυλλάδιον δὲν θὰ σταλῇ εἰς τοὺς τόπους, ἔνθεν αἱ συνδρομαὶ δὲν εἰσπραχθῶσιν ἡμῖν μέχρι τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ.